

Tartalom

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

VÉLEMÉNYEK

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

az EGSZB 522. plenáris ülése (2017. január 25–26.)

2017/C 125/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az egységes piacot érintő fenyegetések és akadályok (saját kezdeményezésű vélemény)	1
2017/C 125/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A szociális jogok európai pillérével kapcsolatos konzultáció elindításáról (COM(2016) 127 final)	10

III *Előkészítő jogi aktusok*

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

az EGSZB 522. plenáris ülése (2017. január 25–26.)

2017/C 125/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a digitális egységes piacon a szerzői jogról (COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)) és Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról (COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)) és Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szerzői jog és szomszédos jogok védelme alá tartozó műveknek és más tartalmaknak a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról (COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD))	27
---------------	--	----

2017/C 125/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a légiközlekedés-védelmi átvizsgáló berendezések uniós minősítési rendszerének létrehozásáról (COM(2016) 491 <i>final</i> – 2016/0236 (COD))	34
2017/C 125/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az uniós áttelepítési keret létrehozásáról, valamint az 516/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról - (COM(2016) 468 <i>final</i> – 2016/0225 COD)	40
2017/C 125/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (új szöveg) (COM(2016) 411 <i>final</i> – 2016/0190 (CNS))	46
2017/C 125/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában – Úton a gigabit alapú európai információs társadalom felé (COM(2016) 587 <i>final</i>)	51
2017/C 125/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról (Jogszabály-átdolgozás) (COM(2016) 590 <i>final</i> – 2016/0288 (COD))	56
2017/C 125/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének létrehozásáról (COM(2016) 591 <i>final</i> – 2016/0286 (COD))	65
2017/C 125/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendeletnek az internetkapcsolat helyi közösségekben való előmozdítása tekintetében történő módosításáról (COM(2016) 589 <i>final</i> – 2016/0287 (COD))	69
2017/C 125/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 5G Európa számára: cselekvési terv (COM(2016) 588 <i>final</i>)	74
2017/C 125/12	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Uniónak a több európai uniós tagállam által együttesen indított, a földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) programban való részvételéről (COM (2016) 662 <i>final</i> - 2016/0325 (COD))	80

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 522. PLENÁRIS ÜLÉSE (2017. JANUÁR 25–26.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az egységes piacot érintő fenyegetések és akadályok

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2017/C 125/01)

Előadó: **Oliver RÖPKE**

Közgyűlési határozat:	2016.01.21.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 29. cikkének (2) bekezdése saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióüléSEN:	2017.01.13.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.25.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	166/62/8
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. A belső piac fontos vívmány, és az európai integrációs folyamat egyik központi eleme. A belső piac kellene, hogy képezze a jólét sarokkövét Európában. Az euró bevezetése és a Schengeni Megállapodás döntően fontos állomás volt a belső piac megvalósítása felé vezető úton, mégis – részben rövidlátó nemzeti érdekek miatt – mind a kettő egyre nagyobb nyomás alá kerül, és a polgárok jelentős része mindinkább megkérdőjelezi létjogosultságukat, aminek háttérben részint az európai polgárok reális aggodalmai állnak.

1.2. Az EGSZB mindig az áruk, a szolgáltatások, a tőke, a kifizetések és a személyek szabad áramlásának erősítése mellett szállt síkra, és a gazdaságpolitika, szociálpolitika és környezetvédelmi politika szükséges kiegyensúlyozását szorgalmazta. Következésképpen tovább kell haladnunk a tagállamok közötti gazdasági és szociális konvergencia útján.

1.3. A belső piac továbbfejlesztéséhez fel kell számolni a felesleges akadályokat, hogy gondoskodni tudjunk a növekedésről, a foglalkoztatásról, a hosszú távú jólétről és egy nagymértékben versenyképes szociális piacgazdaságról. Ez különösen igaz az olyan piaci akadályokra, mint például a képesítések és diplomák nem megfelelő elismerése, a helyi technikai korlátozások, a nemzeti jogszabályok különbözőségéből adódó szabályozási akadályok és az e-kormányzati megoldások elégtelen uniós szintű koordinációja.

1.4. Az EGSZB-t aggasztja, hogy a pénzügyi válság óta alig nőtt az uniós belső piac. Sőt, 2008 és 2015 között az euróövezet gazdasága 1,6 %-kal lassult. Ezzel szemben más gazdasági térségek – például az USA, Ausztrália és Japán – a belső kereslet és a növekedés tekintetében messze maguk mögött hagyták az EU-t. Ezért komoly erőfeszítésekre van szükség, hogy Európa ismét közelebb kerüljön az Európa 2020 stratégia politikai céljaihoz.

1.5. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, mennyire fontos a vállalkozások és munkavállalók határon átnyúló mobilitása. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a lakosság körében egyértelműen csökken a belső piaci elvek támogatottsága. Ennek egyik oka, hogy a határon átnyúló szolgáltatásoknál egyre nagyobb a folytatólagos tisztességtelen és jogellenes gyakorlatok kockázata. A visszaélések magas kockázata rendkívüli módon aláássa a munkavállalók és a becsületes vállalkozások belső piacba vetett bizalmát.

1.6. Ezekkel a tendenciákkal határozottan szembe kell szállni, és a tisztességes versenyt a vállalkozások érdekében is biztosítani kell. A jól működő belső piac előfeltétele, hogy a határon átnyúló tevékenységeknél betartják az európai és nemzeti jogszabályokat. Ezért az EGSZB-tagok többsége minden olyan erőfeszítést támogat, amely elősegíti, hogy a gyakorlatban is megvalósuljon Juncker elnök felhívása, mely szerint az azonos helyen végzett azonos munkát azonos módon kell javadalmazni.

1.7. A belső piacnak szilárd ugyan az EUMSZ-re és az EU másodlagos jogára támaszkodó társadalmi alapja, de fontolóra kellene vennünk a piacgazdasági szabadságok és az alapvető szociális jogok jobb kiegyensúlyozását az elsődleges jogban. Ezzel választ találhatnánk annak a sok embernek az aggodalmaira, akik úgy látják, hogy a belső piac egyre kevésbé veszi figyelembe szociális érdekeiket és elvárásaikat.

1.8. Az EGSZB alapvetően üdvözi, ha megvizsgálják az uniós jogszabályok hatékonyságát. Ez a kezdeményezés azoknak a felesleges adminisztratív terheknek a csökkentésében is fontos szerepet játszhatna, amelyek akkor jelentkeznek, ha egy adott területre különböző nemzeti vagy regionális előírások vonatkoznak. Ezért – éppen a kvk-k érdekében – meg kell vizsgálni, hogy van-e szükség harmonizált jogszabályokra. Az EGSZB megerősíti ugyanakkor azt az álláspontját, hogy a szigorú fogyasztóvédelmi előírások nem jelentenek felesleges terhet.

1.9. Az EGSZB fontosnak tartja, hogy a digitális belső piac – tekintettel hatalmas növekedési potenciáljára – a politikai prioritások közé tartozzon. Mielőbb fel kell tární és meg kell szüntetni a foglalkoztatás, gazdaság és fogyasztóvédelem terén meglévő jogbizonytalanságokat. Az Európai Bizottságnak világos jogi kerettel kellene szabályoznia a gazdaság új formáinak és az új üzleti modelleknek, például a megosztásalapú gazdaság különböző típusainak működését a belső piacon, így szüntetve meg a szabályozási hiányosságokat. Ennek során maradéktalanul tiszteletben kell tartani a hatályos jogszabályokat, és garantálni kell a fogyasztói és munkavállalói jogokat, illetve a tisztességes versenyt.

1.10. Fontos emellett, hogy a napirenden továbbra is kiemelt helyen szerepeljen a tőkepiaci unió kiépítése, mivel az ezzel járó hatékonyabb tőkeallokáció kedvezően hathat mind a gazdaságra és a foglalkoztatásra, mind pedig a fogyasztókra. Nem szabad hagyni, hogy egyes aktuális fejlemények – például a Brexit – feleslegesen lassítsák vagy veszélybe sodorják a szóban forgó tervek megvalósítását.

1.11. Az EGSZB továbbra is úgy véli, hogy az adópolitikában jelentkező szabályozási hiányosságok tisztességtelen versenyhez vezetnek a belső piacon. Ezért támogatja a közös összevont társaságiadó-alap érdekében végzett munkát, az országonkénti jelentéstételt, illetve az adókikerülés és az adóparadicsomok elleni folyamatos küzdelmet. Ezeket a kezdeményezéseket észszerű módon kiegészíthetné egy közös minimális társaságiadó-kulcs bevezetése, ami véget vetne a legalacsonyabb adókulcsért való versengésnek is.

1.12. A közszolgáltatások – más néven általános érdekű szolgáltatások – meghatározó szerepet játszanak a szociális piacgazdaságban, és alapvetően fontosak a lakosság számára. Az általános érdekű szolgáltatások a közös uniós értékek közé tartoznak, mivel szerepet játszanak a társadalmi és területi kohézió támogatásában.

1.13. Ezt a társadalmi és területi kohézió előmozdításában játszott szerepet figyelembe kell venni azoknak az „elveknek és feltételeknek” a megfogalmazásakor, amelyeket az EU az ilyen szolgáltatások tekintetében megállapíthat. Az EGSZB a szolgáltatási irányelv tervezett reformjával összefüggésben emlékeztet az Európai Unióról szóló szerződésnek az általános érdekű szolgáltatásokról szóló 26. jegyzőkönyvére, amelynek értelmében a tagállamok nemzeti, regionális és helyi hatósági szélesebb mérlegelési jogkört kapnak az általános érdekű szolgáltatások terén.

1.14. A közbeszerzések keretében különféle intézkedésekre van szükség az olyan tisztességtelen gyakorlatok ellen, amelyek a tisztességes szint alá szorítják a kínálatot, olykor nem tartják tiszteletben a minimálbérre vonatkozóan az adott nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban alkalmazott előírásokat, és gyakran magas költségűllépéshez vezetnek. Különösen fontos az átláthatóság a legelőnyösebb ajánlat árát, a szolgáltatást és a később esetlegesen jelentkező költségűllépéseket illetően. A cél az, hogy a legolcsóbb ajánlat elvével szemben a legelőnyösebb ajánlat elve érvényesüljön.

2. Az egységes piac kihívásai

2.1. Az európai integrációnak a gazdaság-, szociál- és környezetpolitikák közötti szükséges egyensúly elérését kell célként kitűznie. Az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a kifizetések, valamint az emberek szabad mozgását ki kell egészíteni az uniós szerződésekbe az Alapjogi Charta révén beépített alapvető szociális jogok tiszteletben tartásával. A belső piacon át kell ültetni a gyakorlatba az alapvető szociális jogokat. A hosszú távú jólét és a nagymértékben versenyképes szociális piacgazdaság biztosítása érdekében ugyanakkor fel kell számolni az egységes piacon még mindig fennálló tisztességtelen akadályokat.

2.2. Az EGSZB már többször, legutóbb az egységes piac továbbfejlesztéséről szóló véleményében ⁽¹⁾ kijelentette, hogy az egységes piac az európai integráció központi eleme, amely képes közvetlenül megtapasztalható előnyöket biztosítani, illetve fenntartható növekedést generálni Európa gazdasági számára.

2.3. Az egységes piac jelentős vívmány, és Európa virágzásának sarokkövét kell alkotnia. Az euró euróövezetben való bevezetése és a Schengeni Megállapodás döntő fontosságú ütelágazások voltak a közös egységes piac létrehozása felé vezető úton. Most azonban komoly nyomás nehezedik mindkettőre, szemléltetve, hogy mennyire különbözőek az uniós tagállamok érdekei. A döntéshozatal és a felügyelet bizonyos fokig még mindig nemzeti szinten zajlik.

2.4. Az EGSZB megállapítja, hogy még mindig jelentős piaci akadályok állnak fenn, amelyek a következők képében jelennek meg: a képesítések és diplomák nem megfelelő elismerése, a tantervek feldarabolása, helyi technikai korlátozások, a főként az egységes piac különböző nemzeti jogi keretek miatti széttagozottságából eredő szabályozási akadályok, adminisztratív terhek, például a nemzeti adó- és vámjogi szabályoknak való megfelelés, az elektronikus kormányzati szolgáltatások hiánya és az e-kormányzati megoldások európai szintű összehangolásának hiánya.

2.5. Az Európai Bizottság néhány területen a teljes harmonizáció megvalósítására törekszik, ami egyes tagállamokban a védelem jelenlegi szintjének csökkenéséhez vezethet. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy számos véleményben az ilyen intézkedések ellen foglalt állást. A teljes körű harmonizációt – ott, ahol az Európai Bizottság erre törekszik – a védelem már kialakított szintjének megőrzése mellett kell megvalósítani.

2.6. A tagállamokban a polgárok egyre inkább azt érzik, hogy Európa keveset tesz a szociális normák és a jövedelem megvédése, illetve az igazságos adózás és méltányos társadalombiztosítási költségek megvalósulása érdekében. Az egységes piac az EUMSZ-en és a másodlagos uniós jogszabályokon alapuló szilárd szociális dimenzióval rendelkezik, de fontolóra kell venni, miként lehet jobb egyensúlyt kialakítani a gazdasági piaci szabadságok és az alapvető szociális jogok között.

2.7. A szociális jogok európai pillére keretében előterjesztett intézkedéseknek az Unió alapító elveit kellene tükrözniük, és arra a meggyőződésre kellene épülniük, hogy a gazdasági fejlődésnek nagyobb mértékű társadalmi haladáshoz és kohézióhoz kell vezetnie, és hogy a szociálpolitikát – az európai értékekkel összhangban lévő, megfelelő biztonsági hálók biztosítása mellett – produktív tényezőnek is kell tekinteni.

2.8. Az uniós kohéziós politika számos eredménye ellenére még mindig messze vagyunk a tagállamok közötti tényleges gazdasági és társadalmi konvergenciától, és nagyok a különbségek a bérek és a szociális normák terén. Az egyes tagállamokban jelenleg érvényes alacsonyabb bérek a történelmi fejleményeknek és a kiterjedt európai belső piac természetes sokszínűségének tudhatók be, és a helyi termelékenységi szintek mellett sok egyéb tényezőt, köztük befektetői érdekeket tükröznek. Ennek ellenére nagyobb figyelmet kellene fordítani a szociális dömpingre, amelyet tisztességtelen és jogellenes gyakorlatként kell meghatározni, melynek lényege, hogy a munka díjazására vagy a társadalom- és egészségbiztosítási kifizetésekre vonatkozó szabályok be nem tartása vezet tisztességtelen előnyhöz a versenytársakkal szemben ⁽²⁾.

⁽¹⁾ HL C 177., 2016.5.18., 1.o.

⁽²⁾ *Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards?* [Szociális dömping: politikai szólam vagy fenyegetés a munkügyi normákra nézve?], Magdalena Bernaciak Working Paper 2012, Európai Szakszervezeti Intézet.

2.9. A pénzügyi válság kezdete óta, azaz a 2008-tól 2015-ig tartó időszakban az egységes piac növekedése 0,4 % volt – azaz reálértéken számítva közel nulla. Sőt, az euróövezetben az egységes piac 1,6 %-ot zsugorodott. A többi gazdasági térség jórészt messze maga mögött hagyta az Európai Uniót a belföldi keresletet tekintve (például az USA + 8,8 %-kal, Ausztrália + 17,9 %-kal, Japán pedig + 3,8 %-kal) ⁽³⁾. Az egységes piaci kereslet élénkítését célzó intézkedések, például az európai beruházási terv és az Európai Stratégiai Beruházási Alap, még mindig nem fejtették ki a kívánt hatást.

2.10. Az EGSZB szerint félő, hogy nem érhető el az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésen alapuló Európa 2020 stratégia ⁽⁴⁾ célkitűzései. A gazdaság lassulása, az érdemi strukturális reformok lassú végrehajtása és az egységes piaci kereslet hiánya egyelőre éppen ellenkező hatást váltott ki: a 2008-as 70,3 %-os foglalkoztatottsági ráta 2014-ben 69,2 %-ra esett vissza, pedig 2020-ra 75 %-ot kellene elérnie. A szegénység és társadalmi kirekesztés sújtotta emberek száma, ahelyett, hogy 2020-ra 20 millióval csökkenne, 2014-ben 4,9 millióval nőtt. Ezen túlmenően 2015 végére több mint hatmillióval több volt a munkanélküli az Európai Unióban, mint a válság előtt.

2.11. Az Európa 2020 stratégia másik fontos szempontja az oktatás. Az EGSZB üdvözli, hogy az oktatás és képzés terén az idő előtt lemorzsolódók aránya a 2008-as 14,2 %-ról 11 %-ra csökkent. A felsőfokú végzettség aránya szintén javult, 2008 és 2015 között 31,3 %-ról 38,7 %-ra nőtt. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság kompetenciastratégiáját és rámutat arra, hogy a magas képzettségi szint elengedhetetlen a vállalkozások idevonzásához és a munkahelyteremtéshez.

2.12. Az Egyesült Királyságnak az a döntése, hogy kilép az Európai Unióból nagy kihívást jelent az európai egységes piac számára. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a jövőbeli tárgyalások alapját az egységes piac valamennyi alapelveinek és alapvető értékeinek tiszteletben tartása képezze.

3. Részletes megjegyzések

3.1. Önfoglalkoztatás és a munkavállalók mobilitása az egységes piacon

3.1.1. A munkaerő mobilitása fontos lehet egyrészt a vállalkozások számára azért, hogy képzett munkaerőhöz férjenek hozzá, másrészt az önálló vállalkozók számára, harmadrészt pedig a munkavállalók számára azért, hogy lehetőségük legyen jó állást szerezni, és hozzáférjenek új készségekhez és jó munkakörülményekhez. Még mindig vannak azonban akadályok.

3.1.2. Egy az akadályokról és a költségekről szóló tanulmány ⁽⁵⁾ megállapítja, hogy az átjárható e-kormányzati szolgáltatások – túl azon, hogy költségeket takaríthatnak meg a közigazgatás, a polgárok és a vállalkozások számára – várhatóan különösen nagy hatást gyakorolnak majd a munkaerő mobilitására. Ahhoz, hogy a vállalatok és a munkavállalók határokon átnyúlóan mozogjanak, alapvető fontosságú, hogy javítsák a szakmai képesítések elismerését.

3.1.3. „Az önfoglalkoztatási státusszal való visszaélés” című véleményében ⁽⁶⁾ az EGSZB hangsúlyozta, hogy a színlelt önfoglalkoztatás a társadalombiztosítási járulékok és adók kikerüléséhez, a munkajogok aláásásához és be nem jelentett munkavégzéshez vezethet, ezért azt meg kell szüntetni. Az EGSZB e tekintetben üdvözli a be nem jelentett munkavégzés már létrehozott európai platformját mint a helyes irányba tett lépést ⁽⁷⁾.

3.1.4. E platform célja a be nem jelentett munkavégzés megakadályozása és az ilyen típusú munkavégzéstől való elrettentés a tagállamok végrehajtó hatóságai, így a munkaügyi felügyelet, az adó- és társadalombiztosítási hatóságok között jobb együttműködés révén. Ez az együttműködés magában foglalja a megelőzésre és az elrettentésre vonatkozó bevált gyakorlatok cseréjét, a munkaadók felügyeletére vonatkozó közös elvek meghatározását, munkavállalói csereprogramok és közös képzések előmozdítását, valamint a közös ellenőrzési intézkedések megkönnyítését.

⁽³⁾ Európai Bizottság, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság, Ameco adatbázis.

⁽⁴⁾ Az Európai Bizottság közleménye – Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája, 2010. március 3., COM(2010) 2020 final.

⁽⁵⁾ Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market [A költségek és akadályok csökkentése a vállalkozások számára az egységes piacon], az EP IMCO bizottsága számára készített tanulmány, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága.

⁽⁶⁾ HL C 161., 2013.6.6., 14. o.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final, Az Európai Parlament és a Tanács határozata a be nem jelentett munkavégzés megakadályozására, valamint az ilyen típusú munkavégzéstől való elrettentésre irányuló együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozásáról.

3.1.5. Ma sok munkavállalót „önfoglalkoztató szolgáltatóként” vesznek fel, nem pedig alkalmazottként, mint korábban. Ezeknek az embereknek nincs munkaszerződésük, mert önfoglalkoztató státuszukkal összhangban önmaguknak dolgoznak. Az ilyen foglalkoztatási viszonyokban többnyire nem kell betartani a nemzeti munkajogot. Világos és kötelező kritériumokat kell alkalmazni annak értékelésére, hogy valaki a valóságban foglalkoztatott, vagy ténylegesen önálló vállalkozó-e. Az EGSZB emiatt bírálta az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló irányelvre irányuló európai bizottsági javaslatot, amelyet a „még nem eléggé kiforrott” jelzővel minősített⁽⁸⁾. A javaslat különösen a mikrovállalkozásokat, a kkv-kat és a valódi önfoglalkoztatókat helyezi nagy nyomás alá.

3.2. Az egységes piac és a munkavállalók kiküldetése

3.2.1. A határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás előmozdítására és megkönnyítésére vonatkozó célkitűzés, a kiküldött munkavállalók védelmére vonatkozó célkitűzés és a külföldi és helyi versenytársak közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítására vonatkozó célkitűzés közötti helyes és igazságos egyensúly megteremtésének uniós szabályozási keretét az 1996-os irányelv határozza meg.

3.2.2. A 2014-es végrehajtási irányelv⁽⁹⁾ új és megerősített eszközöket biztosított a kijátszás, a csalás és visszaélés elleni küzdelemhez és annak szankcionálásához, kiegészítve a 96/71/EK irányelvet, és hozzájárulva a munkavállalók kiküldetésének eredményesebb összetett keretéhez.

3.2.3. Az EGSZB nemrégiben külön véleményt fogadott el a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv célzott felülvizsgálatára irányuló európai bizottsági javaslatról, és észrevételeket fűzött a fő változásokhoz és javaslatokhoz⁽¹⁰⁾, melyek alapját a Juncker elnök által a következő Európai Bizottság számára adott politikai iránymutatásban megfogalmazott felhívás képezi, amely szerint: „Uniókban az azonos helyen végzett azonos munkát azonos módon kell javadalmazni”⁽¹¹⁾.

3.2.4. Az EGSZB a „Méltányosabb munkaerő-mobilitás az EU-n belül” című véleményében⁽¹²⁾ sürgette az Európai Bizottságot, hogy oldja meg a szociális dömpinghez vezető tisztességtelen gyakorlatok problémáját. Ez a probléma egyre sürgetőbbé válik, mivel a tagállamokból származó gyakorlati példák azt mutatják, hogy a bér- és szociális dömping kockázata határokon átnyúló helyzetben meredeken emelkedik. A BUAKE⁽¹³⁾ által Ausztriában végzett ellenőrzések feltárták, hogy a 2015-ben ellenőrzött 7 238 osztrák vállalkozás közül 38 esetében volt gyanítható a bér- és szociális dömping elleni küzdelemről szóló törvény alapján, hogy alulfizetik alkalmazottaikat. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozások 0,53 %-át gyanúsították meg azzal, hogy alulfizetik az alkalmazottaikat. Ugyanebben az időszakban 1 481 Ausztriában működő, de más uniós országban székhellyel rendelkező vállalkozást is ellenőriztek. E vállalkozások közül 398 esetében merült fel a gyanúja annak, hogy alulfizetik alkalmazottaikat, azaz bér-dömpinget alkalmaznak. Ez 26,87 %-ot tesz ki.

3.2.5. A határokon átnyúlóan működő, kiküldött munkavállalókat alkalmazó külföldi vállalkozások esetében a bér-dömping valószínűsége 50-szer nagyobb, mint a helyi szolgáltatók esetében. Ez figyelmeztető jel az egységes piac működésével (működésének hiányával) kapcsolatban. A visszaélés nagy kockázata rendkívüli mértékben alássa az európai munkavállalók belső piacba vetett bizalmát.

3.2.6. Egy másik probléma a munkavállalók színlelt kiküldetése. A színlelt kiküldött munkavállalókat érintő esetek – azaz a hamis A1-es kiküldetési igazolások révén történő visszaélések – jól jelzik a hivatalosan vagy köztestületek által kiadott tanúsítványok, igazolások és hasonló dokumentumok által okozott problémákat. Ez egyre inkább megnehezíti a mikrovállalkozások, a kkv-k és a képzett munkavállalók számára, hogy helytálljanak a tisztességtelenül eljáró versenytársakkal szemben. A munkavállalók színlelt kiküldetését ezért meg kell szüntetni.

3.2.7. Az Európai Bizottság nemrégiben javasolta a szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló 883/2004/EK rendelet módosítását. Az EGSZB az Európai Bizottság kérésének megfelelően külön véleményt fog elfogadni, és egy korszerű szociális biztonsági koordinációs rendszer kidolgozását várja, amely megfelel a tagállamokra jellemző társadalmi és gazdasági helyzetnek, és tiszteletben tartja az uniós jogszabályokban rögzített elveket, különösen az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetés-mentesség vonatkozásában.

⁽⁸⁾ HL C 458., 2014.12.19., 19. o.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/67/EU irányelve (2014. május 15.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv érvényesítéséről és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló 1024/2012/EU rendelet (az IMI-rendelet) módosításáról (HL L 159., 2014.5.28., 11. o.)..

⁽¹⁰⁾ HL C 75., 2017.3.10., 81. o.

⁽¹¹⁾ Nyitóbeszéd az Európai Parlament 2014. július 15-i strasbourg-i plenáris ülésén.

⁽¹²⁾ HL C 264., 2016.7.20., 11. o.

⁽¹³⁾ Bauarbeiter-Urlaubs- und Abfertigungskasse [Az osztrák építőipari munkások szabadság- és végkielégítési alapja], 2015. évi éves statisztikák.

3.2.8. Az EGSZB tudomásul veszi a szolgáltatási útlevele (vagy szolgáltatási személyazonosító igazolványra) vonatkozó javaslatot, amelynek egy közös elektronikus dokumentumtár megteremtése révén el kell érnie, hogy ne legyen szükség a székhely szerinti tagállamnak már átadott információk és dokumentumok többszöri kikérésére. Az EGSZB mindenképpen ellenzi a rendeltetési ország elvének aláadását, és a témában külön véleményt fog kidolgozni.

3.3. **REFIT és a jogalkotás minőségének javítása**

3.3.1. Elvben üdvözlendő, ha ellenőrzik az uniós jogszabályok hatékonyságát. Az Európai Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament közötti intézményközi megállapodás hasznos mechanizmust biztosíthat, amely megkönnyíti az egyszerűbb és hatékonyabb uniós jog céljának elérését. Ami azonban az együttműködést illeti, biztosítani kell, hogy a szociál- vagy gazdaságpolitikai előnyöket kínáló uniós jogi normákat megvédjék, és ne kérdőjelezzék meg.

3.3.2. Mindez éppúgy érinti a kkv-kat, mint a fogyasztókat és a munkavállalókat. A „gondolkozz először kicsiben” elvnek megfelelően a kkv-k esetében különösen fontos a szükségtelen terhek elkerülése. A belső piac zavartalan működéséhez olyan fogyasztóvédelmi politika szükséges, amely az EUMSZ 169. cikkével összhangban a védelem magas szintjén alapul.

3.3.3. A REFIT azoknak az adminisztratív terheknek a csökkentésében is fontos szerepet játszhatna, amelyek akkor jelentkeznek, ha egy adott területre különböző regionális előírások vonatkoznak. A harmonizált jogi előírások jelentős költségmegtakarításokhoz vezethetnek, és ezen akadályok lebontásával előmozdíthatnák a növekedést az uniós régiókban, ezért kell vizsgálni a megvalósíthatóságukat.

3.3.4. A bürokrácia csökkentése érdekében a REFIT-program keretében felülvizsgálandó jogi aktusok közül több is érinti a munkavállalókra és a fogyasztókra vonatkozó normákat védő jogszabályokat, és ezért jelentős szociálpolitikai és gazdasági haszonnal rendelkezik. Az EGSZB megerősíti azt a véleményét, hogy a magas fogyasztóvédelmi normákat nem szabad szükségtelen tehernek tekinteni.

3.3.5. Az EGSZB utal 2014. december 14-i véleményére⁽¹⁴⁾, és megismétli azt az álláspontját, hogy az intelligens szabályozás nem szünteti meg a nyilvánosság, a fogyasztók és a munkavállalók védelmére vonatkozó szabályok, valamint a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó normák és a környezetvédelmi szabályok betartásának kötelezettségét. Ezen túlmenően a „gondolkozz először kicsiben” elvnek nem lehet az a következménye, hogy a mikrovállalkozások és kkv-k mentesülnek a jogszabályok alól, de a jogszabályoknak figyelembe kell venniük az érdekeiket és szükségleteiket.

3.3.6. Teljességgel érthetetlen, hogy az Európai Bizottság miért utasítja el a fodrászokra vonatkozó tervezett jogalkotási kezdeményezés folytatását, annak ellenére, hogy e tárgyban egyetértés van az európai szociális partnerek körében. Az Európai Bizottság megközelítése ellentmond a szociális párbeszéd elveinek és értékeinek, a reprezentativitás elve tiszteletben tartásának, és rendkívül szűk látókörű, mert a foglalkozás-egészségügyi szabályozás hiánya foglalkozási megbetegedésekhez vezethet, és így jelentős költségeket okozhat mind a vállalkozásoknak, mind a közszektoroknak.

3.3.7. Az EGSZB felhívja a figyelmet az európai szociális partnerek közös nyilatkozatára arról, hogy a tematikus csoportokban elért eredményekre építve újra kell indítani a szociális párbeszédet. A nyilatkozat megemlíti az uniós szociális párbeszéd és a minőségi jogalkotási megközelítés közötti kölcsönhatást.

3.3.8. Az EGSZB üdvözlözi, hogy újraindultak a tanácskozások az újonnan létrehozott REFIT-platformban. A vállalkozási tevékenységek megkönnyítésének és a normák munkavállalók számára történő garantálásának célja mellett mind az Európai Bizottságnak, mind a platform szakértőinek biztosítaniuk kell, hogy az uniós jog egyszerűsítésére irányuló munka során megmaradjon a fogyasztói jogok szintje.

3.4. **A digitális gazdaság, a gazdaság új formái és az új üzleti modellek**

3.4.1. A digitális egységes piacnak a prioritások között kell szerepelnie, tekintettel a hasznokra, amelyekre számítani lehet, ha sikerül ezen a területen kiteljesíteni az egységes piacot. A digitális egységes piac kiteljesítéséből származó potenciális GDP-nyereségeket évi 415 milliárd euróra teszik⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ HL C 230., 2015.7.14., 66. o.

⁽¹⁵⁾ A Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market [A költségek és akadályok csökkentése a vállalkozások számára az egységes piacon] című tanulmány.

3.4.2. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy elemezni kell a foglalkoztatási, gazdasági és fogyasztóvédelmi területen fennálló jogbizonytalanságokat, és megoldást kell találni azokra. E téren figyelmet kell fordítani a fennálló munkaügyi, szociális és fogyasztóvédelmi normák védelmére és a megbízható jogi keret biztosítására a vállalkozások számára. A digitális egységes piacon nem vonatkozhatnak eltérő szabályok a „teljességgel digitális” és a „nem digitális” világra. Az Európai Bizottságnak olyan jogszabályokról kellene gondoskodnia, amelyek a digitális és a nem digitális egységes piacra egyaránt alkalmazhatók.

3.4.3. Az EGSZB az „Indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás”⁽¹⁶⁾ című véleményében üdvözölte a területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendelethez tett javaslatot, amely mind a vállalatok, mind pedig a fogyasztók szempontjából megkerülhetetlen eleme a digitális egységes piacra irányuló stratégiának. Ez azonban csak egy kis lépés, nem hoz áttörő változást. Véget kell vetni a területi alapú tartalomkorlátozás gyakorlatának, azaz a fogyasztókkal szembeni, az online szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében alkalmazott, lakóhelyen, földrajzi internetes címen vagy állampolgárságon alapuló megkülönböztetésnek. A fogyasztók magasabb árakat tartalmazó helyi webhelyre való átirányítása szintén megkülönböztetésnek minősül az egységes piacon. Az EGSZB meg fogja vizsgálni a COMPET 2016. novemberi következtetéseit a javasolt szöveggel kapcsolatos általános megközelítést illetően, amely egyértelműen hangsúlyozza, hogy különbséget kell tenni az árdiszkriminálás és az árdifferenciálás között.

3.4.4. Az olyan területeken, mint a területi alapú tartalomkorlátozás, a határon átnyúló csomagkézbesítés, a határon átnyúló biztosítás, a szerzői jogi engedélyezés és a pénzügyi piacok, figyelembe kell venni, hogy az Európai Unió és a tagállamok főként a határon átnyúló kereskedelem akadályainak felszámolásáért és a piac jobb működésének biztosításáért felelnek.

3.4.5. Az adatok szabad áramlása szükségessé teszi a személyes adatok és a magánélet magasabb fokú védelmét, ami döntően fontos lesz a jövőben, és meg kell fontolni egy a nagy adathalmazokra, a felhőalapú szolgáltatásokra és a dolgok internetére vonatkozó következetes politikát.

3.4.6. A gazdaság fokozódó digitalizációja új üzleti modelleket generál és új lehetőségeket nyit meg, de új kihívásokkal is jár. Az EGSZB mélyreható vitákat folytatott erről az új jelenségről, amelyek nyomán számos vélemény született⁽¹⁷⁾.

3.4.7. Ahhoz, hogy ezt az eszközt valóban eredményessé tegye, az Európai Bizottságnak haladnia kell az egységes digitális portálra vonatkozó javaslatával is.

3.4.8. A társadalmi kohézióhoz elengedhetetlenek az együttműködésen alapuló szociális vállalkozások, hogy az európai polgárok számára biztosítható legyen a hatékonyabb és fenntarthatóbb gazdasági növekedés. Az EGSZB ismételten sürgeti az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egy nélkülözhetetlen politikai eszköztárat, biztosítandó, hogy a megosztásalapú gazdaság számos megjelenési formája és különböző működési módozata támogatásban részesüljön, alkalmazásra kerüljön, hitelessé váljon és bizalmat kapjon az EU szintjén és a különböző tagállamokban⁽¹⁸⁾.

3.5. Az egységes tőkepiac megteremtése

3.5.1. 2015-ben az Európai Bizottság cselekvési tervet terjesztett elő az európai tőkepiaci unió kiépítésére. Az EGSZB fontosnak tartja⁽¹⁹⁾, hogy ez az unió előtérbe helyezze az EU gazdasági és pénzügyi stabilitását, emellett pedig jobb és hatékonyabb tőkeallokációhoz vezessen, ami kedvezően hat a beruházásokra, a növekedésre, a foglalkoztatásra és a fogyasztókra egyaránt. Annak idején az EGSZB amiatt is kifejezte aggodalmát⁽²⁰⁾, hogy időbe kerül majd a végső cél megvalósítása. Ez az aggodalom több aktuális fejlemény – például a Brexit és más, fent (a 2. pontban) említett kihívások – fényében csak tovább erősödik.

3.5.2. A cselekvési terv különböző területekre vonatkozóan legalább 33 rövid és középtávon megvalósítandó intézkedést tartalmaz. Ezek között több olyan is van, melyekkel további finanszírozási eszközöket lehet rendelkezésre bocsátani, különösen a kvv-k és a háztartások számára. Az EGSZB fontosnak tartja⁽²¹⁾, hogy ezeket a javaslatokat mielőbb megvalósítsák, figyelembe véve a biztonságot, az átláthatóságot és az érvényesítés („enforcement”) elvét. Az EGSZB – hasonlóképpen aggodva a biztonságért és a stabilitásért – már több ízben megállapította⁽²²⁾, hogy foglalkozni kell az árnyékbankokkal, és szabályozni kell működésüket.

⁽¹⁶⁾ HL C 34., 2017.2.2., 93. o.

⁽¹⁷⁾ HL C 264., 2016.7.20., 57. o.; HL C 303., 2016.8.19., 28. o.; HL C 303., 2016.8.19., 36. o.; HL C 264., 2016.7.20., 86. o.; HL C 389., 2016.10.21., 50. o.

⁽¹⁸⁾ HL C 303., 2016.8.19., 36. o..

⁽¹⁹⁾ HL C 133., 2016.4.14., 17. o. (1.2., 1.3. és 1.7. pont).

⁽²⁰⁾ HL C 133., 2016.4.14., 17. o. (1.12. pont).

⁽²¹⁾ HL C 82., 2016.3.3., 1. o. (1.2., 1.6. és 1.7. pont).

⁽²²⁾ HL C 133., 2016.4.14., 17. o. (1.9. és 3.8. pont), HL C 251., 2015.7.31., 33. o., (4.2. pont).

3.5.3. A pénzügyi piacok uniós szabályozása és a szabályok érvényesítése nem volt elegendő a spekulatív tevékenységek, a túlzott eladósodottság és a felelőtlen kockázatvállalás megakadályozására, amely az egész társadalom számára súlyos következményekkel járó pénzügyi válsághoz vezetett. Az EGSZB ismételten arra kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a magánháztartások túlzott eladósodásával kapcsolatban.

3.6. Adópolitika

3.6.1. Az EGSZB már a 2012. évi, „Az egységes piac előtt álló akadályok” című jelentésében is úgy érvelt, hogy az adópolitika szabályozási hiányosságai tisztességtelen versenyhez vezetnek. Üdvözlendőek az Európai Bizottság közös összevont társaságiadó-alapra vonatkozó tervei. Az EGSZB tanulmányozócsoporthoz hozott létre ennek a kérdésnek a vizsgálatára. A társasági adóval kapcsolatban a legalacsonyabb adókulcsokért folyó verseny megszüntetése és a tisztességesebb adópolitika megvalósítása érdekében egy minimális társaságiadó-kulcs bevezetését is fontolóra lehetne venni.

3.6.2. Az adózással kapcsolatos információk tagállamok közötti cseréjét és az adófizetés kikerülésére szolgáló leggyakoribb módszerek megakadályozására irányuló jogi lépéseket üdvözölni kell. E téren kulcsfontosságú igény, hogy minden országban beszámolási kötelezettséget vezessenek be a határokon átnyúló tevékenységet folytató vállalkozások tekintetében, a szükségtelen adminisztratív terhek növelése nélkül.

3.6.3. Fel kell lépni az adóparadicsomok ellen is. Egy európai parlamenti meghallgatáson Joseph Stiglitz Nobel-díjas közgazdász világszintű fellépést sürgetett az ilyen adókijátszási rendszerek ellen⁽²³⁾. Gabriel Zucman francia akadémikus becslése szerint világszerte mintegy 5 800 milliárd euró összegű pénzügyi eszköz található az adóparadicsomokban, amelyek 80 %-a adózatlan⁽²⁴⁾. Az Európai Bizottság most nemzetközi szintű intézkedéseket javasol az adóparadicsomok kezelésére.

3.6.4. Első lépésként biztosítani kell a kölcsönös segítségnyújtási megállapodások végrehajtását, valamint az egyes országok közötti automatikus információcserét. A multinacionális vállalatok tekintetében mérlegelni kell egy nemzetközi adóellenőrzési hálózat létrehozását. Az adóparadicsomnak minősített országokba irányuló eszköz- és tőkeátutalások esetén kiindulási pontot jelenthet az, ha a pénzügyi intézményeket az általuk végzett átutalások bejelentésére kötelezik⁽²⁵⁾.

3.7. Általános érdekű szolgáltatások, szolgáltatási irányelv

3.7.1. Az EGSZB az egységes piac előtt álló akadályokról szóló 2012-es jelentésében már rávilágított a szolgáltatási szektorban jelenleg tapasztalt akadályokra. Az Európai Bizottság megállapította, hogy sok tagállam nem tesz eleget annak a kötelezettségének, hogy bejelentse az uniós hatóságoknak a szabályozási intézkedéseket, ami az Európai Bizottság számára megnehezíti annak értékelését, hogy az új szabály indokolt és arányos-e.

3.7.2. Az Európai Bizottság ezért a bejelentési eljárás megreformálását tervezi oly módon, hogy az eljárás mostantól a szolgáltatási irányelv hatálya alól jelenleg kizárt szolgáltatásokra is vonatkozzon. Az Európai Bizottságnak ügyelnie kell arra, hogy a javaslatokat ne úgy alakítsák ki, hogy azok megkérdőjelezzék a kérdéses tagállamok szuverenitását vagy demokratikus elvét.

3.7.3. Az általános érdekű szolgáltatások kulcsszerepet játszanak a szociális piacgazdaságban. A lakhatás, a víz és az energia, a hulladékszállítási és szennyvíz-elvezetési szolgáltatások, a közösségi közlekedés, az egészségügy, a szociális szolgáltatások, az ifjúság- és családvédelmi szolgáltatások, a kultúra és a kommunikáció rendelkezésre állása létfontosságú a lakosság számára. Az általános érdekű szolgáltatások a közös uniós értékek közé tartoznak, mivel szerepet játszanak a társadalmi és területi kohézió támogatásában. Ezt a társadalmi és területi kohézió előmozdításában játszott szerepet figyelembe kell venni azoknak az „elveknek és feltételeknek” a megfogalmazásakor.

3.7.4. A szolgáltatási irányelv tervezett reformjával kapcsolatban az EGSZB felhívja a figyelmet az Európai Unióról szóló szerződésnek az általános érdekű szolgáltatásokról szóló, 26. jegyzőkönyvére, amely jogilag kötelező érvénnyel értelmezi az EUMSZ 14. cikkét, és kimondja, hogy a kulturális, társadalmi és földrajzi különbségeknek megfelelően a nemzeti, regionális és helyi hatóságok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az általános gazdasági érdekű szolgáltatások tekintetében. Ami ezeket a felhasználók igényeinek megfelelően rendelkezésre bocsátandó szolgáltatásokat illeti, biztosítani kell a magas minőségi szintet, a magas fokú biztonságot, a megfizethetőséget és az egyenlő bánásmódot, és elő kell mozdítani az egyetemes hozzáférést és a felhasználói jogokat, egyszerre biztosítva a szolgáltatások hatékonyságát és megfelelő irányítását.

⁽²³⁾ Európai Parlament, newsroom, hivatkozás: 20161114STO51063, 2016. november 17.

⁽²⁴⁾ Lásd: *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* [Adóparadicsomok: ahol a nemzetek vagyona el van rejtve], Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ HL C 264., 2016.7.20., 93. o.

3.8. Közbeszerzés

3.8.1. Ami a közbeszerzést illeti, nincsenek statisztikák, amelyek összehasonlítanák a tényleges költségeket az ajánlattételi eljárás során a legjobb ajánlattevő által benyújtott költségekkel. Sok esetben a költségkeret jelentős túllépése figyelhető meg ⁽²⁶⁾.

3.8.2. A nyertesek újra és újra a tisztességtelenül működő ajánlattevők, akik a tisztességes ár alá csökkentik ajánlatuk költségeit, és megbízhatatlan alvállalkozókat alkalmaznak. Ezt követően gyakran merülnek fel utólagos költségek, amelyek meghaladják a második vagy harmadik legjobb ajánlattevő árajánlatát.

3.8.3. Ennek a gyakorlatnak a visszaszorításához különféle intézkedésekre van szükség: az elektronikus közbeszerzési eljárás bevezetésével olyan statisztikai adatgyűjtemény jönne létre, amelynek segítségével be lehet azonosítani az alacsony árat kínálókat, és az illetékeseket előremutató magatartásra lehet ösztönözni. A statisztikai felmérés keretében központilag nyilván kell tartani a legjobb ajánlatban foglalt árat és a későbbi tényleges költségeket, így gondoskodva átláthatóságról az esetleges költségtúllépésekkel kapcsolatban. A költségeket és minőségi standardokat érintő esetleges negatív verseny elkerülése érdekében ki kell zárni az eljárásból az olyan árakon alapuló ajánlatokat, amelyek nem felelnek meg a minimálbérre vonatkozóan az adott nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban alkalmazott előírásoknak.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ Lásd a berlini repülőtér, a bécsi repülőtér Skylink projektje és a stuttgarti vasútállomás esetét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A szociális jogok európai pillérével kapcsolatos konzultáció elindításáról

(COM(2016) 127 final)

(2017/C 125/02)

Előadók: **Jacek KRAWCZYK**

Gabriele BISCHOFF

Luca JAHIER

Felkérés:	Európai Bizottság, 2016.03.08.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.01.10.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.25.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	247/1/2
(mellette/ellene/tartózkodott)	

Előszó

Az EUSZ 3. cikke: „...Az Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul. (...)”

Ez a vélemény az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság első hozzájárulását tartalmazza annak a kezdeményezésnek a kidolgozásához, amelyből végül esetleg a szociális jogok európai pillére fejlődhet ki. A véleménybe beépültek az intézmény által szervezett 28 nemzeti vita során zajlott tartalmas és sokrétű megbeszélések eredményei, amelyek – úgy véljük – e dokumentum hozzáadott értékét adják. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a pillért a civil társadalom – köztük a szociális partnerek – minden szinten történő, szoros bevonása mellett kell kifejleszteni. Kiemeli emellett, hogy nagyobb egyértelműségre van szükség a tekintetben, hogy végső soron milyen eszköznek szánják a pillért, és mire fog kiterjedni.

Az EGSZB azon az állásponton van, hogy a pillérnek előremutató projektet kell kínálnia mindenki számára, és valamennyi uniós tagállamra vonatkoznia kell, elismerve ugyanakkor, hogy az euróövezet speciális eszközöket/mechanizmusokat igényelhet. Úgy véli, hogy a pillérről folytatott viták egyik kulcseleme a munkavégzés jövője kell hogy legyen, mindazokkal a lehetőségekkel és kihívásokkal együtt, amelyek hozzá kapcsolódnak.

1. Bevezetés

1.1. Az Európai Bizottság elnökének az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz (EGSZB) intézett azon felkérése ⁽¹⁾ nyomán, hogy az EGSZB járuljon hozzá a szociális jogok európai pillérééről folyó konzultációhoz, az intézmény széles körű civil társadalmi ⁽²⁾ konzultációkat kezdeményezett a 28 tagállamban. Ezekben a nemzeti vitákban összesen mintegy 116 EGSZB-tag, illetve a civil szervezetek képviseletében közel 1800 fő vett részt.

1.2. A *szociális jogok európai pillérééről* szóló EGSZB-velemény tükrözi és magában foglalja ezeknek a nemzeti vitáknak a főbb megállapításait és ajánlásait. Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottságnak azt a szándékát, hogy „számos alapelvet fogalmazzon meg a jól működő és méltányos munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatására” ⁽³⁾, és úgy véli, hogy a szociális jogok európai pillére nagyon fontos kezdeményezés az EU fenntarthatósága szempontjából. Ennek keretében ez az EGSZB-velemény egy első lépést jelent a szociális jogok európai pillérének jelenleg zajló létrehozása felé. Az EGSZB

⁽¹⁾ Jean-Claude JUNCKER európai bizottsági elnök 2016. március 8-i levele Georges Dassishoz, az EGSZB elnökéhez.

⁽²⁾ Az EGSZB a „civil társadalom” kifejezést „szervezett és reprezentatív civil társadalom” értelemben használja. Lásd az EGSZB következő véleményeit: HL C 329., 1999.11.17., 30. o. és HL C 193., 2001.7.10., 117. o.

⁽³⁾ Lásd az 1. lágjegyzetet.

szeretné kifejezni azt a szándékát, hogy továbbra is hozzá járul az erről a témáról folyó vitákhoz, különösen az Európai Bizottság fehér könyvének 2017-es elfogadását követően.

2. Kihívások és prioritások

2.1. Az Európai Unió 2017-ben ünnepli a Római Szerződés aláírásának 60. évfordulóját. E jeles évforduló jó alkalom arra, hogy megünnepeljük az EU által elért eredményeket, de egyúttal arra is ki kell használni, hogy foglalkozzunk az Európa előtt álló nagy politikai, gazdasági és társadalmi kihívásokkal. A polgárok Európai Unióba vetett bizalma számos tagállamban meggyengült. Az Unió története során először kerül sor arra, hogy egy tagállam valószínűleg kilép.

2.2. A 2008-as pénzügyi válság okozta megrázkódtatás óta az Európai Unió egy sor további válságot élt át. Noha a helyzet tagállamonként eltérő, és különböző szakpolitikai válaszok születtek, ma az EU számos kihívással néz szembe – ilyen például a hosszan elhúzódó magas munkanélküliség, az elfogadhatatlan mértékű ifjúsági munkanélküliség, a gazdasági instabilitás és a szociális helyzet romlása, ideértve a szegénység és az egyenlőtlenség fokozódását is. Ehhez még hozzávethetjük a globalizáció, a demográfiai változások és a digitalizáció hatásait. Az pedig, hogy az Unió képtelen megfelelően kezelni a menedékkérők és migránsok beáramlását, tovább erősítette azt az általános érzetet, hogy az EU már nem tud olyan politikai és gyakorlati megoldásokat kínálni, amelyek mindenkinek az érdekét szolgálják. Az euroszeptikus, populista és nacionalista pártok úgy próbálnak meg tőkét kovácsolni ezekből a félelemből, hogy a végletekig leegyszerűsített megoldásokat kínálnak összetett problémákra, és közösségeink bizonyos szegmenseire mutogatnak, veszélyes megosztottságot idézve elő ezzel társadalmunkban.

2.3. A válság pedig adott esetben csak kiélezte a tagállamok között és a tagállamokon belül fennálló nehézségeket és különbségeket, melyeknek, illetve melyek súlyosbodásának a háttérben többek közt a növekedés hiánya, továbbá munkaerőpiacaink és szociális védelmi rendszereink strukturális gyengeségei állnak, amelyek nagyrészt már a válság előtt is jellemzőek voltak. Ezen a téren döntő kérdés, hogy az EU és tagállamai képesek-e együttesen megteremteni a fenntartható növekedés és foglalkoztatás feltételeit.

2.4. Az EGSZB üdvözlzi az Európai Bizottság kezdeményezését a szociális jogok európai pilléréről szóló nyilvános konzultáció elindítására. Ez a pillér is részét képezi annak az erőfeszítésnek, melynek célja „a méltányos és valóban páneurópai munkaerőpiac” biztosítása és az „AAA minősítésű szociális Európa” megvalósítása, és arra törekszik, hogy az euróövezeten belüli megújított konvergencia iránytűjeként szolgáljon. Sok azonban a bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy végső soron mi is e „pillér” rendeltetése. Az EGSZB mindenképp hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillérének egy mindenki számára előremutató projektet kell eredményeznie. Ily módon elősegítheti a bizalom helyreállítását aziránt, hogy az EU képes javítani a jelenlegi és a jövőbeni nemzedékek életkilátásain.

2.5. A pillérnek e célból foglalkoznia kell a munkaerőpiacon és a szociális védelmi rendszerekben felmerülő konkrét kihívásokkal is, hogy tisztességes egyensúly jöjjön létre a gazdasági és a szociális terület között, valamint hogy hozzájáruljon a szegénység, a társadalmi kirekesztés és az egyenlőtlenségek elleni küzdelemhez.

2.6. Az EGSZB látja, hogy az európai gazdasági és társadalmi modell alapját az képezi, hogy közös nézőpontot képviselünk a tekintetben, mennyire fontos előmozdítani a foglalkoztatást, a társadalmi haladást és a termelékenységet, mivel ezek kulcsfontosságú feltételek a fenntartható gazdasági növekedéshez, amely tisztességes módon szolgálja mindenki javát. A pillér előkészítésének folyamata lehetőséget kínál arra, hogy újra megerősítsük az európai szociális modell melletti közös elkötelezettségünket, miközben gondoskodunk arról, hogy a nemzeti jóléti rendszerek és munkaerőpiacok alkalmazkodóképesek legyenek, és igazodjanak a jövő elvárásaihoz⁽⁴⁾. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU egészében növekedésre és versenyképességre van szükség. Ebben az összefüggésben kiemeli a gazdaságpolitika, a foglalkoztatási politika és a szociálpolitika közötti kapcsolódások jelentőségét⁽⁵⁾.

2.7. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy az uniós politikai vitákban jobban előtérbe kell kerülniük a gazdasági siker és a társadalmi haladás elérését célzó uniós és nemzeti politikáknak és fellépéseknek. Ezenfelül fontos a koherens és egymást kölcsönösen erősítő uniós és nemzeti politikai döntéshozatal megvalósítása. Ezeknek az erőfeszítéseknek a keretében a változás felé mutató új szemléletmódra van szükség.

2.8. Miközben folytatódik az európai szemeszter folyamata, az „intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést” célként kitűző Európa 2020 stratégia a peremre szorult, és elhalványult a remény arra, hogy megvalósuljanak szociális céljai, kiváltképp a 75 %-os foglalkoztatás elérésére és a 20 millió ember szegénységből való kiemelésére vonatkozó cél. Hasonlóképpen csekély hatást váltott ki az aktív befogadásról szóló, 2008-as ajánlás⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Nemzeti viták Írországból, Lettországból, Portugáliából és Spanyolországból.

⁽⁵⁾ Az EUMSZ 3. cikke: „Az Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességen, teljes foglalkoztatottságon és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul.”

⁽⁶⁾ HL L 307., 2008.11.18., 11. o.

2.9. Kiindulópontként a pillérnek elő kell mozdítania az EU hatályos szociális vívmányait és azok teljes körű és megfelelő végrehajtását. Amennyiben új, kötelező erejű jogalkotási kezdeményezéseket és eszközöket mérlegelnek, azt a meglévő jogalapokat és eljárásokat követve kell tenni. A pillér jogállásáról, illetve az alapvető nemzetközi emberi jogi eszközökhöz (Core International Human Rights Instruments) ⁽⁷⁾ való viszonyáról még döntenie kell. Az EGSZB azonban hangsúlyozza, hogy a szociális jogoknak mindenkit meg kell illetniük, aki az EU-ban él, és valamennyi uniós tagállamban érvényesülniük kell, jóllehet elismeri, hogy az euróövezet külön eszközöket/mechanizmusokat igényelhet.

2.10. A jövőbe való befektetés kulcsfontosságú, de Európa továbbra is nélkülözi a közberuházásokat és a termelői magánberuházásokat. Az EGSZB elismeri a „Juncker-terv” néven is ismert beruházási terv ⁽⁸⁾ révén tett erőfeszítéseket, és üdvözli annak kiterjesztését. A második szakaszban több beruházásnak kell azokra az országokra és régiókra összpontosulnia, amelyeknek arra a legégetőbb szükségük van gazdaságaik és a növekedés fellendítéséhez és ahhoz, hogy elkerülhető legyen a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli különbségek további növekedése. A Juncker-terv révén kellőképpen támogatni kellene a szociális infrastruktúrára irányuló beruházási projekteket is.

2.11. A pillérről folyó viták más kulcsfontosságú uniós és globális szintű vitákkal – nevezetesen az Európa jövőjéről és a munka jövőjéről szóló vitákkal – párhuzamosan zajlanak. A szociális jogok európai pillére körüli vitákat figyelembe kell majd venni a 2017-es római csúcstalálkozón, az Európa jövőjéről folytatott megbeszélések keretében. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy e viták során, amelyek közös jövőnkét alakítják, szinergiára és koherenciára van szükség. A pillér kialakítása kapcsán figyelembe kell venni az Európa 2020 stratégiát, és le kell vonni a tanulságokat annak problémás megvalósításából. Össze kell kapcsolni egy átfogó uniós stratégiával ⁽⁹⁾ is, amelynek célja a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó, az ENSZ által 2015-ben elfogadott fenntartható fejlesztési menetrend és az annak részét képező fenntartható fejlesztési célok végrehajtása. E célok egy globális átalakulás menetrendjét határozzák meg, amely a szegénység felszámolására, bolygónk védelmére, az emberi jogok védelmének biztosítására – ideértve a fogyatékossgal élő személyek emberi jogait is (ahogy azokat a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, az EU és tagállamai által kötelezően végrehajtandó ENSZ-egyezmény (UNCPRD) rögzíti) –, valamint arra törekszik, hogy mindenki számára garantálja a jólétet ⁽¹⁰⁾. Uniós szinten annak biztosítására is lépéseket kell tenni, hogy az EU valamennyi megkülönböztetést tiltó, illetve nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos jogszabályát ⁽¹¹⁾ végrehajtsák.

2.12. Az EGSZB az Európai Bizottság nyilvános konzultációjával párhuzamosan egy nemzeti vitasorozatot is elindított a 28 tagállamban, hogy Brüsszelen kívül is növelje a kezdeményezés ismertségét, ösztönözze a vitát, és nyíltan megvitassa, hogyan kellene kialakítani a pillért. E nemzeti viták sok eredménye ebben a véleményben is tükröződik.

2.13. Elengedhetetlen a pillér hatókörének jobb meghatározása. Az EGSZB úgy véli, hogy a kezdeményezésnek valamennyi polgárra és az életciklus valamennyi szakaszára ki kell terjednie. Az EGSZB-t aggasztja, hogy a pillérről szóló európai bizottsági közleményben nem esik szó a menedékkérőkről és migránsokról.

2.14. A civil társadalom szerepét jobban el kell ismerni és meg kell erősíteni. Meg kell erősíteni a civil párbeszédet annak érdekében, hogy az emberek – köztük a fiatalok ⁽¹²⁾ és a kiszolgáltatott helyzetben lévők vagy megkülönböztetéssel szembesülők – érezzék, hogy részt tudnak venni a döntéshozatali folyamatok tervezésében, végrehajtásában és felülvizsgálatában. A szociális partnereknek sajátos szerepet kell játszaniuk a foglalkoztatást és a munkaerőpiacokat közvetlenül vagy közvetetten érintő politikák kidolgozásában és végrehajtásában. Elő kell mozdítani és támogatni kell a szociális párbeszédet, tiszteletben tartva ugyanakkor a szociális partnerek és a kollektív tárgyalások autonómiáját, és növelve a szociális partnerek kapacitását arra, hogy részt vegyenek a szociális párbeszédben. Számos nemzeti vita során hangsúlyozták, hogy a szociális partnereket és a civil társadalmat megfelelően be kell vonni a pillért érintő megbeszélésekbe ⁽¹³⁾. Három vitában kiemelték a konszenzusos megközelítés és a felelősségtudat kialakításának fontosságát ⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CoreInstruments.aspx>.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_hu.

⁽⁹⁾ HL C 34., 2017.2.2., 58. o.

⁽¹⁰⁾ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

⁽¹¹⁾ 2000/43/EK irányelv a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19.).

2000/78/EK irányelv a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2.).

2004/113/EK irányelv a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az áruhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 373., 2004.12.21.).

2006/54/EK irányelv a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26.).

⁽¹²⁾ A fiatalok párbeszédbe való bevonásának fontosságát több nemzeti vita során felvetették, például Szlovéniában is.

⁽¹³⁾ Nemzeti viták Írországban, Hollandiában, Portugáliában, Finnországban, Belgiumban, Görögországban, Szlovákiában, Szlovéniában és Horvátországban.

⁽¹⁴⁾ Nemzeti viták pl. Cipruson, Belgiumban és Hollandiában.

3. A munka jövője

3.1. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a pillérrel kapcsolatos viták során kulcsfontosságú prioritásként kell kezelni a munka jövőjét, hogy megoldást találjunk a munka világában végbemenő jelentős változásokra. Az EGSZB úgy véli, hogy immár következetesebb és integráltabb megközelítésre van szükség, és ezért egy koherens európai foglalkoztatási stratégiát szorgalmaz – többek között a munka jövőjére vonatkozóan –, amely a következőkkel foglalkozik:

- beruházás és innováció,
- foglalkoztatás és minőségi munkahelyek teremtése,
- tisztességes munkakörülmények mindenkinek,
- aktív munkaerőpiaci politikákkal támogatott tisztességes és zökkenőmentes átmenetek,
- valamennyi érdekelt fél, különösen a szociális partnerek bevonása ⁽¹⁵⁾.

3.2. A munka világában végbemenő változások alakításának és irányításának feladatán több intézményi szereplő osztozik. Valamennyi érintett érdekelt félnek együtt kell dolgoznia azért, hogy a munka jövője tisztességes és inkluzív legyen, foglalkoztatási lehetőségeket kínáljon mindenki számára, és társadalmi haladáshoz vezessen. Az EGSZB meggyőződése szerint mindenkinek érdeke, hogy művelt, jól képzett és motivált munkaerő álljon rendelkezésre, amely tisztességes jövedelemmel rendelkezik és hozzá tud férni minőségi munkahelyekhez. A jövőbeli sikerek az ahhoz szükséges beruházásoktól függenek, hogy az embereknek megadhatjuk a szóban forgó változásokhoz való alkalmazkodáshoz nélkülözhetetlen eszközöket, megfelelő biztonsági hálókról gondoskodhassunk, és támogathassuk az innovációt, nem utolsósorban a szociális innovációt.

3.3. Ezeket a munka világában beálló változásokat arra kell kihasználni, hogy megvalósuljon a „tartós, inkluzív és fenntartható növekedés, valamint a teljes körű, produktív és tisztességes foglalkoztatás ösztönzése mindenki számára” ⁽¹⁶⁾. Ezzel a céllal az EU-nak, a tagállamoknak és a szociális partnereknek egyaránt foglalkozniuk kell saját különböző szerepköreikben. Gondoskodni kell a munkaerőpiactól eltávolodott embereket képviselő civil szervezetek bevonásáról is. A tagállamokban és tagállami régiókban nem egyformán adottak a több és jobb minőségű munkahely létrehozásához szükséges feltételek. Az EGSZB sürgeti a tagállamok intézményi szereplőit, hogy mielőbb induljanak el egy aktív munkaerőpiaci politikával összekapcsolt „high road” stratégia irányába. Ezt egy megújított és inkluzív európai foglalkoztatási stratégiának, valamint egy koherens és ambiciózus európai ipari stratégiának kell támogatnia.

3.4. Az EGSZB korábban már üdvözölte, hogy az új készségek és munkahelyek uniós menetrendje ⁽¹⁷⁾ a rugalmas biztonság koncepciójára épít, és hangsúlyozta, hogy a munkaerőpiacok hatékonyabb működése és a munkavállalók jobb védelme érdekében megfelelő egyensúlyra kell törekedni a rugalmas biztonság belső és külső összetevői között. Hangsúlyozta emellett, hogy mennyire fontos a szociális partnerek aktív bevonása a rugalmas biztonsággal kapcsolatos politikák végrehajtásának nyomon követésébe és értékelésébe ⁽¹⁸⁾. Az EGSZB ezenfelül kiemelte, hogy a rugalmas biztonság működésének fontos előfeltételei a foglalkoztatás növekedését elősegítő szilárd makrogazdasági politikák, valamint a növekedési potenciál teljes kiaknázásának és támogatásának kedvező üzleti környezet. Az EGSZB emellett arra is biztatta a tagállamokat és az EU-t, hogy a rugalmas biztonság bevezetése során olyan, az alkalmazkodóképességet elősegítő jogi keretet hozzanak létre és tartsanak fenn, amely egyszerű, átlátható és kiszámítható, továbbá erősítsék meg és védjék a munkavállalói jogokat, illetve gondoskodjanak azok érvényesíthetőségéről, valamint az Unió egész területén támogassák egy stabil jogi keret kialakítását a kollektív tárgyalásra, valamint a szociális párbeszédre vonatkozóan. Kiemelte annak fontosságát is, hogy a szociális partnereket a rugalmas biztonsággal kapcsolatos vitába és a döntéshozatali folyamatba is tevékenyen be kell vonni ⁽¹⁹⁾. A nemzeti viták során több tagállamban szóba került és hangsúlyt kapott a rugalmasság és a biztonság közötti egyensúly ⁽²⁰⁾, valamint a munkaerőpiacnak az új kihívásokhoz való alkalmazkodási képessége ⁽²¹⁾.

3.5. A munkaerőpiaci keretfeltételeknek támogatniuk kell az új és változatosabb szakmai életpályákat. A munka világában a munkaerő-beszerzés és a munkavégzés különböző formáira van szükség. Ennek érdekében megfelelő foglalkoztatásvédelmi jogszabályi környezetről kell gondoskodni, hogy mindenfajta munkaszerződés esetében biztosítsuk a tisztességes munkakörülmények keretét és ösztönözzük a munkaerő-felvételt.

⁽¹⁵⁾ Nemzeti viták pl. Finnországban és Magyarországon.

⁽¹⁶⁾ A 8. fenntartható fejlesztési cél.

⁽¹⁷⁾ Új készségek és munkahelyek menetrendje, COM(2010) 682 final.

⁽¹⁸⁾ HL C 318., 2011.10.29., 142. o.

⁽¹⁹⁾ HL C 211., 2008.8.19., 48. o.

⁽²⁰⁾ Nemzeti viták Dániában, Finnországban és Magyarországon.

⁽²¹⁾ Nemzeti viták pl. Bulgáriában, Lettországon, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában és Szlovéniában.

3.6. A munka világában bekövetkező változások számosak és sokrétűek. Módot kell találnunk arra, hogy minden munkavállaló számára biztonságos átállást biztosítsunk az egyes munkahelyek és státuszok között, illetve a munkanélküliségből a foglalkoztatásba vagy az iskolapadból a munka világába. A társadalmat, amelyben élünk, valamint gazdasági jólétünket az határozza meg, hogy az emberek mennyire képesek a szükséges átállásokra életük különböző szakaszaiban, és hogy milyen keretek és támogató mechanizmusok állnak rendelkezésre, amelyek ezt lehetővé teszik számukra. Az EGSZB javasolja, hogy holisztikus módon folytassanak vitát az ezeket az átállásokat elősegítő keretekről és támogató mechanizmusokról.

3.7. Életmódunkat és a munkavégzés módját a gyors technológiai változások is alakítják. Az uniós és nemzeti szintű proaktív szakpolitikai döntéshozatal biztosítani tudja – és biztosítania is kell – azt, hogy a digitalizáció kínálja lehetőségeket kibontakoztathassuk, a benne rejlő csapdákat pedig elkerüljük vagy tompítsuk⁽²²⁾. A nemzeti viták során – amellett, hogy gyakran utaltak a képzésbe és az infrastruktúrába való beruházás szükségességére⁽²³⁾ –, széles körben a digitális átállást jelölték meg az egyik legfontosabb olyan kihívásként, amellyel a pillér keretében foglalkozni kell⁽²⁴⁾. Éppen ezért gondosan fel kell mérni ezen fejlemények munkaerőpiacra és normákra, a gazdaságra, az adózási és társadalombiztosítási rendszerekre és a tisztességes bérekre gyakorolt hatását⁽²⁵⁾.

3.8. A digitális menetrendet és a digitális egységes piacra vonatkozó kezdeményezést össze kell kapcsolni egy, a munka jövőjére vonatkozó új, átfogó megközelítéssel. Ennek foglalkoznia kell a gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi kihívásokkal, ideértve a szükséges készségek és az egyenlő feltételek biztosítására vonatkozó célkitűzést. Az EGSZB szerint ez a Szerződésekkel összhangban úgy érhető el a legjobban, ha a megfelelő szinten egy jogokon alapuló megközelítést alkalmaznak, amely támogatja a hozzáférést többek között az oktatáshoz és a szociális védelemhez, illetve jobb uniós koordinációra törekszik azokon a kulcsfontosságú területeken, amelyeken az EU nem rendelkezik jogalkotási hatáskörrel.

3.9. Amint azt az EGSZB már hangsúlyozta, a digitalizáció kihívásainak kezelésekor „kulcsfontosságú az együttműködés”⁽²⁶⁾. Ezzel összefüggésben az EGSZB különösen az Európai Bizottsághoz és az európai kormányzási szint egészéhez, a nemzeti kormányokhoz, a szociális partnerekhez és a tágabb civil társadalom egészéhez szól. Az EGSZB már ajánlotta, hogy az Európai Bizottság, az OECD és az ILO működjön együtt a szociális partnerekkel (valamennyi megfelelő szinten), valamint a tágabb civil társadalmi szervezetekkel, hogy megfelelő rendelkezéseket dolgozzanak ki a tisztességes munkakörülményekre és a munkavégzés új formái (például online munka, szabadúszó munkavégzés, megosztásalapú gazdaság) esetén szükséges védelemre vonatkozóan⁽²⁷⁾.

3.10. A fiatalok foglalkoztatásának növelésére külön figyelmet kell fordítani. Amint azt korábbi EGSZB-velemények már megfogalmazták, a nemzeti reformprogramok keretében külön intézkedéseket kell hozni a fiatalok munkanélküliségének leküzdésére⁽²⁸⁾. A jól működő tanulószerveződéses gyakorlati képzések és a munkaalapú tanulás egyéb színvonalas formái segíthetnek a fiataloknak abban, hogy az iskolapadból könnyebben átlépjenek a munka világába⁽²⁹⁾. Az EGSZB támogatta azt az elképzelést, amely szerint ifjúsági garanciarendszereket alakítanak ki a tagállamokban, amelyeket egy specifikus, az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezéshez kapcsolódó alapról finanszíroznak a többéves pénzügyi kereten belül, és üdvözölte annak létrehozását⁽³⁰⁾.

3.11. A szociális párbeszéd szerepét számos nemzeti vitában hangsúlyozták⁽³¹⁾. Az EGSZB-t aggodalommal tölti el, hogy több olyan ország van, amelyekben nem működik megfelelő szociális párbeszéd⁽³²⁾, és olyan országok/ágazatok is vannak, amelyekben a munkaadók és a munkavállalók nem képviseltetik magukat a szociális párbeszédben, és nem vesznek részt kollektív tárgyalásban. Mindezt figyelembe kell venni⁽³³⁾, ahogyan azt is, hogy a megoldásorientált szociális párbeszédet kell támogatni, amely pozitívan hozzájárul a munkavállalók védelméhez és a vállalkozások versenyképességéhez. A kollektív tárgyalást minden megfelelő szinten elő kell mozdítani. Ennek nyomán követése céljából az EGSZB azt ajánlja, hogy egész Európában gyűjtsenek adatokat a kollektív tárgyalások hatóköréről, mégpedig az európai szemeszterben meghatározott mutatók révén, a nemzeti gyakorlatok és munkaügyi kapcsolatrendszerek teljes tiszteletben tartása mellett.

⁽²²⁾ HL C 13., 2016.1.15., 161. o.

⁽²³⁾ Nemzeti viták Ausztriában, Bulgáriában, a Cseh Köztársaságban, Dániában, Finnországban, Horvátországban, Lengyelországban, Luxemburgban, Magyarországon, Németországban, Spanyolországban és Szlovákiában.

⁽²⁴⁾ Nemzeti viták pl. Bulgáriában.

⁽²⁵⁾ HL C 303., 2016.8.19., 54. o.

⁽²⁶⁾ HL C 389., 2016.10.21., 50. o.

⁽²⁷⁾ Lásd a 25. lábjegyzetet.

⁽²⁸⁾ HL C 161., 2013.6.6., 67. o.

⁽²⁹⁾ HL C 13., 2016.1.15., 57. o.

⁽³⁰⁾ Lásd a 28. lábjegyzetet.

⁽³¹⁾ Nemzeti viták Cipruson, Észtországban, Finnországban, Magyarországon, Írországon, Lettországon, Romániában, Szlovéniában és Szlovákiában.

⁽³²⁾ Nemzeti viták pl. Magyarországon.

⁽³³⁾ Lásd a 25. lábjegyzetet.

3.12. A technológiai haladás új munkalehetőségeket teremt, de meg is szűnnek munkahelyek. Vitatott, hogy ez milyen mértékben következik majd be, és a közelmúltbeli előrettekintő tanulmányok eltérő álláspontot képviselnek⁽³⁴⁾.

3.13. Bárhol legyen is, az emberekbe való beruházásnak minden, a munka jövőjére vonatkozó stratégiában központi helyen kell állnia. A kompetenciák és készségek, különösen a digitális készségek megfelelő szintje segíteni fog abban, hogy felvértezze a polgárokat és a munkavállalókat a jövő kihívásaira. A Készségarancia⁽³⁵⁾ bevezetése, amelyet a szükséges beruházással támogatnak, biztosíthatja azt a keretet, amelynek révén az emberek képessé tehetők arra, hogy egész életük során megszerezzék a szükséges készségeket. Ennek alapja az lesz, hogy minden uniós polgár hozzáfér a minőségi oktatáshoz, ezen belül a szakképzéshez, az egész életen át tartó tanuláshoz és az átképzési és továbbképzési lehetőségekhez.

3.14. A technológiai változás fokozhatja a készségfejlesztést, de az is lehetséges, hogy sok foglalkozásban felgyorsítja a munkavállalók készségeinek elavulását. Annak biztosításából, hogy a kompetenciákat és készségeket úgy fejlesszék, hogy azok megfeleljenek a munka változó világa által támasztott igényeknek⁽³⁶⁾, az oktatási szereplőkön túlmenően a vállalkozásoknak is ki kell venniük a részüket, a szakszervezetekkel, a CEDEFOP-pal és a kormányokkal együttműködve, többek között annak megoldása révén, hogy a nemzeti oktatási és képzési rendszerek jobban kövessék a készségek iránti változó igényeket. Ebben következetességre kell törekedni. A kompetenciafejlesztés időigényes, és az is fontos hozzá, hogy elegendő forrás álljon rendelkezésre. Sürgősen szükséges emellett, hogy többet és hatékonyabban ruházzanak be az oktatás és képzés területén. Úgyszintén figyelembe kell venni azokat a különböző hatásokat/eredményeket, amelyeket az oktatási és jóléti rendszerek az európai országokban és régiókban kifejtenek.

3.15. A munka új formái olyan gyorsan fejlődnek, hogy a szerződéses megállapodások nem tudnak lépést tartani velük, ezért meg kell vizsgálni azok jogállását. Az EGSZB kérte a munkaerőpiaci közvetítők és online platformok státuszának sürgős tisztázását, valamint a közösségi kiszervezés keretében dolgozók szerződéses státuszának, illetve a munkavégzés és a munkaviszonyok egyéb új formáinak vizsgálatát. Iránymutatások szükségesek a foglalkoztatási státuszhoz kapcsolódó, az adózás és a társadalombiztosítás terén fennálló esetleges szürke zónák tisztázása érdekében is⁽³⁷⁾. Általános célként a tisztességes munkakörülmények mindenki számára való garantálását, valamint az alapvető munkaügyi normák és a megfelelő szociális védelem valamennyi munkavállalóra való kiterjesztésének lehetőség szerinti biztosítását kell kitűzni.

3.16. A szociális partnerek különösen a munka megegyezésen alapuló rugalmasságának és stabilitásának valamennyi megfelelő szinten való előmozdítása kapcsán kerülnek a középpontba, de ehhez szükség van a kormányok és az európai kormányzati szint elkötelezettségére és emellett az uniós intézmények, a kormányok és a szociális partnerek közötti együttműködés javítására is. Az EGSZB már kifejezte, hogy az Európai Uniónak és a tagállamoknak a szociális partnerekkel folytatott konzultáció keretében meg kellene vizsgálniuk, hogy miként lehetne a szociális és munkaügyi normák alkalmazási körét úgy kiigazítani, hogy azok visszatükrözzék a digitalizált munkakörnyezet szabta feltételeket⁽³⁸⁾.

3.17. A megosztásalapú gazdaságot és a többi új foglalkoztatási modellt nem szabad a tisztességes bérezés kikerülésére vagy arra használni, hogy bárki is kibújjon az adó- és társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítése alól⁽³⁹⁾. Az EGSZB már arra is javaslatot tett, hogy az EU vizsgálja meg, milyen módon lehetne úgy ösztönözni az uniós platformok fejlődését, hogy a teremtett érték a helyi gazdaságokban maradjon⁽⁴⁰⁾.

3.18. Néhány nemzeti vitában⁽⁴¹⁾ a résztvevők felvetették, hogy szükség volna a bérek konvergenciájára és minimálbér meghatározására a tagállamokban. Az EGSZB úgy véli, hogy további erőfeszítéseket kell tenni ebbe az irányba. Az ILO *Building a Social Pillar for European convergence*⁽⁴²⁾ [Szociális pillér kiépítése az európai konvergencia érdekében] című tanulmánya hasznos hivatkozási pontot jelent. A tanulmány kiemeli, hogy több olyan mutatószámot is lehet használni a minimálbér szintjeinek összehasonlítására, amelyek figyelembe veszik az adott ország körülményeit, de ezek közül a legnépszerűbb a minimálbér és a mediánbér (a bérek közéértéke) aránya. Emellett leszögezi, hogy egy, a

⁽³⁴⁾ Lásd pl. Frey és Osborne: *The Future of employment: How susceptible are jobs to computerisation* [A foglalkoztatás jövője. Mennyire érintheti a munkahelyeket a számítógépesítés?] (2013) és Breugel: *The computerisation of European jobs* [Az európai munkahelyek számítógépesítése] (2014).

⁽³⁵⁾ 2016. november 21-én és 22-én a Tanács politikai megállapodásra jutott egy „Kompetenciafejlesztési pályák: Új lehetőségek felnőttek számára” (korábban: „Készségarancia”) című ajánlásról.

⁽³⁶⁾ Lásd a 25. lábjegyzetet.

⁽³⁷⁾ Lásd a 25. lábjegyzetet.

⁽³⁸⁾ Lásd a 22. lábjegyzetet.

⁽³⁹⁾ Lásd a 22. lábjegyzetet.

⁽⁴⁰⁾ Lásd a 22. lábjegyzetet.

⁽⁴¹⁾ Ezzel a kelet- és közép-európai országokban – például Bulgáriában, a Cseh Köztársaságban és Szlovákiában –, de Franciaországban is foglalkoztak.

⁽⁴²⁾ „Studies on Growth with Equity, Building a Social Pillar for European convergence” [Tanulmányok a méltányos növekedésről – Szociális pillér kiépítése az európai konvergencia érdekében], Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (2016).

minimálbér-politikára vonatkozó, uniós szintű, közös megközelítés elfogadása segíthet abban, hogy a kibővített Unióban korlátok közé szorítsuk a szegénység mértékét és az országos viszonylatban alacsony bérért dolgozó emberek arányát. Felveti, hogy a kiindulópont egy nemzeti bontásban készülő háromoldalú elemzés lehetne arról, hogy kikre vonatkozik a minimálbér, milyen magas a szintje és mennyire felel meg az ILO-eszközökben megfogalmazott szabályoknak. Az ILO-tanulmány leszögezi emellett, hogy számos tanulmány megállapításai hangsúlyozzák a kiegyensúlyozott megközelítés fontosságát – amit a 131. sz. ILO-egyezmény is kiemel – azoknak az elemeknek a tekintetében, amelyeket a minimálbér meghatározásánál figyelembe kell venni. Az alábbi elemekről van szó (amennyire azok a nemzeti gyakorlatoknak és körülményeknek megfelelően alkalmazhatóak és indokoltak): a) a munkavállalók és családjuk szükségeit, figyelembe véve a bérek általános szintjét az adott országban, a megélhetési költségek, a szociális ellátások, valamint a többi társadalmi csoport relatív életszínvonala; és b) gazdasági tényezők, ideértve a gazdasági fejlődés követelményeit, a termelékenység szintjét és azt, hogy mennyire kívánatos a foglalkoztatás magas szintjének elérése és fenntartása. További megbeszélésekre van szükség ezekben a témákban, és ezeket a szociális pillér kialakításának keretében kell lefolytatni. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a nemzeti gyakorlatokhoz igazodva teljes mértékben tiszteletben kell tartani a nemzeti szociális partnerek bérmegállapítási folyamatokban élvezett kulcsfontosságú hatáskörét és autonómiáját. Néhány nemzeti vitában szóba került az is, hogy tiszteletben kell tartani a hatáskörök megosztását és a szubszidiaritás elvét, illetve szó volt a szociális partnereknek a minimálbér-szintek megállapításában játszott szerepéről⁽⁴³⁾. Általában véve az EGSZB már korábban is leszögezte, hogy az endogén optimális valutaövezettel kapcsolatos várakozások ellenére nem valósult meg az euróövezethez tartozó tagállamok közötti konvergencia⁽⁴⁴⁾.

3.19. Egyes nemzeti viták során elismerték, hogy a demográfiai változások⁽⁴⁵⁾ és a változó társadalmi szerkezet szintén olyan tényezők, amelyek alapvetően befolyásolják a munka világát. Az aktív munkaerőpiaci politikáknak hatásosaknak és célzottaknak kell lenniük annak érdekében, hogy a foglalkoztatást illetően jó eredményekhez vezessenek. Egy országban megvitatták, miként lehetne magánügynökségeket is bevonni a munkakeresőknek nyújtandó aktív segítség hatékonyabbá tételébe⁽⁴⁶⁾. A foglalkoztatással és a munkaerőpiaccal kapcsolatos európai politikáknak továbbra is olyan konkrét intézkedések végrehajtásán kell munkálkodniuk, melyek elősegítik a munkahelyi megkülönböztetésmentesség elvének érvényesítését és a valamennyi munkavállalói csoport közötti egyenlőség biztosítását⁽⁴⁷⁾.

3.20. A nemek közötti egyenlőség a méltányos munkakörülmények mindenki számára történő biztosításának központi eleme. Amellett, hogy több nő van jelen a munkapiacra, várhatóan a népesség előregedése és a munkával töltött évek számának növekedése is hozzájárul majd ahhoz, hogy az embereknek az életük folyamán egyre több gondozási feladatot kell vállalniuk. A munkavégzés és a munkaidő rugalmassága, valamint a munka és a magánélet közötti fenntartható egyensúly egyre nagyobb jelentőséggel bír majd minden munkavállaló számára. Az EGSZB már rámutatott arra, hogy a családi és a munkával kapcsolatos feladatok összeegyeztetése több területen – például a gondozást, a szülői szabadságot és a családbarát munkahelyeket illetően – összehangolást igényel⁽⁴⁸⁾. Az EGSZB integrált megközelítést szorgalmaz, melynek keretében a megfelelő szinteken jogalkotási és nem jogalkotási intézkedéseket is hoznak annak érdekében, hogy a tagállamokban előmozdítsák a munka és a magánélet közötti egyensúlyt. Fontos, hogy elegendő beruházás irányuljon a hozzáférhető és megfizethető gondozási létesítményekre. Ez hozzájárul majd a foglalkoztatásban való részvétel általános növeléséhez, főleg a nők esetében és akár teljes munkaidős állásokban is.

3.21. Külön figyelmet kell fordítani a társadalom kiszolgáltatott szegmensei és a kisebbségek munkaerőpiaci beilleszkedésére. A romák gazdasági, szociális és kulturális helyzete a legtöbb tagállamban nem javul, és – ahogy azt a romastratégiáról szóló EGSZB-jelentés is leszögezi – ezt a kérdést következetesen be kell építeni az európai szemeszterbe⁽⁴⁹⁾.

3.22. Figyelembe véve az európai társadalmak előregedését, kulcsfontosságúak a fenntartható nyugdíjrendszerek. Az Európai Bizottság megállapította, hogy a nyugdíjkorhatároknak a várható élettartam növekedésével összhangban történő felemelése – ha ez a tevékeny időskort előmozdító erőfeszítésekkel párosul – nemcsak a nyugdíjkiadások lényeges csökkentését teszi lehetővé, hanem magasabb nyugdíjjogosultságok felhalmozását is. Az EGSZB mindazonáltal korábban bírálta az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy a nyugdíjkorhatárt a növekvő várható élettartamnak megfelelően indexálják, és helyette olyan intézkedéseket javasolt, amelyekkel a tényleges nyugdíjba vonulási életkor közelebb vihető a kötelező nyugdíjkorhatárhoz⁽⁵⁰⁾. Amint azt a szociális védelemmel foglalkozó bizottság kijelentette, a munkanélküliség

⁽⁴³⁾ Nemzeti viták pl. Finnországban és Dániában.

⁽⁴⁴⁾ Gazdasági átalakulások a világban és ezek következményei az EU versenyképességére (tájékoztató jelentés).

⁽⁴⁵⁾ Nemzeti viták például Finnországban, Szlovéniában, Máltán, Írországban, Lengyelországban és Észtországban.

⁽⁴⁶⁾ Nemzeti vita a Cseh Köztársaságban.

⁽⁴⁷⁾ Lásd a 18. lábjegyzetet.

⁽⁴⁸⁾ HL C 341., 2013.11.21., 6. o.

⁽⁴⁹⁾ Az EGSZB „A roma közösség fokozott integrálása civil társadalmi kezdeményezések segítségével” című jelentése (2014).

⁽⁵⁰⁾ HL C 299., 2012.10.4., 115. o. és HL C 332., 2015.10.8., 68. o.

csökkentése és a hosszabb ideig tartó munkaerőpiaci részvétel ösztönzése, többek között a nők munkaerőpiaci részvételének erősítése útján, elengedhetetlen a nyugellátások jövőbeli fenntarthatósága és megfelelése szempontjából⁽⁵¹⁾. Egy európai összehasonlító nyugdíjfenntarthatósági és -megfelelési index például hasznos referenciaérték lenne arra, hogy támogassuk a tagállamoknak a nyugdíjrendszereik megreformálására és a szegénység csökkentésére tett erőfeszítéseit.

3.23. Azt a célt, hogy az emberek hosszabb ideig dolgozzanak, az egész életet átfogó megközelítésnek kell kísérnie, amely felöleli a jó munkakörülményeket, ezen belül az egészségvédelmet és a biztonságot, valamint a munkaidő-politikákat, és ösztönzi az embereket az egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek kihasználására. Úgyszintén szükség van arra, hogy a nyugdíjkorhatár elérését megelőzően munkával töltött idő hosszabb legyen, és ez idő alatt az emberek tisztességes jövedelmet kapjanak, amely tisztességes nyugdíjhoz vezet, valamint szükség van olyan politikákra, amelyek zökkenőmentes átmenetet tesznek lehetővé a nyugdíjba készülő idősebb munkavállalók számára: e tekintetben szintén kulcsfontosságú tényező a munkavégzés módjának alakulása.

3.24. A különböző rendszerektől és hagyományoktól függően a szociális biztonság normái nagyon eltérőek az EU-ban. Az EGSZB amellett foglalt állást, hogy világosabb uniós stratégiai prioritásokat kell meghatározni a szociálpolitika terén, és az általános szociálpolitikai elveket egy jól megalapozott munkaprogram részeként kell kezelni. Az EGSZB utalt arra is, hogy törekedni kell egy kötelező szociális védelmi minimumra⁽⁵²⁾, és javasolta, hogy határozzanak meg magas szintű normákat megfelelő szinteken, miközben kellően figyelembe veszik mind a fenntarthatósági, mind pedig a megfelelési követelményeket. A bevált gyakorlatok jobb cseréjére van szükség egy inkluzívabb szociális biztonsági háléhoz, amely mindenkire kiterjed, aki legálisan az EU-ban él. A Munka 4.0 kihívásaival és a foglalkoztatás és álfoglalkoztatás új formáinak megjelenésével összefüggésben el kell gondolkodni arról és el kell dönteni, hogy a tagállamok hogyan tudják úgy megreformálni szociális biztonsági rendszereiket, hogy a munkanélküliségi biztosításokat inkluzív foglalkoztatási biztosítássá alakítsák át, amely jövőbeni mentőövként működhet, és elősegítheti a foglalkoztatást és a tisztességes munkát is. Fontos biztosítani, hogy a munka vonzóbb választási lehetőség legyen, mint az ellátások igénybevétele, megteremtve a megfelelő ösztönzőket ahhoz, hogy az emberek jobban járjanak, ha dolgoznak, ugyanakkor biztosítva a jövedelem biztonságát azok számára, akik nem találnak munkát. E téren az összehasonlító elemzés segíthet a tagállamoknak abban, hogy ahol szükséges, javítsanak a jogosultsági feltételeken, a juttatások időtartamán és szintjein.

3.25. Az EGSZB már 2009-ben hangsúlyozta, hogy Európának vissza kell szereznie vezető szerepét a kutatás és az innováció területén. Hangsúlyozta, hogy a tudományos és műszaki területeken elért eredmények és azoknak a versenyen alapuló globalizálódott gazdaságban való alkalmazása biztosítaná, hogy Európának legyen jövője a globális ipari szintéren. Hangsúlyozta továbbá, hogy az innovációnak előfeltétele a haladásra nyitott társadalmi légkör⁽⁵³⁾. A kreatív vállalkozói szellem, amely munkalehetőségeket teremt, szintén kulcsszerepet játszik az innovációbarát környezet kialakításában. A civil társadalomra fontos szerep hárul ebben a folyamatban.

3.26. Az EGSZB meglátása szerint kapcsolat áll fenn a munkahelyek innovációra való képessége és a munkavállalók részvétele között. Továbbá a „jó” és „fenntartható” vállalatirányítást azokra a belső piacon már bevált jogi struktúrákra és gyakorlatokra kell alapozni, amelyek a munkavállalók bevonását célozzák tájékoztatás, a velük folytatott konzultáció és – adott esetben – a döntésekben való részvételük révén⁽⁵⁴⁾. A munkavállalók kötelező bevonására vonatkozó rendelkezéseket meg kell szilárdítani, és az uniós jogban általánosan alkalmazni kell a már meglévő normák alapján⁽⁵⁵⁾.

3.27. Az éghajlatváltozás jelentős környezeti és társadalmi kihívásokat hoz magával Európa és a világ többi része számára. A munka jövőjét szintén alakítani fogja az, hogy bolygónk védelme érdekében sürgősen át kell alakítanunk gazdaságainkat, iparunkat és munkahelyeinket. Az EGSZB üdvözli, hogy az EU ratifikálta a Párizsi Megállapodást. Már korábban is szorgalmazta, hogy a COP21 kötelezettségvállalásainak teljesítése érdekében épüljön ki koalíció a civil társadalom és a nemzeti szint alatti hatóságok részvételével⁽⁵⁶⁾. E kötelezettségvállalások teljesítésének összhangban kell lennie a szegénység csökkentésére vonatkozó uniós kötelezettségvállalásokkal. Ahhoz, hogy elősegítsük az igazságos átmenetet, a tisztességes munkát és a foglalkoztathatóságot, beruházásokra lesz szükség az átmenet következményeivel már most szembesülő ágazatokban aktív közösségek és munkavállalók támogatása érdekében. Fontos emellett, hogy előre felmérjük és megkönnyítsük a környezetbarátabb és fenntarthatóbb gazdaság irányába mutató jövőbeli szerkezetváltást és átmenetet. Az európai beruházási tervnek támogatnia kell a COP21 keretében rögzített kötelezettségvállalásokkal összhangban lévő projekteket.

⁽⁵¹⁾ Szociális védelmi monitoring (SPPM) – A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése a legfontosabb szociális kihívásokról és a bizottság főbb üzenetei, 12606/16.

⁽⁵²⁾ HL C 13., 2016.1.15., 40. o.

⁽⁵³⁾ EGSZB-állásfoglalás az EU-beli kutatásról és innovációról (EESC-13-19-EN).

⁽⁵⁴⁾ HL C 161., 2013.6.6., 35. o.

⁽⁵⁵⁾ Lásd az 54. lábjegyzetet.

⁽⁵⁶⁾ HL C 389., 2016.10.21., 50. o.

4. A szociális beruházás szükségessége

4.1. Mind a társadalmi, mind a gazdasági egyensúlyzavarok veszélyt jelentenek az EU-ra. Aláássák a társadalmi kohéziót és a politikai hitelességet, és gátolják a gazdasági haladást. Az EGSZB korábban már megfogalmazta azzal kapcsolatos nézeteit, hogy a szegénység leküzdését prioritásnak kell tekinteni, és hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet a pillér egyik fő alkotóelemévé kell tenni⁽⁵⁷⁾.

4.2. Az EGSZB elismeri, hogy a szegénység csökkentése elsősorban a tagállamok hatáskörébe tartozik, ezzel együtt sürgeti az EU Tanácsát, hogy ismételten erősítse meg elkötelezettségét az Európa 2020 stratégiának a szegénység csökkentésére vonatkozó célja mellett, ugyanakkor alkalmazzon integráltabb megközelítést. Ez azt jelenti, hogy a szegénység csökkentésével módszeresen foglalkozni kell az európai szemeszter folyamatának keretében, és az Európa 2020 stratégiát össze kell kapcsolni a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrenddel⁽⁵⁸⁾. A gazdasági növekedés és a versenyképesség alapvető, ezért az egyenlőtlenség és a szegénység csökkentésében fontos szerepet játszik egy olyan makrogazdasági politika, amely segít tisztességes munkahelyeket teremteni.

4.3. Az EGSZB már korábban kijelentette, hogy minél tovább tart a jelenlegi takarékosági politika – amely elsősorban a kiadások csökkentését irányozza elő, és nem párosul megfelelő növekedést, társadalmi kohéziót és szolidaritást serkentő intézkedésekkel –, annál nyilvánvalóbbá válik, hogy a növekvő társadalmi egyenlőtlenség veszélyezteti a gazdasági integrációt és a jólétet Európában⁽⁵⁹⁾. Az EGSZB megújult erőfeszítéseket szorgalmaz annak érdekében, hogy valamennyi érintett szakpolitikai területen előmozdítsák a szociális beruházás koncepcióját⁽⁶⁰⁾. Az EGSZB úgy véli, hogy tovább kell vizsgálni, miként lehetne összekapcsolni a 2. Juncker-tervet a szociális beruházási csomag célkitűzéseivel. Ezenfelül olyan európai szociális beruházási csomagot⁽⁶¹⁾ szorgalmazott, amely támogatná a társadalmi reformokat és a szociális beruházásokat, és segítene egy megújult gazdasági, társadalmi és területi konvergencia megvalósításában.

4.4. Az EGSZB üdvözölte az Európai Bizottság szociális beruházási csomagját, amely alighanem paradigmaváltást jelent abba az irányba, hogy nagyobb hangsúly kerüljön a szociális beruházásra, és azt ne költségnek, hanem az Európa növekedési és foglalkoztatási potenciáljába eszközölt beruházásnak tekintsek⁽⁶²⁾. Sajnálja, hogy nem tettek többet ezeknek a célkitűzéseknek a tényleges megvalósításáért. A szociális beruházások idővel – magasabb foglalkoztatás és jövedelmek, jobb egészség, alacsonyabb munkanélküliség, jobb oktatás, kisebb mértékű szegénység és társadalmi kirekesztés stb. formájában – gazdasági és társadalmi értelemben is megtérülnek. Emellett javítják az egyének jólétét és jóllétét is, miközben fellendítik a gazdaságot azáltal, hogy képzetesebb munkaerőt, nagyobb termelékenységet és foglalkoztatást biztosítanak. Egy ilyen beruházás, különösen, ha a növekedést is fokozná, hozzájárulna az emberek készségeinek és képességeinek megerősítéséhez is, javítaná lehetőségeiket a társadalomban és a munkaerőpiacon, valamint ösztönözné a gazdaságot, elősegítve, hogy az EU megerősödjön és versenyképesebben lábáljon ki a válságból. Ezenfelül fokozná a közkiadások hatékonyságát és eredményességét, ami közép- és hosszú távon megtakarításokhoz vezet az állami költségvetések számára.

4.5. Az EGSZB már üdvözölte, hogy az Európai Bizottság egyértelműen elismeri a szociális gazdaság, a szociális vállalkozások, a civil társadalom és a szociális partnerek fontos szerepét a szociális beruházási csomag végrehajtásában⁽⁶³⁾.

4.6. Az EGSZB már hangot adott annak a véleményének, hogy egy európai minimumjövedelem keretirányelvben történő megállapítása segítene a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben, a gazdasági és területi kohézió biztosításában, az egyén alapvető jogainak védelmében, a gazdasági és társadalmi célkitűzések közötti egyensúly garantálásában, valamint a vagyon és a jövedelem tisztességes elosztásában. Ismételten arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen lehetőségek nyílnak egy európai minimumjövedelemnek és egy megfelelő alap létrehozásának a finanszírozására⁽⁶⁴⁾.

4.7. Az EGSZB ismételten hangot ad annak a véleményének, hogy a fenntartható, eredményes és hatékony szociális jóléti rendszerek rendkívül fontosak az EU valamennyi társadalmá számára. Ezek a társadalmi és területi kohézió, a szolidaritás és a társadalmi stabilitás fenntartásának, illetve a gazdasági növekedés elősegítésének alapvető eszközei. A jóléti rendszerek fontos funkciója az is, hogy automatikus stabilizátorként működnek, amint az a válság idején is bebizonyosodott. Bár elismeri, hogy a szociálpolitikák felépítésére és tartalmára vonatkozó döntés elsősorban a tagállamok hatáskörébe tartozik, úgy véli, hogy a nemzeti és uniós kezdeményezéseknek törekedniük kell arra, hogy hatékonyabbá tegyék és szélesítsék a

⁽⁵⁷⁾ HL C 133., 2016.4.14., 9. o.

⁽⁵⁸⁾ Lásd az 57. lábjegyzetet.

⁽⁵⁹⁾ HL C 13., 2016.1.15., 33. o.

⁽⁶⁰⁾ Az EGSZB hozzájárulása az Európai Bizottság 2017. évi munkaprogramjához, 2016. július 14.

⁽⁶¹⁾ HL C 271., 2013.9.19., 1. o.

⁽⁶²⁾ HL C 271., 2013.9.19., 91. o.

⁽⁶³⁾ Lásd a 62. lábjegyzetet.

⁽⁶⁴⁾ HL C 170., 2014.6.5., 23. o. (Ez a vélemény nem kapta meg a Munkaadók csoportjának támogatását, lásd: www.eesc.europa.eu/resources/docs/statement-minimum-income.pdf).

szociális védelmi rendszereket, amelyek a társadalombiztosítást, a szociális segítségnyújtást és a szociális szolgáltatásokat, az egészségügyi ellátást és a lakhatás biztosítását ölelik fel⁽⁶⁵⁾. Amint azt a Tanács és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelezte, a tagállamoknak folytatniuk kell a szociális védelmi rendszerek teljesítményének javítására irányuló erőfeszítéseiket, és biztosítaniuk kell, hogy azok jobb társadalmi eredményeket érjenek el, miközben maximalizálják a foglalkoztatás és a növekedés kedvező hatásait⁽⁶⁶⁾.

4.8. Az egyetemes, színvonalas, megfizethető és hozzáférhető szociális szolgáltatások biztosításáért a nemzeti szintű szociális biztonsági intézmények és hatóságok felelnek. Az állam feladata, hogy akkreditálja ezeket a szolgáltatásokat, beruházzon ilyen szolgáltatásokba, és felügyelje a szolgáltatásnyújtáshoz való hozzáférést. Ahogy azt több uniós országban is láthatjuk, ezeket a szolgáltatásokat állami, nonprofit és profitorientált szereplők egyaránt nyújthatják. Fontos szerepet töltenek be a reprezentatív civil társadalmi szervezetek – mindenekelőtt a szociális partnerek –, a szociális vállalkozások és a kölcsönös befektetési alapok. Ez a szerep kiterjed a társadalombiztosítási, az egészségbiztosítási és a szociális segítségnyújtási rendszerek kidolgozására, végrehajtására, biztosítására és felügyeletére. A valamennyi szereplő közötti szorosabb együttműködés elősegítheti, hogy a szociálpolitikák megvalósítása során eredményesebben és jobban használják fel a közforrásokat. Ennek vonatkoznia kell az állami hatóságok és magán szereplők közötti partnerségek igénybevételének lehetőségére is, tiszteletben tartva az egyes nemzeti rendszerek sajátosságait.

4.9. Az EGSZB úgy véli, hogy intenzívebb és átláthatóbb párbeszédre van szükség az érintett szereplők között ahhoz, hogy fenntarthatóbbá tegyék és átalakítsuk a szociális védelmi rendszereket a források eredményes, hatékony és releváns közberuházásokra való felhasználásának előnyben részesítése révén, teljes mértékben tiszteletben tartva a szociális jogokat és különösen a tagállamok szociális biztonsági rendszereinek alapelveit, illetve törekedve azok előmozdítására.

4.10. A Munka 4.0-ra való áttérésnek a Jólét 4.0-ra való áttéréssel párhuzamosan kell végbemennie. A válság, a lassú növekedés, a munkanélküliség magas szintje, valamint a népesség egyre nagyobb mértékű elöregedésének és a zsugorodó munkaerő-állománynak az együttese kihívás elé állítja a szociális védelmi rendszerek fenntarthatóságát és megfelelőségét. Ezzel párhuzamosan a népesség elöregedése miatt egyre nagyobb az igény a szociális szolgáltatásokra, de az ennek az igénynek a kielégítéséhez rendelkezésre álló források korlátozottak. Ezért az eredményes és gazdaságilag hatékony szociális védelmi rendszerek, szociálpolitikák és szociális szolgáltatások megvalósításához elengedhetetlenek a reformok. A pillérnek nemcsak a munka világában végbemenő átalakulásokra kell gyorsan reagálnia, hanem arra is törekednie kell, hogy támogassa a tagállamokat abban, hogy megfelelő megoldásokat kínáljanak a jóléti rendszereket, a szociálpolitikákat és szociális szolgáltatásokat érintő fontos változásokra. Fő célként azt kellene kitűzni, hogy megfelelő szabályozási keretek és politikák révén megőrizzük a szolgáltatások minőségét, fenntarthatóságát, hozzáférhetőségét, megfizethetőségét és megfelelőségét mindazok számára, akik rá vannak utalva ezekre.

4.11. Az EGSZB azt is elismeri, hogy az állami költségvetésekre gyakorolt folyamatos nyomás, a demográfiai és társadalmi változások, valamint az újonnan megjelenő társadalmi kihívások nyomán sok tagállamban az ellátások és szolgáltatások finanszírozásának és nyújtásának új és innovatív szervezeti formái jöttek létre. Ezt a szociális innovációnak nevezett jelenséget az hajtja, hogy foglalkozni kell a kielégítetlen szociális szükségletekkel. A szociális innováció kiegészíti az állam által nyújtott hagyományos jóléti szolgáltatásokat, méghozzá oly módon, hogy a helyi önkormányzatokkal együttműködve különféle társadalmi és gazdasági szereplőket és pénzügyi forrásokat mozgósít. Nem válthatja ki azonban az állam és a különböző állami szervek felelősségét és szerepét a jó minőségű, megfizethető, fenntartható és hozzáférhető szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés uniós lakosok számára való, az adott ország gyakorlatának megfelelő biztosításában. A szociális innováció szociális tőkét teremt, és megerősíti a helyi közösségek szerepét. Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak gondoskodniuk kellene arról, hogy a legfontosabb eszközöket – például a közbeszerzést és az európai strukturális és beruházási alapokat – eredményesen alkalmazzák a szociális innováció és a szociális vállalkozások támogatására.

4.12. Az EGSZB több alkalommal felhívta a figyelmet a szociális gazdaság – ezen belül a szociális vállalkozások – által a gazdasági és társadalmi megoldások biztosításában betöltött különleges és fontos szerepre⁽⁶⁷⁾. Az ágazat az európai szociális modell egyik kulcsfontosságú eleme, és közvetlenül hozzájárul a társadalmi és gazdasági kohézióhoz és változáshoz, a jövedelmek és a vagyon tisztességeesebb elosztásához és az aktív polgári szerepvállaláshoz. Az EGSZB nemrégiben a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervet sürgetett⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁵⁾ Nemzeti viták pl. Bulgáriában, Írországon, Romániában, és Spanyolországban.

⁽⁶⁶⁾ A Tanács „Szociális kormányzás az inkluzív Európáért” című 2015-ös következtetései (14129/15. sz. tanácsi dokumentum) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság „Szociális védelmi monitoring (SPPM) – A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése a legfontosabb szociális kihívásokról és a bizottság főbb üzenetei” című dokumentuma (12606/16. sz. tanácsi dokumentum).

⁽⁶⁷⁾ Lásd például: HL C 117., 2000.4.26., 52. o.; HL C 318., 2009.12.23., 22. o.; HL C 229., 2012.7.31., 44. o.; HL C 458., 2014.12.19., 14. o.; A szociális vállalkozásokkal foglalkozó projekt. A szociális gazdaság fontos szerepével több nemzeti vita során is foglalkoztak, például Bulgáriában, Észtországban, Olaszországban, Litvániában, Portugáliában és Spanyolországban.

⁽⁶⁸⁾ Az EGSZB hozzájárulása az Európai Bizottság 2017. évi munkaprogramjához, 2016. június 15.

4.13. Általánosságban és az uniós hatáskörök keretében a pillérnek arra kell törekednie, hogy közös referenciakeretet nyújtson annak a szükséges nemzeti jogi és politikai keretnek az összehasonlító értékeléséhez és nyomon követéséhez, amellyel garantálható a jó minőségű ellátások – különösen a szociális védelmi ellátások – biztosításához való jog⁽⁶⁹⁾, ideértve a szociális szolgáltatások rendelkezésre állását, megfizethetőségét és hozzáférhetőségét, valamint a fenntarthatóságot és az eredményességet. Ennek a szociális biztonság valamennyi ágára⁽⁷⁰⁾, valamint valamennyi egyéb szociális (védelmi) szolgáltatásra vonatkoznia kell.

4.14. Hasonló szellemben a pillérnek arra is törekednie kell, hogy megteremtse a szükséges ösztönzőket annak érdekében, hogy a tagállamok garantálják a vonatkozó nemzeti kritériumokkal összhangban megszerzett jogosultságok hordozhatóságát, biztosítva ezáltal a szabad mozgást. A jogosultságok ilyen elismerése testre szabottabb támogatást tenne lehetővé az egyének számára szakmai és magánéletük megszervezéséhez. Segítségével nagyobb tisztelettel és rugalmasabban lehetne igazodni az uniós polgárok életciklusához, különösen pedig zökkenőmentes átmenetéről lehetne gondoskodni akkor, amikor az emberek belépnek a munkaerőpiacra, azon belül mozognak, illetve amikor elhagyják azt.

4.15. A pillért emellett az alapvető szolgáltatások biztosítására vonatkozó teljesítménymutatók meghatározására is fel kellene használni. A tagállamok végrehajtási stratégiáit az egyes országok sajátos társadalmi-gazdasági és költségvetési helyzetét figyelembe véve kell kialakítani. A teljesítménymutatók nem korlátozódhatnak a szolgáltatások rendelkezésre állására, és elő kell mozdítaniuk a 26. sz. jegyzőkönyvben rögzített alapvető elvek végrehajtását (egyetemes hozzáférés, minőség, biztonság, megfizethetőség, egyenlő bánásmód és a felhasználók jogainak előmozdítása). A teljesítménymutatók kidolgozása során referenciaként fel kell használni a szociális szolgáltatások európai minőségi keretét, valamint a kisgyermekkorú nevelés és gondozás európai minőségi keretét.

4.16. A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség elvét az európai Szerződések rögzítik, és annak az inkluzív szociális pillérben is maradéktalanul és megfelelően tükröződnie kell. Mivel az uniós vívmányok már Európa-szerte biztosítják a munkavállalókra vonatkozó közös minimális normákat, ezeket végre kell hajtani. A férfiak és a nők, valamint társadalmunk valamennyi csoportja számára, többek között a fogyatékossgal élők, az LMBTI-személyek, az etnikai kisebbségekhez tartozók és egyéb, megkülönböztetésnek kitett emberek számára is biztosítani kell az egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet.

4.17. Ahhoz, hogy meg tudjunk birkózni a népesség elöregedésével és a munkaképes korú népesség csökkenésével, mindenképpen el kell érniünk, hogy Európában a különböző csoportok nagyobb mértékben vegyenek részt a foglalkoztatásban. Az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség előmozdítását illetően a munkán túl az élet más területein, így például az árukhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, az oktatás, a lakhatás és az egészségügy terén is előrelépésre van szükség. Ezzel összefüggésben reméljük, hogy hamarosan újra elindulnak az egyenlő bánásmódnak az árukhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében történő biztosításáról szóló uniós irányelvre vonatkozó viták.

5. A szervezett civil társadalommal folytatott viták eredményei

5.1. Az EGSZB szervezésében 2016. szeptember 2. és november 2. között valamennyi tagállamban vitákat folytattak a szervezett civil társadalommal. A vitákat mindig három, az érintett országot képviselő EGSZB-tag (egy-egy „trió”) koordinálta, gyakran az Európai Bizottsággal (15 vita) vagy az adott ország gazdasági és szociális tanácsával (7 vita) együttműködve. A résztvevők a munkaadói szervezetek, szakszervezetek és más civil társadalmi szervezetek széles körét képviselték, valamint – kevésbé jellemzően – a tudomány világából érkeztek. A 28 vitában összességében a civil szervezetek közel 1 800 képviselője vett részt.

5.2. A viták többségében egy alapvető kérdéssort használtak a megbeszélések kiindulópontjaként. A viták a témák széles körét fedték le, tükrözve a különböző nemzeti rendszereket, prioritásokat és körülményeket. A vitákat követően a koordinátortriók nemzeti jelentéseket készítettek, amelyek a legtöbb esetben megállapításokat és/vagy ajánlásokat is magukban foglaltak. A vezérfonalként szolgáló kérdések a következők voltak:

- 1) Ön szerint melyek a legsürgetőbb gazdasági és társadalmi kihívások Európában és az Ön országában? Mire van szükség ezek megválaszolásához?
- 2) Véleménye szerint szükség van-e a szociális jogok pillérére, és ha igen, hogyan kellene azt úgy kialakítani, hogy kezelni tudja a legfontosabb társadalmi és gazdasági kihívásokat Európában és az Ön országában?

⁽⁶⁹⁾ Többek között fogyatékossgal, tartós ápolás-gondozás, gyermekgondozás esetén is.

⁽⁷⁰⁾ Egészségügyi ellátás és betegségi ellátások, munkanélküli-járadékok, öregségi ellátás, foglalkozási baleset miatti ellátás, családi ellátás, anyasági ellátások, rokkantsági ellátások, túlélő hozzátartozói ellátások.

- 3) Hogyan tudna egy megújított uniós munkaerőpiaci stratégia megfelelni a vállalkozások, a munkavállalók és az álláskereső rugalmassági és biztonsági igényeinek? Hogyan lehetne ennek során figyelembe venni olyan fontos szempontokat, mint az egyre jobban digitalizálódó gazdaságok és munkaerőpiacok új valósága, a népesség előregedése jelentette kihívás, valamint a munkaerőpiaci átalakulások elősegítésének igénye?
- 4) Hogyan lehet garantálni a szociális védelmi rendszerek fenntarthatóságát, és hogyan lehet elérni, hogy a rendelkezésre álló forrásokat elsősorban a hatékony, releváns és szükséges szociális beruházásokra és szolgáltatásokra fordítsák? Milyen feladatot töltsenek be a különböző szereplők?
- 5) Hogyan tudná a szociális jogok európai pillére támogatni a gazdasági és társadalmi konvergenciát egész Európában?
- 6) Mire van szükség ahhoz, hogy elősegítsük összetartó társadalmak létrejöttét Európában, és azokat fenn is tudjuk tartani?

5.3. A triótagok országjelentéseiben szereplő megállapításokból/ajánlásokból kitűnt, hogy a különböző viták során felvetett témák sok helyen hasonlóak voltak. Ezeket a véleménynek ebben a részében foglaljuk össze.

5.3.1. A szociális jogok európai pillérének hatóköre és formátuma kapcsán:

- 18 tagállamban (CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK) a megállapítások/ajánlások azt mutatják, hogy a szervezett civil társadalom – vagy annak bizonyos részei – támogatták a szociális jogok európai pillérének elindítására vonatkozó kezdeményezést. 12 tagállamban (DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, PT, SK) azt mondták ki, hogy a pillér céljait, hatókörét és/vagy tartalmát még pontosítani kell.
- 13 tagállamban (BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, IE, IT, RO, SE, SI, UK) a megállapítások kiemelték, hogy a gazdaság- és szociálpolitikák kölcsönhatásban vannak egymással. Ezenfelül kilenc tagállamban (DE, DK, EE, EL, ES, FI, MT, RO, SE) a növekedés és hat esetben (EE, ES, FI, DK, MT, SE) a versenyképesség fontosságát hangsúlyozták.
- 12 tagállamban (BG, DE, CZ, EE, ES, FI, HR, HU, IT, PL, SK, SE) a megállapítások leszögezik, hogy a szociális jogok európai pillérének az EU egészére alkalmazandónak kell lennie.
- Kilenc tagállamban a megállapítások kitérnek vagy a szociális jogok európai pillérének, vagy pedig a meglévő vívmányoknak és politikáknak a végrehajtására/érvényesítésére (BG, DK, EE, HR, IE, LV, LT, PL, SE). Ezek közül ötben (BG, HR, IE, LV, LT) konkrétan kijelentik, hogy a pillért be kell építeni az európai szemeszter folyamatába.
- Nyolc ország (DE, EL, ES, FI, HU, PT, SK, RO) megállapításaiban hangsúlyozzák, hogy elő kell mozdítani a társadalmi kohéziót és küzdeni kell a fokozódó szegénység, egyenlőtlenségek és kirekesztés ellen.
- Hét tagállamban (BE, CZ, DE, DK, FI, HR, SE) felhívták a figyelmet arra, hogy tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás elvét. Ennek kapcsán három északi tagállam (FI, SE, DK) védelmezte a kollektív tárgyalásokra vonatkozó nemzeti hatáskört, három tagállam (FI, SE, BE) pedig a hatáskörök megosztását.
- A konvergencia kérdésére (ideértve a felfelé irányuló konvergenciát, a szociálpolitikák konvergenciáját és/vagy általában véve a tagállamok közötti konvergenciát) nyolc tagállam (BG, DE, FR, HR, HU, IT, PT, SK) tért ki.
- A megállapítások/ajánlások hat tagállamban utaltak az – állami, magán- és/vagy szociális – beruházások szükségességére (CZ, EL, ES, HR, IE, SL).

5.3.2. A megállapításokban/ajánlásokban felvetett, a szociális jogok európai pillérének az Európai Bizottság által készített előzetes tervezetéhez kapcsolódó fontosabb témák:

- A szociális párbeszéd döntő szerepét 11 tagállamban (CY, EE, ES, FI, HU, HR, IE, LV, RO, SI, SK) említették a megállapításokban/ajánlásokban.
- Hét tagállamban (CY, EE, FI, IE, LV, RO, SI) hangsúlyozták a civil párbeszéd fontosságát (még ha ez a téma nem is szerepelt az Európai Bizottságnak a szociális jogok európai pilléréhez készített előzetes tervezetében).

- Hat tagállamban (CY, DK, HR, HU, PL, SI) a megállapítások közt kiemelték, hogy alkalmazkodni kell a változásokhoz, amelyeket elsősorban a digitális átállás vált ki.
- Azt, hogy figyelembe kell venni a demográfiai helyzet alakulásából adódó kihívásokat és változásokat, három ország (BG, CY, SI) megállapításaiban említették.
- A megállapításokban/ajánlásokban leggyakrabban említett kérdések a következők: integrált szociális juttatások és szolgáltatások, egészségügyi és betegségi ellátások, nyugdíjak, munkanélküli-járadékok, minimumjövedelem és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés (ezek szerepelnek az Európai Bizottság által a szociális jogok európai pilléréhez kidolgozott előzetes vázlatban említett 20 alapelv között is), továbbá a szociális biztonság, a szociális normák, valamint a szociális védelem fenntarthatósága. 22 tagállam (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PT, RO, SE, SI, SK, UK) megállapításaiban szerepelt ezek közül egy vagy több téma.
- A foglalkoztatásra, a munkahelyteremtésre és a munkanélküliség (s ezen belül az ifjúsági munkanélküliség) elleni küzdelemre hét ország (BE, CZ, EL, ES, FI, HR, RO) megállapításaiban/ajánlásaiban tértek ki.
- 11 tagállamban (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, FR, HR, HU, SI) a megállapítások középpontjában az oktatás és a készségek álltak (részben a munkaerőpiac digitalizációja kapcsán).
- 10 tagállamban (BE, CY, CZ, DK, FI, HR, HU, MT, RO, UK) a megállapítások hangsúlyozták, hogy biztosítani kell az alulreprezentált vagy marginalizált csoportok munkaerőpiaci részvételét, és ezek közül hétben (BE, DE, DK, FI, HU, MT, UK) ennek kapcsán a nemek közötti egyenlőséget is megemlítették.
- Nyolc tagállamban (CZ, CY, DK, FI, FR, HR, RO, SE) felvetették az alábbi kérdések egyikét, vagy közülük többet is: a munkahelyek stabilitása iránti igény, átmenetek, tisztességes munka és/vagy szociális biztonság, olykor a munkaerőpiac digitalizációjával összefüggésben is.
- Három tagállamban (DK, FI, SI) a megállapítások utaltak egyfelől arra, hogy a „rugalmas biztonság” koncepciója hozzájárulna az európai szociális modell jövőjének biztosabbá tételéhez, másfelől arra, hogy egyensúlyra van szükség a rugalmasság és a biztonság között, illetve arra, hogy figyelembe kell venni a rugalmas munkavégzés iránti gazdasági igényt.

5.4. A megállapításokból/ajánlásokból kitűnt emellett, hogy az álláspontok közötti fő különbség abban állt, hogy a szociális jogok európai pillére keretében elő kell-e irányozni jogalkotási intézkedéseket. A résztvevők véleménye országon belül és az egyes országok között is eltérő volt ebben a kérdésben, de a munkaadók képviselői (általában) nem támogatták azt az elgondolást, hogy további jogalkotásra kerüljön sor, míg a szakszervezeti képviselők (általában) éppen ellenkező véleményen voltak.

6. Irányítás

6.1.1. A szociális jogok európai pillérének tartalmát, folyamatait, finanszírozását, nyomon követését és a végrehajtására vonatkozó konkrét kezdeményezéseket sokkal világosabbá kell tenni, valamint tisztázni kell, hogy milyen szerepet játszanak a különböző szereplők. Az irányítás kérdése rendkívül fontos, tiszteletben tartva a Szerződés rendelkezéseit, ezen belül a szubszidiaritás elvét. A polgároknak joguk van tudni, hogy ki felelős és ki számoltatható el az egyes döntésekért.

6.1.2. Ami az érintett szereplőket és szerepüket illeti, az EGSZB hangsúlyozza, hogy a munkaerőpiaci kérdésekben a hatóságok és a szociális partnerek közötti uniós és nemzeti szintű partnerség az a fő eszköz, amellyel elérhető, hogy a szakpolitika jobban a széles körben támogatott célkitűzések felé haladjon. A szociális védelem területén központi szerepet játszanak a kormányok, az állami szervek, illetve a regionális és helyi önkormányzatok, a szociális biztonság megszervezésével foglalkozó különböző nemzeti intézmények, valamint a szociális szolgáltatók. Ezen túlmenően gyakran a szociális partnerek is szerepet és felelősséget vállalnak a szociális védelmi rendszerek kidolgozásában és végrehajtásában, valamint a szociális szolgáltatásokban. Más érdekelt felek, például a szociális szervezetek, szakértelemmel rendelkezhetnek különösen a szociális segítségnyújtás terén, és szerepet játszhatnak, illetve biztonsági hálókat nyújthatnak a lakosság szegénység kockázatának kitett szegmense számára.

6.1.3. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a pillér előremutató projektté válhat Európa és mindenki számára, de csak akkor, ha látható eredményeket hoz. E válságos időszakban a pillér jó lehetőséget kínálhat annak bizonyítására, hogy az uniós szint még mindig képes adott esetben megfelelő választ adni az utca embere előtt álló kihívásokra, a hatáskörök megosztásának és a szubszidiaritás elvének a teljes körű tiszteletben tartása mellett. A pillérnek különösen az emberek jóllétének előmozdítását kell szolgálnia, többek között azzal a Szerződésben meghatározott kötelezettséggel összhangban, mely szerint „magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaság [ot kell létrehozni], amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul” (az EUSZ 3. cikke). Emellett a pillérnek hozzá kellene járulnia a munkaerőpiacok és a szociális védelmi rendszerek jobb működéséhez. Az EGSZB ugyanakkor aggódik amiatt, hogy nem világos a pillér hatóköre. Az EGSZB attól tart, hogy ez még több bizonytalanságot és frusztrációt okozhat azáltal, hogy olyan várakozásokat kelt, amelyek nem fognak vagy nem tudnak beteljesülni ⁽⁷¹⁾.

6.2. Szociális jogok mindenkinek

6.2.1. Az Európai Bizottság javasolja, hogy a pillér először csak az euróövezetre legyen alkalmazandó, mivel az már elindította a további integrációra és konszolidációra irányuló, nagyobb fokú konvergencia felé vezető folyamatot. Az uniós Szerződésekben ⁽⁷²⁾ szereplő szociális rendelkezések azonban az EU valamennyi tagállamára kiterjednek. Mindannak alapján, ami számos nemzeti vitában elhangzott, az EGSZB azon a véleményen van, hogy a pillért mind a 28 tagállamra alkalmazni kellene.

6.2.2. Az EGSZB egy korábbi véleményben megállapította, hogy a szociálisan fenntartható makrogazdasági politikák előfeltételei az erőteljesebb gazdasági fellendülésnek és a társadalmi kohézió biztosításának. A gazdasági realitások jobb figyelembevétele szintén alapvető előfeltétele annak, hogy uniós és nemzeti szinten produktív foglalkoztatást és jól átgondolt szociálpolitikákat alakítsunk ki, biztosítva a nemzedékek közötti méltányosságot. Az EGSZB üdvözi a rugalmasság alkalmazására helyezett hangsúlyt a Stabilitási és Növekedési Paktum szabályainak keretében, ahol az Európai Bizottság figyelembe veszi ugyan a közberuházások bizonyos típusait a költségvetési hiány kiszámításakor, de ezt korlátozott és részleges intézkedésnek tekinti ⁽⁷³⁾.

6.3. Az európai szemeszter

6.3.1. Az európai szemeszternek és a nemzeti reformprogramoknak – amelyek az euróövezeten kívüli országokra ugyanúgy vonatkoznak – a pillér végrehajtását és nyomon követését segítő legfontosabb eszközök közé kell kerülniük. Tekintve azonban, hogy az európai szemeszteren belül az euróövezeti országok tekintetében további makrogazdasági nyomonkövetési mechanizmusok állnak rendelkezésre, lehetséges, hogy ezek az országok további releváns teljesítmény-mutatókat dolgozzanak ki a nemzeti reformok támogatása érdekében. A pillér és az európai szemeszter közötti kapcsolatra számos nemzeti vitában utaltak ⁽⁷⁴⁾.

6.3.2. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az elmúlt évek gazdasági kormányzásának egyes gazdaságpolitikai céljait jobban össze kell egyeztetni az EUMSZ 4. cikkének (2) bekezdésében szereplő uniós szociálpolitikai célokkal ⁽⁷⁵⁾. A horizontális szociális záradék ⁽⁷⁶⁾ értelmében az európai szemeszter minden intézkedését társadalmi hatásvizsgálatnak kell alávetni, az így született eredményeket pedig nemzeti és európai szinten is közzé kell tenni és meg kell vitatni ⁽⁷⁷⁾.

6.3.3. Az EGSZB korábban kijelentette, hogy az európai szemeszter során a foglalkoztatási és szociális célkitűzéseket a makrogazdasági megfontolásokkal egyenrangúként kell kezelni ⁽⁷⁸⁾. Azt is ajánlotta, hogy legyenek összehasonlítható és közös mutatók, például a szegénységre és az egyenlőtlenségre vonatkozóan, valamint hogy a nemzeti reformprogramok és az országspecifikus ajánlások által javasolt reformmenetrendek tekintetében legyen kötelező a társadalmi hatásvizsgálat ⁽⁷⁹⁾.

6.3.4. Az EGSZB kéri az európai szemeszter egyensúlyának oly módon történő helyreállítását, hogy az országspecifikus ajánlások megfogalmazása során figyelembe veszik a fő foglalkoztatási és szociális mutatók meglévő eredménytábláját.

⁽⁷¹⁾ Az egyértelműség hiányával sok tagállamban foglalkoztak, és a civil társadalom egyes szegmensei aggodalmuknak adtak hangot amiatt, hogy az bumerángxént működhet. Ha olyan várakozásokat keltenek, amelyek végül nem teljesülnek be, az még több bizalmatlansághoz és frusztrációhoz vezethet.

⁽⁷²⁾ Az EUSZ 3. cikke, az EUMSZ 9. cikke és X. címe, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája.

⁽⁷³⁾ HL C 268., 2015.8.14. 33. o.

⁽⁷⁴⁾ Nemzeti viták Ausztriában, Bulgáriában, Olaszországban, Hollandiában és Romániában.

⁽⁷⁵⁾ Lásd az 59. lábjegyzetet.

⁽⁷⁶⁾ Az EUMSZ 9. cikke.

⁽⁷⁷⁾ Lásd az 57. lábjegyzetet.

⁽⁷⁸⁾ Lásd a 61. lábjegyzetet.

⁽⁷⁹⁾ Lásd az 57. lábjegyzetet.

6.3.5. Azt a célkitűzést, hogy erősebb legyen a jobb munka- és életkörülmények felé mutató konvergencia, konkrét célokkal kell elősegíteni, figyelembe véve az Európa 2020 stratégiát és a fenntartható fejlesztési célokat és irányítva a gazdaság-, foglalkoztatás- és szociálpolitikák koordinációját.

6.4. Gazdasági és szociális kormányzás

6.4.1. Az EGSZB rendkívüli aggodalmának ad hangot az EU stabilitását illetően, mivel a szükséges – a Szerződés módosításaival járó vagy anélküli – reformokra mindig csak az utolsó pillanatban, a legnagyobb nyomás alatt kerül sor. Újra meg kell erősíteni az EU-ban a társadalmi, politikai és gazdasági kohéziót, és folytatni kell a koherens gazdaságpolitikai és monetáris integrációt, ezek jelentik ugyanis a működőképes GMU alapját. Elkerülhetetlen ezért egy komoly vita a GMU megalapozott struktúrájáról, és konszenzusra kell jutni a gazdasági és társadalmi célkitűzéseket illetően, ahogy az irányításban is meg kell állapodni⁽⁸⁰⁾.

6.4.2. A gazdasági és monetáris unió megrázkódtatásokkal szembeni ellenálló képességének megerősítése érdekében érvényre kell juttatni a társadalmi, politikai és gazdasági kohéziót. Az EGSZB rámutat arra, hogy határozottabban figyelembe kell venni a GMU-gazdaságokban mutatkozó eltéréseket, és hogy a szükséges konvergencia biztosításához az említett országokban kiegyensúlyozott strukturális reformokat kell végrehajtani – teljesítve a monetáris unió követelményeit, illetve összhangban a nemzeti követelményekkel is.

6.4.3. Az EGSZB már tett javaslatot arra, hogy miként lehetne jobban kialakítani a GMU-t, illetve hogy miként lehet a GMU demokratikus és szociálisan érzékeny kialakítását mihamarabb továbbfejleszteni a közösségi módszer keretében. Ez fokozná a demokratikus rezilienciát és megfelelné a Szerződésekből adódó társadalmi kötelezettségeknek⁽⁸¹⁾.

6.4.4. A gazdaságilag szilárd GMU rendkívül fontos. Amint azt az EGSZB korábban kijelentette, a tagállamok kormányaira ezzel összefüggésben fontos felelősség hárul a demokratikus és szociálisan érzékeny GMU további fejlesztését illetően. Ez érvényes a szociális partnerekre is – nemzeti és európai szinten egyaránt –, akik számára a GMU átfogó keretet jelent különféle bérmegállapítási rendszereik, valamint a munkaerőpiaci és a szociális politika kialakítása terén. Gazdasági és társadalmi szereplőként döntő szerepük van a GMU közös stabilitási célkitűzésének teljesítésében⁽⁸²⁾. A szociális partnerek jobb bevonása hozzájárulhat a GMU jobb irányításához. A GMU jövőjéről folytatott viták keretében figyelembe kellene venni az ő nézeteiket is a munkaerőpiaci és szociálpolitika kialakításáról⁽⁸³⁾. A civil társadalommal folytatott megerősített és strukturált párbeszéd ugyancsak segítene a demokratikus reziliencia és az irányítás javításában.

6.4.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a tartósan fennálló egyensúlyzavarok kezelése, valamint a bizalom megteremtése érdekében hatékonyabb és demokratikusabb gazdasági kormányzásra van szükség Európa-szerte, különösen az euróövezetben⁽⁸⁴⁾.

6.5. A hatályos szociális vívmányok végrehajtása és megszilárdítása

6.5.1. A szociális jogok európai pillérének azt kell célként kitűznie, hogy hozzájáruljon a foglalkoztatásra és a szociális jogokra vonatkozóan az elsődleges és másodlagos uniós jogban rögzített hatályos szociális vívmányok eredményes végrehajtásához. Ennek keretében különösen fontos, hogy érvényesüljön a szociális védelem és a hatékony ellenőrzés – többek között munkaügyi felügyelet révén –, valamint a hatékony jogorvoslathoz és az igazságszolgáltatáshoz való jog. Maradéktalanul tiszteletben kell tartani az uniós polgárokat megillető jogok jogilag kötelező, a tagállamok által ratifikált nemzetközi forrásait.

6.5.2. Az EGSZB úgy véli, hogy a pillér lehetőséget ad a hatályos szociális vívmányok megszilárdítására. Ezenfelül a pillér kidolgozásának folyamata teret enged annak értékelésére is, hogy mi működik és mi nem, mi hiányzik és mit kellene javítani az uniós és tagállami megközelítéseken az EU-n belüli megújult társadalmi és gazdasági konvergencia, fenntartható növekedés és munkahelyteremtés elősegítése érdekében.

⁽⁸⁰⁾ Lásd az 59. lábjegyzetet.

⁽⁸¹⁾ HL C 332., 2015.10.8., 8. o. és HL C 13., 2016.1.15., 33. o.

⁽⁸²⁾ Lásd az 59. lábjegyzetet.

⁽⁸³⁾ Lásd például a mélyreható foglalkoztatási elemzést.

⁽⁸⁴⁾ HL C 332., 2015.10.8., 8. o.

6.6. Erőforrások Európa szociális stabilizációjához

6.6.1. Az Európai Stratégiai Beruházási Alapot és az európai strukturális és beruházási alapokat úgy alakították ki, hogy kulcsfontosságú szerepet töltsenek be a munkahelyteremtésben és a növekedésben, valamint a területi és társadalmi kohézió előmozdításában. Az EGSZB-nek az a véleménye, hogy ezeket az alapokat eredményesebben és hatékonyabban kell felhasználni, és a minőségi szociális infrastruktúrára és szolgáltatásokra irányuló (többek között az Európai Stratégiai Beruházási Alapon és az Európai Beruházási Bankon keresztül megvalósuló), hosszú távú uniós beruházásokat prioritásként kell kezelni és össze kell kötni a pillér végrehajtásával.

6.6.2. Az EGSZB a Stabilitási és Növekedési Paktum korlátain belül különböző lehetőségeket és javaslatokat terjesztett elő. Az egyik lehetőség egy „arany szabály”, sőt „ezüstsabály”⁽⁸⁵⁾ a tagállamok közberuházásai, köztük a szociális beruházások tekintetében: ezeket egy közösen elfogadott paraméterrendszer segítségével hozzászámítanák az uniós közberuházásokhoz, ami – megfelelő strukturális reformokkal kombinálva – ösztönözheti a magánbefektetéseket⁽⁸⁶⁾.

6.6.3. A költségvetésekkel és a többéves pénzügyi keret felülvizsgálataival összefüggésben az EGSZB úgy véli, hogy – ahogy azt az Európai Bizottság már jelezte – az európai strukturális és beruházási alapok, nevezetesen az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap 25 %-át a szociális, egészségügyi, oktatási és lakhatási szolgáltatások és politikák területén megvalósuló szociális beruházás előmozdítására kell felhasználni. Továbbá az ESZA keretében uniós szinten el kellene különíteni bizonyos forrásokat a szociális partnerek kapacitásainak megerősítésére. Az Európai Bizottságnak útmutatást kell nyújtania a tagállamok számára arra vonatkozóan, hogy a gyakorlatban hogyan mozgósítsák elő a szociális beruházásokat, és hogyan kövessék nyomon a projektek minőségét és eredményességét.

6.6.4. Az EGSZB 2014-ben utalt egy aszimmetrikus megrázkódtatások esetén alkalmazandó újraelosztási mechanizmusra⁽⁸⁷⁾, és rámutatott arra, hogy az Unió és különösen az euróövezet nem hagyhatja figyelmen kívül a jelenlegi gazdaságpolitikai társadalmi következményeit oly módon, hogy azok megoldását teljességgel az egyes országokra bízza. Hangsúlyozta, hogy az oktatási és képzési költségvetéseket a jövőbe való befektetésnek kell tekinteni⁽⁸⁸⁾. Egyes nemzeti viták során a résztvevők megvizsgálták, hogy szükséges-e és megvalósítható lenne-e az uniós munkanélküliségi biztosítás vagy egy alkalmazkodási alap⁽⁸⁹⁾. A vitákból kiderült, hogy a kérdéssel kapcsolatban meglehetősen eltérőek az álláspontok, és folytatni kell ezeket a vitákat is⁽⁹⁰⁾.

6.7. A globális és az uniós stratégiák közötti kapcsolat

6.7.1. A pillérrel kapcsolatos gondolkodási folyamatnak adott esetben a globális dimenziót is figyelembe kell vennie. Kulcsfontosságúak az ILO, az Európa Tanács, az OECD és az IMF által kezdeményezett legutóbbi viták, különösen azokat a bizonyítékokat illetően, amelyekből kiderül, hogy az egyenlőtlenség befolyásolja a növekedés tartósságát, és az újraelosztás nem árt a növekedésnek. A gondolkodási folyamat során azt is el kell ismerni, hogy az európai szociális modell fenntarthatósága szoros kapcsolatban áll Európa globális versenyképességének javításával.

6.7.2. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendet 2015-ben az ENSZ valamennyi tagállama elfogadta. Ily módon e célok elérése kötelezettséget jelent az Európai Unió tagállamai számára. Az EGSZB úgy véli, hogy a pillér jelentősen hozzájárulhat a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendhez, különösen az 1. célt (a szegénység felszámolása), a 3. célt (egészség és jóllét), az 5. célt (nemek közötti egyenlőség) és a 8. célt (tisztességes munka és gazdasági növekedés) illetően.

6.8. Világos általános stratégia Európa jobb jövője érdekében

6.8.1. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a pillér tekintetében tegyen javaslatot egy világos és koherens stratégiára. Az EGSZB egyetért a Foglalkoztatási Bizottsággal (EMCO) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal (SPC), amelyek leszögezték, hogy „a szociális jogok európai pillérének a meglévő eszközökre – többek között az európai foglalkoztatási stratégiára és a szociális védelem és társadalmi befogadás területén alkalmazott nyitott koordinációs módszerre – kell épülnie, amelyeket tovább kell javítani, és ezekre alapozva a foglalkoztatás és a szociális eredmények tekintetében irányítónak kell szolgálnia a felfelé irányuló fenntartható konvergencia előmozdításának folyamata számára, a tagállami hatásköröket is tiszteletben tartva”⁽⁹¹⁾. Ennek a folyamatnak a részét képezheti az, hogy a haladás értékelése

⁽⁸⁵⁾ Lásd a 73. lábjegyzetet.

⁽⁸⁶⁾ HL C 451., 2014.12.16., 10. o., a Stabilitási és Növekedési Paktum nagyobb rugalmasságáról bizonyos „közberuházások” tekintetében.

⁽⁸⁷⁾ Lásd a 86. lábjegyzetet.

⁽⁸⁸⁾ HL C 327., 2013.11.12., 58. o. és HL C 271., 2013.9.19., 1. o.

⁽⁸⁹⁾ Nemzeti viták pl. Finnországban és Franciaországban.

⁽⁹⁰⁾ Lásd az 59. lábjegyzetet.

⁽⁹¹⁾ A szociális jogok európai pillére – A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság 12605/16. sz. együttes véleménye, amelyet az EPSCO Tanács 2016. október 13-án hagyott jóvá.

céljából megfelelő új teljesítménymutatókat dolgozunk ki korlátozott számú fontos munkaerőpiaci és társadalmi kihívásra. Egy ilyen együttműködési keret létrehozása segítene a tagállamoknak abban, hogy reformok révén pozitív eredményeket érjenek el⁽⁹²⁾, és hozzájárulna a nagyobb mértékű társadalmi kohézióhoz.

6.8.2. Az egyértelmű kockázatok ellenére az EGSZB úgy gondolja, hogy az EU képes arra, hogy kialakítson egy jobb, demokratikusabb és szociálisan érzékenyebb EU-t. Az EGSZB mindent meg fog tenni, hogy támogassa a tagállami és uniós szintű vitákat, és ily módon elősegítse a polgárok aktív szerepvállalását „Európa jobb jövője érdekében”. A tisztességes globalizáció, amely mindenki számára jó életet, elegendő foglalkoztatási lehetőséget és tisztességes munkakörülményeket biztosít, csak akkor érhető el, ha az EU egységes marad, és képes a cselekvésre. Társadalmi modelljének megőrzéséhez Európának képesnek kell lennie arra, hogy alkalmazkodjon a változó körülményekhez, és ezáltal mindenki számára maximalizálja a lehetőségeket. Ez jelenti számunkra az alternatívát a protekcionizmussal, a nacionalizmussal és a populizmussal szemben.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽⁹²⁾ Nemzeti viták pl. Romániában.

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 522. PLENÁRIS ÜLÉSE (2017. JANUÁR 25–26.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a digitális egységes piacon a szerzői jogról

(COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD))

és

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról

(COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD))

és

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szerzői jog és szomszédos jogok védelme alá tartozó műveknek és más tartalmaknak a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról

(COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD))

(2017/C 125/03)

Előadó: **Juan MENDOZA CASTRO**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016.10.06. Tanács, 2016. 10. 26., valamint 2016.10.24.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.01.13.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.25.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	144/0/2
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB örömmel fogadja a szerzői jogoknak a digitális gazdaság követelményeihez való igazítására irányuló intézkedéscsomagot.

1.2. Az EU-ban nincs integrált szerzői jogi rendszer. Ennek létrehozásához elsősorban fel kell számolni a megosztottságot, ugyanakkor meg kell erősíteni az alkotók védelmét többek között a piacokon domináns szereppel rendelkező technológiai óriáscégekkel szemben.

1.3. A szerzői jogok területe nagyon összetett, mivel számos olyan, eltérő érdekekkel rendelkező felet érint, akik kölcsönösen egymásra vannak utalva. A szabályozásnak egyensúlyt kell teremtenie valamennyiük jogai között, kerülve a bürokráciát és a szükségtelen követelményeket.

1.4. Az EGSZB az Európai Bizottság „progresszív” megközelítésével szemben a következőket javasolja: a hatályos jogszabályok felülvizsgálatát és egységes szerkezetbe foglalását, ezen belül más irányelvek módosítását; annak vizsgálatát, hogy érdemes-e intézkedéseket javasolni az internetes keresőmotorok, továbbá a wifihálózat útján történő ingyenes tartalomtovábbítás kérdéseire vonatkozóan; valamint egyes szempontok rendelet útján történő szabályozását.

1.5. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az EU-nak mihamarabb ratifikálnia kell a szerzői jogok vakok esetében történő alkalmazásáról szóló marrákesi szerződést.

1.6. **A műsorszolgáltató szervezetek online közvetítései, valamint televíziós és rádiós műsorok digitális továbbközvetítése:** az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottság javaslata megfelelő, és elősegíti az európai filmművészeti alkotások terjesztését. A „származási ország” elve nem ellentétes a szerzői jog területi vonatkozásaival és a szerződési szabadsággal.

1.7. **A kivételek digitális és határokon átnyúló környezethez igazítása:** bár az Európai Bizottság javaslatai helytállóan határozzák meg a problémákat, az EGSZB a javaslatok módosítását ajánlja, hogy a szerzői jogok jobban igazodjanak a jelenlegi igényekhez. Ezek a következők:

- szerepeltetni kell azt az elvet, amely szerint valamennyi, a szerzői jogokra vonatkozó kivételekkel és korlátozásokkal ellentétes szerződés semmis ⁽¹⁾,
- szöveg- és adatbányászat:
  - az innovatív vállalkozások támogatása érdekében az irányelv hatályát (a javaslat 2. cikke) ki kell terjeszteni a profitorientált kutatókra és vállalkozásokra is,
  - azt az elvet, hogy tényekre és adatokra nem vonatkozhatnak szerzői jogok (ez a (8) preambulumbekkezdésben szerepel), a rendelkező részben is szerepeltetni kellene,
- **a művekről a kulturális örökség megőrzése érdekében készített másolatok** ⁽²⁾: a kivételt egyértelművé kell tenni és alkalmazási körét ki kell bővíteni, hogy a kereskedelmi csatornákon keresztül nem elérhető, illetve a jogtulajdonosok által aktív formában nem biztosított műveket nonprofit célból online hozzáférhetővé tegyék,
- „az említett intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon” ⁽³⁾ való felhasználás követelményét fel kell váltani, hogy a művekhez és a tartalmakhoz technológiaszemleges módon lehessen hozzáférni,
- új kivételt kell szerepeltetni **a dokumentumok** európai könyvtárak és levéltárak által **nem kereskedelmi célból történő, határokon átnyúló szolgáltatására** vonatkozóan,
- módosítani kell a **nem kereskedelmi célból folytatott tudományos kutatásra** vonatkozó, az információs társadalomról szóló irányelvben foglalt kivételt, mivel azt egyes esetekben nagyon nehezen alkalmazhatónak tartják ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ A 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 111., 2009.5.5., 16. o., 5. cikk), továbbá az 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 77., 1996.3.27., 20. o., 15. cikk) foglaltak szerint.

⁽²⁾ A COM(2016) 593 final bizottsági javaslat 5. cikke.

⁽³⁾ Az információs társadalomról szóló irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja (HL L 167., 2001.6.22., 10. o.).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>

1.8. Az Európai Unió Bíróságának azon határozata, amely kimondja, hogy **az e-könyvek hasznkölcsonzése** bizonyos körülmények között a hagyományos könyvek kölcsönzéséhez hasonlítható⁽⁵⁾, egy könyvtárhasználók és oktatási intézmények által többször is hangoztatott kérésnek tesz eleget.

1.9. Kedvező értékelést érdemel **a kereskedelemben már nem kapható művek** digitalizálására, terjesztésére és határokon átnyúló felhasználására vonatkozó javaslat (III. cím, 1. fejezet).

1.10. Uniós jogszabályokkal harmonizálni kellene a **panorámaszabadságra** (azaz a látkép szabad felhasználására) vonatkozó kivételt.

1.11. Az EGSZB támogatja, hogy a kiadók húsz évig kizárólagos szomszédos joggal rendelkezzenek a tulajdonukat képező sajtókiadványok digitális felhasználásának engedélyezésére vagy tiltására.

1.12. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a felhasználók által feltöltött nagyszámú, szerzői joggal védett művet és egyéb teljesítményt tároló és nyilvánosan hozzáférhetővé tevő, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatókat kötelezzék arra, hogy megfelelő és arányos intézkedéseket tegyenek a jogtulajdonosokkal kötött szerződések működésének biztosítására, illetve a művek és egyéb teljesítmények hozzáférhetőségének elkerülésére (**értékkiesés**).

1.13. Az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottság javaslata előrelépést jelent **a szerzők jogainak védelmében**, akiknek joguk kell, hogy legyen alkotó tevékenységeik méltányos javadalmazására, a művek kereskedelmi sikeréből való részesedésre, valamint a művek magas szintű védelmének és finanszírozásának fenntartására.

1.14. Fontos megemlíteni, hogy a civil társadalmi intézményeknek hozzá kell járulniuk a szerzői jogokkal kapcsolatos jogszabályok betartását illető felhasználói tudatosság növeléséhez. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a kalózkodás és a törvény által védett tartalmak bármilyen formában történő illegális felhasználása elleni küzdelem terén tett erőfeszítéseit.

2. Az Európai Bizottság javaslatai

2.1. A digitális technológiák fejlődésének hatására megváltozott a művek és egyéb védett teljesítmények létrehozásának, előállításának, terjesztésének és hasznosításának módja. Nemcsak új felhasználási lehetőségek merültek fel, hanem új szereplők és vállalkozási modellek is megjelentek. A digitális környezetben megélnékült a határokon átnyúló felhasználás is, és új lehetőségek jelentek meg arra, hogy a fogyasztók hozzáférjenek szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakhoz.

2.2. Az uniós szerzői jogi jogszabályokban meghatározott célkitűzések és alapelvek továbbra is helytállóak, azonban az említett jogszabályokat hozzá kell igazítani ezekhez az új körülményekhez. Uniós szintű beavatkozásra is szükség van a belső piac megosztottságának elkerülése érdekében.

2.3. A 2015 májusában elfogadott digitális egységes piaci stratégia⁽⁶⁾ megállapította, hogy csökkenteni kell „a nemzeti szerzői jogi rendszerek közötti különbségek[et]” és Európa-szerte lehetővé kell tenni „a felhasználók számára a szélesebb körű internetes hozzáférést a különböző művekhez”, hangsúlyozva, hogy javítani kell a szellemi tulajdon-jogok által védett tartalomszolgáltatásokhoz való határon átnyúló hozzáférést, továbbá egyértelműen meg kell határozni, hogy az online szolgáltatások milyen szerepet játszanak a művek és más védett tartalmak terjesztésében.

2.4. Az Európai Bizottság 2015 decemberében közleményt tett közzé⁽⁷⁾, amelyben célirányos intézkedéseket, továbbá hosszú távú elképzeléseket vázol fel, és megfogalmazza az egységes piac e területen történő fejlesztésének, a szabályok digitális valósággal összhangban történő naprakészé tételének, az európai kreatív iparágak versenyképessége megőrzésének, továbbá a szerzői jogok és más közpolitikai célkitűzések közötti megfelelő egyensúly fenntartásának szükségességét.

2.5. Az Európai Bizottság a határokon átnyúló hordozhatóságra vonatkozó közelmúltbeli javaslat⁽⁸⁾ után most jogalkotási intézkedések olyan csomagjára tesz javaslatot, amely három cél elérésére irányul:

- i. a tartalmakhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása az Unión belül és új közönségek elérése;

⁽⁵⁾ C-174/15. sz. ügy: Vereniging Openbare Bibliotheken kontra Stichting Leenrecht (HL C 14., 2017.1.16., 6. o.).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii. meghatározott kivételek összehangolása a digitális és határokon átnyúló környezettel; és

iii. a szerzői jogok szempontjából igazságos és jól működő piac támogatása.

2.6. A csomagnak először is része egy rendeletre irányuló javaslat⁽⁹⁾, amelynek célja, hogy a televízió- és rádióműsorok új online és digitális terjesztési formái számára a hagyományos műholdas és vezetékes közvetítések esetében alkalmazandóakhoz hasonló, kedvező feltételeket teremtsen. A műholdas műsorsugárzásról és a vezetékes továbbközvetítésről szóló irányelv hatályos rendelkezései által ihletett új szabályok⁽¹⁰⁾ előmozdítják és felgyorsítják azon szerzői jogok megszerzését, amelyek a műsorszolgáltató szervezetek által nyújtott egyes online szolgáltatások, valamint egyes továbbközvetítési szolgáltatások esetében szükségesek. E szabályok célja a piac fejlődésének előmozdítása, továbbá az európai rádió- és televízióműsorok szélesebb körű terjesztése. Mindez nagyobb választékot biztosít a fogyasztók számára, és fokozza a kulturális sokféleséget.

2.7. A digitális egységes piacon érvényes szerzői jogról szóló irányelvjavaslat⁽¹¹⁾ ezzel párhuzamosan új tárgyalási mechanizmusról rendelkezik, amely megkönnyíti az audiovizuális alkotások online videotékák keretében történő terjesztéséről szóló engedélyezési megállapodások megkötését. Ez egy olyan szélesebb körű politikai törekvés része, amely az európai audiovizuális alkotások – különösen a filmek – Unión belüli korlátozott hozzáférhetősége okainak kezelésére irányul.

2.7.1. Az engedélyezési problémákkal és az európai audiovizuális alkotások lekérhető videószerkezetek keretében történő felhasználásával együtt járó jogi és szerződéses nehézségekkel is egy, az érdekelt felekkel folytatandó strukturált párbeszéd foglalkozik majd, amelynek célja az engedélyezési gyakorlatok egyszerűsítése és az európai alkotások rendszeresebb felhasználását és jobb hozzáférhetőségét biztosító ágazati megállapodások elősegítése. Az Európai Bizottság a párbeszéd eredményeiről 2018 végéig jelentést tesz.

2.7.2. Végül ez az irányelvjavaslat olyan megoldásokat is ismertet, amelyek megkönnyítik a kereskedelmi forgalomban már nem kapható, ám jelentős kulturális értéket képviselő művekhez fűződő jogok kulturális örökséget ápoló intézmények általi engedélyezését a művek digitalizálása és terjesztése céljából. A művek nem kereskedelmi létesítményekben, például oktatási intézményekben, nyilvános könyvtárakban és nem színházi jellegű helyszíneken való hozzáférhetősége szintén nagyon fontos a kulturális sokféleség ápolása, az oktatás és a társadalmi életben való részvétel szempontjából. Az Európai Bizottság emellett az európai filmügynökségek igazgatóit tömörítő testülettel (EFAD) és az audiovizuális ágazattal együtt vizsgálja az európai filmek oktatási célú katalógusának 2017-re tervezett elkészítését és finanszírozását.

2.8. Ezzel párhuzamosan elfogadtak két jogalkotási javaslatot⁽¹²⁾ a marrákesi szerződéssel kapcsolatos uniós jogszabályok végrehajtására, a szerződés ugyanis előírja a részes felek számára, hogy határozzanak meg kivételeket a nyomtatott szöveget használni képtelen személyek támogatására, hogy e személyek hozzájuthassanak a könyvek és más nyomtatott anyagok számukra hozzáférhető formátumú példányaihoz. Az irányelvjavaslat kötelező kivételt állapít meg, és garantálja annak végrehajtását, hogy elkészülhessenek az említett hozzáférhető formátumú példányok, és az egységes piacon megvalósuljon azok cseréje. A rendeletjavaslat lehetővé teszi az említett példányoknak az Unió és a szerződésben részes harmadik országok közötti határokon átnyúló cseréjét.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az EGSZB örömmel fogadja a szerzői jogoknak a digitális gazdaság követelményeihez való igazítására irányuló intézkedéscsomagot.

3.2. Az európai művészet világszinten vezető helyen áll, ám a filmgyártásnak, a kiadói ágazatnak és a zenei és művészeti alkotásoknak meg kell birkózniauk a piac megosztottságával, a kulturális és nyelvi sokféleséggel, a digitális átállással és a pénzügyi nehézségekkel.

3.3. Az engedélyezési rendszer egyszerűsítésének hozzá kell járulnia a megosztottság mérsékléséhez, az online tartalmakhoz való, határokon átnyúló hozzáférés előmozdításához és az egyensúly javításához a szerzők védelme terén, különösen a digitális piacokat ellenőrzésük alatt tartó óriáscégekkel szemben.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelv (HL L 248., 1993.10.6., 15. o.).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4. A szerzői jogok területe nagyon összetett, mivel számos olyan, eltérő érdekekkel rendelkező felet érint, akik kölcsönösen egymásra vannak utalva. A szabályozásnak egyensúlyt kell teremtenie valamennyiük jogai között.

3.5. Az Európai Bizottság „progresszív” megközelítést fogadott el⁽¹³⁾, és átfogó felülvizsgálat helyett a hatályos jogszabályok fontos kiegészítéseire tesz javaslatot. Az EGSZB a következők figyelembevételét javasolja:

- a hatályos jogszabályokat felül kell vizsgálni és egységes szerkezetbe kell foglalni, továbbá más irányelveket is módosítani kell, úgymint a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló irányelvet⁽¹⁴⁾, továbbá az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól szóló irányelvet⁽¹⁵⁾,
- a rendelet a digitális egységes piac kialakításának megfelelő eszköze lehet⁽¹⁶⁾,
- szükséges vagy helyénvaló lehet az internetes keresőmotorok, továbbá a wifihálózat útján történő ingyenes tartalomtovábbítás kérdésének vizsgálata⁽¹⁷⁾.

4. A tartalmaknak az EU egészében való, szélesebb körű hozzáférhetővé tételét garantáló intézkedések

4.1. A műsorszolgáltató szervezetek online közvetítései, valamint a televíziós és rádiós műsorok digitális továbbközvetítése⁽¹⁸⁾

4.1.1. Az EU-ban a televíziós és rádiós műsorkészítési és -közvetítési ágazat majdnem 12 000 vállalkozásból áll, amelyek 255 000 főt foglalkoztatnak, és 66,5 milliárd euró forgalmat bonyolítanak le⁽¹⁹⁾. A reform indokolt, mivel a szerzői és szomszédos jogokkal kapcsolatos engedélyeztetés megkönnyítését szolgáló jelenlegi mechanizmusok nem térnek ki sem az online közvetítésre, sem pedig egyes digitális közvetítésekre.

4.1.2. Az EGSZB támogatja a „származási ország” elvének szerepeltetését, amelyről a műholdas műsorszolgáltatás vonatkozásában már rendelkeztek⁽²⁰⁾, és amely nem ellentétes a szerzői jog területi vonatkozásaival és a szerződési szabadsággal.

4.1.3. Az EGSZB véleménye szerint a digitális továbbközvetítésre vonatkozó szabályozás technológiasemleges módosítása során az új szolgáltatók számára egyszerűsíteni kell a szerzői jogok megszerzését, és ilyen módon javítani kell a fogyasztók fontos tartalmakhoz való hozzáférését.

4.1.4. A reform nagyon helyesen úgy rendelkezik, hogy engedélyezési problémák esetén a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy egy független szerv segítse az audiovizuális alkotások **online videotékákban** történő hozzáférhetővé tételéről és rendelkezésre állásáról szóló megállapodások megkötését.

5. A kivételek hozzáigazítása a digitális és határokon átnyúló környezethez⁽²¹⁾

5.1. Az európai könyvtárak, múzeumok és levéltárak az európai polgárok kulturális életének színterei, és alapvető szerepet játszanak a tudás átadásában, az oktatásban és a kutatásban. Ugyanakkor jelentős gazdasági szereppel bírnak a szerzői jogok területén⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Közlemény, COM (2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (egységes szerkezetbe foglalt változat) (HL L 372., 2006.12.27., 12. o.).

⁽¹⁵⁾ 2012. október 25-i 2012/28/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 299., 2012.10.27., 5. o.).

⁽¹⁶⁾ EGSZB-vélemény (HL C 264., 2016.7.20., 51. o.).

⁽¹⁷⁾ Lásd a Bíróság által a C-484/14. sz., Tobias Mc Fadden kontra Sony Music Entertainment Germany GmbH ügyben hozott ítéletet (HL C 419., 2016.11.14., 4. o.).

⁽¹⁸⁾ Lásd a 9. lábjegyzetet.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: Programming and broadcasting statistics (2015).

⁽²⁰⁾ Lásd a 10. lábjegyzetet.

⁽²¹⁾ Lásd a 11. lábjegyzetet.

⁽²²⁾ Beszerzéseik évente 4,8 milliárd EUR-t tesznek ki a „Library Market Size, Share, Performance and Trends” (A könyvtárpiac mérete, részesedése, teljesítménye és tendenciái) című Outsell-jelentés szerint.

5.2. Az európai kutatók a harmonizáció hiánya, a bonyolult jogszabályok, a földrajzi korlátok és a nyelvi különbségek miatt hátrányos helyzetben vannak az e téren vezető szerepet játszó országok, például az USA kutatóihoz képest. E reform ezért három célkitűzés megvalósítására kell, hogy törekedjen: az új technológiáknak megfelelő bővítésre és kiigazításra, egy harmonizált és kötelező forma létrehozására, továbbá a jobbiztonságra a kivételek és a korlátozások szabályozásában ⁽²³⁾.

5.3. A Hágai Nyilatkozat (2014) hangsúlyozza, hogy a szöveg- és adatbányászatban komoly innovációs és kutatási potenciál rejlik. A szöveg- és adatbányászat a kutatók, a kkv-k és a technológiai nagyvállalatok számára alapvető eszköz, ám az EU-ban a jogi, technológiai és szerződéses korlátozások miatt nem használják kellő mértékben.

5.4. Az Európai Bizottság kötelező kivételek meghatározását javasolja egyes helyzetekre:

— **tudományos kutatás céljából folytatott szöveg- és adatbányászat** nonprofit kutatóhelyek által végzett többszörözés és tartalomkimásolás esetén,

— művek és egyéb tartalmak digitális felhasználása kizárólag **oktatási** szemléltetés céljára, az elérendő, nem üzleti cél által indokolt mértékben,

— **művekről készített másolatok a kulturális örökség megőrzése érdekében.**

5.5. Noha az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság javaslatai helytállóan határozzák meg a problémákat, módosításokat javasol annak érdekében, hogy a szabályozás jobban igazodjon a jelenlegi igényekhez (lásd a következtetéseket). Egyebek mellett fontos, hogy a szerzői jogok kapcsán meghatározott kivételeket szerződésekkel vagy technológiai eszközökkel ne lehessen semmissé tenni. Másrészt felül kellene vizsgálni a **nem kereskedelmi célból folytatott tudományos kutatásra** vonatkozó szerzői jogi kivételt (5. cikk (3) bekezdés a) pont), mivel azt nagyon nehezen alkalmazhatónak tartják ⁽²⁴⁾.

5.6. Az EGSZB kéri továbbá a **panorámaszabadságra** vonatkozó kivétel harmonizációját; e szabadság értelmében magánszemélyek nyilvános helyeken található művekről, úgymint épületekről és szobrokról képeket készíthetnek és oszthatnak meg az interneten. Az Európai Bizottság ugyan megerősíti e kivétel relevanciáját, mégis úgy határozott, hogy alkalmazását – fakultatív jelleggel – a tagállamokra bízza.

5.7. **A szerzői jog és szomszédos jogok a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek vonatkozásában**

5.7.1. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az EU-nak mihamarabb ratifikálnia kell a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi szerződést, amely 2016. szeptember 30-án lépett hatályba. A szerződésnek köszönhetően sok vak vagy látássérült európai polgár több, számára hozzáférhető formátumú műhöz juthat majd hozzá, és ez megnyitja előttük a kultúra, az oktatás, a foglalkoztatás kapuját, végül pedig valódi társadalmi befogadást eredményez.

5.7.2. A rendeletre ⁽²⁵⁾, illetve az irányelvre ⁽²⁶⁾ irányuló javaslat lehetővé teszi, hogy az EU eleget tegyen a marrákesi szerződésben foglalt nemzetközi kötelezettségnek. Mindez összhangban van a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményből eredő uniós kötelezettségekkel is.

5.8. **Engedélyezés és szélesebb körben történő hozzáférés a tartalmakhoz.** Nagyon helyesen lehetőség nyílik az EU-ban első alkalommal kiadott, **kereskedelmi forgalomban már nem kapható művek** digitalizálására és terjesztésére (7. cikk), továbbá egy tagállamban megadott engedély az EU egészében érvényes lehet (8. cikk).

5.9. **A sajtótermékek kiadóit megillető új szomszédos jog**

5.9.1. Az irányelvjavaslat 11. cikkének (1) és (4) bekezdése értelmében ⁽²⁷⁾ a tagállamok húsz évre kizárólagos jogot biztosítanak az említett kiadók számára a tulajdonukat képező sajtókiadványok digitális felhasználásának engedélyezésére vagy tiltására.

⁽²³⁾ Lásd: A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé; EBLIDA (Könyvtári, Információs és Dokumentációs Egyesületek Európai Irodája); Európai Digitális Könyvtár; Európai Kutatókönyvtárak Egyesülete (LIBER); Public Libraries 2020; Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége (IFLA).

⁽²⁴⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Lásd a 11. lábjegyzetet.

5.9.2. Az EGSZB támogatja ezt az intézkedést, mert így biztosítható az igazságos és méltányos értékmegosztás az információkat előállító sajtótermék-kiadók és az azokat felhasználó online platformok között.

5.9.3. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy bár a sajtótermék-kiadók – a demokrácia elengedhetetlen alkotóelemei – közül sokan pénzügyi válságba kerültek, ami kiadványok megszüntetésében és munkahelyek tömeges megszűnésében nyilvánult meg, az ő információikat felhasználó szereplők egyre nagyobb bevételre tesznek szert⁽²⁸⁾.

5.10. A védett tartalmak online felhasználási módjai

5.10.1. A felhasználók által feltöltött és szerzői jogi védelem alatt álló nagyszámú művet és egyéb teljesítményt tároló és nyilvánosan hozzáférhetővé tevő, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók a jogosultakkal együttműködve olyan intézkedéseket hoznak, amelyekkel biztosítható a szolgáltatókkal együttműködésben a jogosultak által meghatározott művek vagy egyéb teljesítmények felhasználására a jogosultakkal kötött megállapodások megfelelő működése. Eგრésztt lesznek olyan intézkedések, mint a „hatékony tartalomfelismerő technológiák”, másrészt az említett szolgáltatók „megfelelően tájékoztatják” a jogosultakat, valamint panaszkezelési és jogorvoslati mechanizmusokat hoznak létre. A tagállamok elősegítik a felek közötti együttműködést⁽²⁹⁾.

5.10.2. Az EGSZB által megfelelőnek tartott intézkedés a jogosultak és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók között jelenleg fennálló, a jogosultaknál jelentkező értékkiésés (**value gap**) megszüntetésére irányul, lehetővé téve, hogy a jogosultak jobb döntéseket hozzanak alkotásaik felhasználásával kapcsolatban. Vannak olyan hirdetésalapú szolgáltatások, amelyek nem fizetnek megfelelő szerzői jogi ellentételezést az alkotóknak, szemben az előfizetésekből finanszírozott online szolgáltatásokkal, amelyek viszont igen⁽³⁰⁾.

6. A szerzői jogok szempontjából jobban működő piac

6.1. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon álláspontjával, hogy a szerzői jog megsértése üzleti méreteket ölt, és a jogsértők ingyenesen használják fel saját kereskedelmi céljaikra mások munkáját és ráfordítását, ami komolyan veszélyezteti az európai alkotók tevékenységét. Ha hiányoznak a keretfeltételek a szerzői jog és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok érvényre juttatására, ezek a jogok nem részesülnek kellő védelemben, ami fékezi a befektetést és a ráfordításokat a kreativitás és az innováció területén⁽³¹⁾.

6.2. A szerzőknek joguk kell, hogy legyen alkotó erőfeszítéseik méltányos javadalmazására, a művek kereskedelmi sikeréből való részesedésre, valamint a művek magas szintű védelmének és finanszírozásának fenntartására⁽³²⁾.

6.3. Az EGSZB által megfelelőnek tartott javaslat olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek megerősíthetik a szerzők szerződéses jogköreit. Míg a tagállamoknak kell biztosítaniuk az átláthatóságot, továbbá a szerződések kiigazítására és a bíróságon kívüli vitarendezésre vonatkozó mechanizmusokat, a reform javítja a szerzők és a művészek tárgyalási pozícióját⁽³³⁾.

6.4. Érdemes rámutatni arra, hogy az állami és magánkézben lévő civil társadalmi szervezeteknek saját szakterületükön fel kell hívniuk a felhasználók figyelmét arra, hogy a szerzőket munkájuk fejében – a törvényben meghatározott kereten belül – ellentételezés illeti meg.

Brüsszel, 2017. január 25.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Az internetes platformok bevétele 2015-ben 153,65 milliárd USD volt, és 2020-ra a becslések szerint megközelíti a 260,36 milliárd USD-t. Lásd: <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>.

⁽²⁹⁾ Lásd a 13. cikket.

⁽³⁰⁾ Jan Hückmann és Dora Grunwald szerint a YouTube, amely 1 milliárd felhasználóval rendelkezik, szerzői jogdíjként 2015 folyamán 630 millió USD-t fizetett ki, a valamivel több mint 10 millió felhasználóval rendelkező Spotify pedig 2 milliárd USD-t. A Google érvelése az intézkedéssel szemben itt olvasható: <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>.

⁽³¹⁾ Lásd a 13. lábjegyzetet.

⁽³²⁾ Lásd a 16. lábjegyzetet.

⁽³³⁾ Ezekről jelenleg a 2014/26/EU irányelv rendelkezik (HL L 84., 2014.3.20., 72. o.).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a légiközlekedés-védelmi átvizsgáló berendezések uniós minősítési rendszerének létrehozásáról

(COM(2016) 491 final – 2016/0236 (COD))

(2017/C 125/04)

Előadó: **Stefan BACK**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016.09.15. Tanács, 2016.10.24.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésein:	2017.01.13.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.25.
Plenáris ülés száma:	522
A szavazás eredménye (mellette/ellene/tartózkodott):	138/1/3

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB megismétli, hogy támogatja a „Cselekvési terv az innovatív és versenyképes biztonsági iparágért” című 2012-es dokumentumot (a továbbiakban: a cselekvési terv) ⁽¹⁾.

1.2. Az EGSZB felhívja a figyelmet az európai biztonsági stratégiára is (a továbbiakban: a biztonsági stratégia) ⁽²⁾, és ismételten támogatásának ad hangot a tűzfégyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni uniós cselekvési terv, valamint a terrorizmus elleni küzdelemről szóló irányelvre vonatkozó javaslat tekintetében ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

1.3. Az EGSZB – az alábbi észrevételek függvényében – a cselekvési terv megvalósításának első lépéseként üdvözlöi a légiközlekedés-védelmi átvizsgáló berendezések uniós minősítési rendszerének létrehozásáról szóló rendeletre vonatkozó európai bizottsági javaslat ⁽⁵⁾ (a továbbiakban: a javaslat) célját is. Méltatja a javaslat arra vonatkozó célját, hogy létrehozzanak egy, az átvizsgáló berendezésekre vonatkozó típusjóváahagyási rendszert egy egyablakos ügyintézésű minősítéssel annak érdekében, hogy egyszerűsítsék a termékek piaci bevezetését, csökkentsék a költségeket, növeljék a piaci volumen és fokozzák a biztonsági termékek európai iparágának versenyképességét.

1.4. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy a javaslat nem vezet be egy egységes uniós engedélyező hatóságot egy integrált műszaki szolgálattal, mivel ez támogatta volna az optimális hatékonyságot és a költségsökkentést. Az EGSZB-nek komoly kétségei vannak a műszaki szolgáltatók és a jóváhagyó hatóságok szétválasztására vonatkozó javasolt lehetőség erőforrás-hatékonyságával kapcsolatban.

⁽¹⁾ COM(2012) 417 final (HL C 76., 2013.3.14., 37.o.).

⁽²⁾ COM(2015) 185 final.

⁽³⁾ COM(2015) 624 final: Az európai biztonsági stratégia megvalósítása: uniós cselekvési terv a tűzfégyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen és COM(2015) 625 final: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a terrorizmus elleni küzdelemről, valamint a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról.

⁽⁴⁾ HL C 177., 2016.5.18., 51.o.

⁽⁵⁾ COM(2016) 491 final.

1.5. Az EGSZB sajnálatának ad hangot továbbá amiatt, hogy a javaslatban nem tükröződik az a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól szóló 300/2008/EK rendelet⁽⁶⁾ 6. cikkében foglalt lehetőség, hogy nemzeti szinten szigorúbb követelményeket írjanak elő, mint a rendelet értelmében meghatározott alapszint, pedig ezt a lehetőséget az EGSZB a rendeletjavaslatról szóló véleményében⁽⁷⁾ kifejezetten üdvözölte.

1.6. Az EGSZB sajnálatosnak tartja, hogy a belső piaci megfontolások láthatóan elsőbbséget élveznek a biztonsági aggályokkal szemben, oly mértékben, hogy még annak lehetősége sem biztosított, hogy létfontosságú nemzeti érdekek védelme érdekében az EUMSZ 114. cikkének (10) bekezdésével összhangban további nemzeti biztonsági követelményeket teygenek lehetővé.

1.7. Ebben a tekintetben az EGSZB sajnálatát fejezi ki azzal kapcsolatban is, hogy az EUMSZ nem tesz lehetővé célzott nemzeti fellépést az alapvető nemzeti érdekek terrorcselekményekkel szembeni védelme érdekében, azzal összhangban, ami az EUMSZ 346. cikke értelmében a katonai felszerelésekre vagy a közbeszerzésről szóló 2014/24 irányelv 15. cikke értelmében a közbeszerzésekre vonatkozik⁽⁸⁾.

1.8. Az EGSZB megkérdőjelezi a javaslat 24. cikkének (3) bekezdésében szereplő előírás megfelelőségét, amely meghatározza, hogy az Európai Bizottság tölti be a műszaki szolgálatok koordinációs bizottságának elnöki tisztségét, tekintettel azoknak a kérdéseknek az erősen technikai és összetett jellegére, amelyekkel a szolgálatoknak foglalkozniuk kell.

1.9. E tekintetben az EGSZB szintén sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy láthatólag nem vették figyelembe annak lehetőségét, hogy a javaslatba belefoglalják a különböző nemzeti jóváhagyó hatóságok közötti információcseré és koordináció rendszerét.

1.10. Az EGSZB felveti a kérdést, hogy a javaslat nem ad-e túl széles körű – az EUMSZ 290. cikkének (1) bekezdése alapján engedélyezett hatályát meghaladó – lehetőséget a felhatalmazáson alapuló jogi aktusoknak a műszaki előírások módosítása érdekében való használatára. Különösen ez a helyzet a javaslat 27. cikkének a) pontja esetében, amely nem állapít meg határértékeket azoknak az új teljesítőképességi követelményeknek a hatályára vagy jellegére vonatkozóan, amelyek felhatalmazáson alapuló jogi aktusok révén befoglalhatók a javaslat I. mellékletébe.

1.11. Az EGSZB mindenestre rámutat, hogy az Európai Bizottságnak, ha jogszabályt szeretne alkotni ezen a területen, szüksége lesz a jogalkotási aktusok minőségének biztosításához elengedhetetlen technikai hozzájárásra.

1.12. Az EGSZB elviekben üdvözli azt a javaslatot, hogy az EU-nak törekednie kell arra, hogy az Európai Polgári Repülési Konferencia (European Civil Aviation Conference, ECAC) teljes jogú tagjává váljon. Tekintettel azonban arra, hogy a jelenlegi ECAC-alapszabály kizárólag államok számára engedélyezi a tagságot, emellett az ECAC-tagság szélesebb körű, mint az EU-tagállamok köre, ráadásul a tagságról folytatott tárgyalások kimenetele nem vehető biztosra, realitásabb lenne azt kijelenteni, hogy az EU-nak megfelelő lépéseket kell tennie az ECAC-tagság megszerzése érdekében.

1.13. Az EGSZB figyelembe vette a javaslatban szereplő előírásokat arra vonatkozóan, hogy a műszaki szolgálatok által a tesztelésre vonatkozó kérelem benyújtása és a tesztelés eredményeinek a megfelelő jóváhagyó hatósággal való közlése közötti átlagos időtartam legfeljebb hat hónap legyen. Az EGSZB javaslata szerint jobb lenne az az opció, hogy a műszaki szolgálat elvégzi a kérelem kezdeti értékelését annak érdekében, hogy meghatározza a teszteléshez szükséges időtartamot, és egy rögzített határidőn belül tájékoztassa a kérelmezőt. Ha ezt követően a tesztelésre vonatkozó határidőt nem tartják be, akkor tájékoztatni kell a kérelmezőt, és magyarázatot kell adni a késedelem okaira vonatkozóan.

1.14. Az EGSZB megjegyzi, hogy az ECAC termékértékelési rendszere jelenleg jól működik, és így egy EU-típusjóváhagyási rendszer hozzáadott értéke üzemeltetési szempontból kérdéses lehet. Ez az észrevétel nem érinti a javaslatban meghatározott belső piaci célkitűzéseket.

1.15. A megjelölt okokból kifolyólag az EGSZB-nek kétségei vannak a javaslat jelenlegi változatának hozzáadott értékével kapcsolatban, és ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül a javaslat tartalmát, figyelembe véve a jelen véleményben megfogalmazott észrevételeket.

⁽⁶⁾ HL L 97., 2008.4.9., 72.o.

⁽⁷⁾ HL C 185., 2006.8.8., 17.o.

⁽⁸⁾ Lásd még: Ertelmező közlemény a Szerződés 296. cikkének (az EUMSZ jelenlegi 346. cikke) a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról (COM(2006) 779 final) (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

2. Bevezetés

2.1. A javaslat egy lépés a cselekvési terv megvalósítása felé⁽⁹⁾. A cselekvési terv célkitűzései a következők:

- a piaci széttöredezetttség leküzdése a következők révén: uniós szintű minősítés/nemzetközi szabványok létrehozása, az uniós minősítési/megfelelőségértékelési eljárások harmonizációja és a biztonsági és védelmi technológiák közötti szinergiák kiaknázása,
- a kutatás és a piac közötti szakadék csökkentése,
- a társadalmi dimenzió integrálásának javítása a társadalmi hatások korai vizsgálata által, ideértve az alapvető jogokra gyakorolt esetleges hatásokat is.

2.2. A cselekvési terv egyik fontos célkitűzése a biztonsági piac széttöredezettségének megszüntetése a biztonsági technológiákkal kapcsolatos minősítési rendszerek uniós szintű bevezetése által, a repülőtéri átvizsgáló berendezésekkel és riasztórendszerekkel kezdve. Ezt egy olyan, a minősítés megszerzésére szolgáló, egyablakos ügyintézési rendszer létrehozásával kell elérni, amely a minősített termékek számára az egész EU-ban biztosítja a piachoz való hozzáférést. Ez egyszerűsítést, csökkentett minősítési költségeket, a belföldi piaci volumenek növekedését és így fokozott versenyképességet eredményezne az Egyesült Államokból és Kínából származó termékekkel szemben, amelyek a nagy belső piacokon elért nagyobb mennyiségek előnyével rendelkeznek.

2.3. A képzésre, finanszírozásra, kutatásra és innovációra irányuló támogató intézkedéseivel a biztonsági stratégia⁽¹⁰⁾ megerősíti a cselekvési tervet.

2.4. A biztonsági stratégia igen sokféle intézkedést tartalmaz, köztük egyfelől olyanokat, melyek a terrorizmus finanszírozása, illetve a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen hatnak, másfelől olyanokat, amelyek az állampolgárok és a kritikus infrastruktúra védelmét szolgálják. A stratégia részét képezi a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni cselekvési terv, valamint a terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó irányelvjavaslat⁽¹¹⁾ is.

2.5. A javaslat egy közös teljesítőképességi követelményekre, közös tesztelési módszerekre és a tesztlaboratóriumok akkreditációjára (műszaki szolgálatok) épülő minősítési rendszert vezet be.

2.6. A teljesítőképességi követelmények a légi közlekedés védelmének közös szabályairól szóló 300/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽¹²⁾ és annak végrehajtási aktusaiban (a javaslat 4. cikke és I. melléklete) foglalt követelmények.

2.7. Az értékelési módszerek az ECAC által jóváhagyott közös értékelési eljárásban (Common Evaluation Process, CEP) kidolgozott módszerek.

2.8. Minden tagállamnak rendelkeznie kell egy jóváhagyó hatósággal, amely illetékes a berendezés jóváhagyásának valamennyi aspektusára vonatkozóan (a javaslat 6. cikke). Egyetlen tagállam sem szabhat meg további követelményeket a minősített berendezésekre vonatkozóan (a javaslat 4. cikke).

2.9. A javaslat nemzeti szintű eljárásokat határoz meg a kockázatot jelentő berendezések vagy a hitelesítésnek nem megfelelő berendezések kezelésére vonatkozóan (a javaslat 17–19. cikkei).

3. Általános megjegyzések

3.1. Az EGSZB már üdvözölte a cselekvési tervet⁽¹³⁾, az európai biztonsági stratégiát, a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni cselekvési tervet, valamint a terrorizmus elleni küzdelemről szóló irányelvjavaslatot⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ COM(2012) 417 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2015) 185 final.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 624 final: Az európai biztonsági stratégia megvalósítása: uniós cselekvési terv a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen és COM(2015) 625 final: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a terrorizmus elleni küzdelemről, valamint a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról.

⁽¹²⁾ Lásd a 6. lábjegyzetet.

⁽¹³⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽¹⁴⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

3.2. Az EGSZB most üdvözli továbbá a javaslat arra irányuló szándékát, hogy a cselekvési tervet az európai biztonságipari ágazat erősítése révén hajtsák végre, nagyobb belföldi piac létrehozásával és az iparág versenyképességének fokozásával.

3.3. Az EGSZB üdvözli a javaslat arra irányuló célkitűzését, hogy fokozzák az uniós biztonsági iparág versenyképességét és a minősítés egyablakos ügyintézésének bevezetésével egyszerűsítsék az igazgatási eljárásokat a költségek csökkentése, valamint a nagyobb nemzeti piac létrehozása érdekében. Az EGSZB tudomásul veszi a belső piacra és a versenyképességre irányuló fokozott figyelmet és azt, hogy a biztonsági ügyekkel elsősorban abból a szempontból foglalkoznak, hogy az iparág versenyképességének fokozása javíthatja annak innovációra és új termékek fejlesztésére való lehetőségét.

3.4. Az EGSZB helyesli a javaslat arra vonatkozó megközelítését, hogy jogszabályt kell alkotni a teljesítőképességi követelményekre vonatkozóan és fel kell használni az ECAC által kidolgozott közös tesztelési módszereket, valamint egyetért azzal, hogy a jogi anyagok többségének minősített jellege ilyen megközelítést tesz szükségessé. Mindazonáltal az EGSZB véleménye szerint a javaslat számos fontos vonatkozásban javítható.

3.5. Az EGSZB ezért sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 300/2008/EK rendelet 6. cikkében szereplő arra vonatkozó lehetőség, hogy egy tagállam a javaslatban említett közös alapkövetelményeknél szigorúbb intézkedéseket alkalmazzon, nem szerepel a javaslatban. Sem a kockázatot jelentő berendezések kezelésére vonatkozó nemzeti szintű eljárások, sem az uniós védelmi eljárások nem alkalmasak az ilyen típusú problémák kezelésére.

3.6. Az EGSZB itt emlékeztet arra, hogy a rendeletjavaslatról szóló véleményében kifejezetten jóváhagyta azt a lehetőséget, hogy a tagállamok szigorúbb intézkedéseket hozhassanak a 300/2008/EK rendelet 6. cikke értelmében ⁽¹⁵⁾.

3.7. Az EGSZB tudatában van a harmonizált kritériumok által érintett termékekre vonatkozó további nemzeti követelmények engedélyezésével kapcsolatos nehézségeknek, mindazonáltal felhívja a figyelmet arra az EUMSZ 114. cikkének (10) bekezdése értelmében kínált lehetőségre, hogy nemzeti követelményeket engedélyezzenek például a nemzeti biztonsági érdekek védelmének szükségessége alapján, bár csupán korlátozott időtartamra.

3.8. Az EGSZB tudomásul veszi a tényt, hogy legalább két tagállam parlamentje (a szubszidiaritás kérdéséről szóló, indokolással ellátott véleményre tett javaslatokban, amelyek egyike benyújtásra került) utalt arra, hogy a biztonsági követelményeknek kiigazíthatóknak kell lenniük a különböző tagállamokban lévő eltérő kockázati kitérési szinteknek megfelelően ⁽¹⁶⁾. Ez azt jelenti, hogy szükséges lehet a biztonsági követelmények fokozása azáltal, hogy a szabványos uniós követelményekhez képest további jellemzőket vezetnek be, és növelik a berendezések teljesítőképességét, ideértve a repülőtéren átvizsgáló berendezéseket is.

3.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a terrorcselekményekkel szembeni védelmet fokozni kívánó szakpolitika végrehajtásakor ezt a célkitűzést minden javasolt intézkedés lényeges elemének kell tekinteni. Egy ezzel a célkitűzéssel kapcsolatos iparpolitikai menetrendet a terrorizmus elleni küzdelem célkitűzéséhez képest másodlagosnak kell tekinteni.

3.10. Ezért egyértelmű mozgásteret kell biztosítani a tagállamok számára ahhoz, hogy külön intézkedéseket hozhassanak a terrorveszély kezelése érdekében, többek között olyan további követelményeket meghatározva a repülőtéren átvizsgáló berendezésekre vonatkozóan, amelyek meghaladják a szabványos minősítési követelményeket. A javaslat 17. és 18. cikke nem foglalkozik ezzel a problémával, és nem ad elegendő mérlegelési szabadságot a tagállamoknak ahhoz, hogy megvédhessék magukat a terrorveszéllyel szemben. Az EGSZB tudatában van annak, hogy jelenlegi formájában az EUMSZ nem tartalmaz külön szabályokat, amelyek lehetővé tennék, hogy a biztonsági berendezések mentesek legyenek a belső piaci szabályok alól a létfontosságú nemzeti érdekek védelme alapján, mivel az EUMSZ 346. cikke ezt a lehetőséget csak a katonai felszerelések tekintetében írja elő, és a 2014/24/EU irányelv (15. cikk) rendelkezései csak a közbeszerzésekre vonatkoznak ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Lásd a 6. lábjegyzetet.

⁽¹⁶⁾ Az Egyesült Királyság parlamenti alsóházának indokolással ellátott véleménye (2016. november 1.) a 14180/16 tanácsi dokumentumban, valamint Assemblée Nationale (Franciaország), No 4060 rect. Proposition de Résolution Européenne.

⁽¹⁷⁾ Értelmező közlemény a Szerződés 296. cikkének (az EUMSZ 346. cikke) a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról, 6. oldal, 10. lábjegyzet. A 2004/18/EK irányelvet azóta felváltotta a 2014/24/EU irányelv – COM(2006) 779 végleges.

3.11. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy a javaslat lehetővé teszi az Európai Bizottság számára, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az I. melléklet módosítására annak érdekében, hogy az tükrözze a légiközlekedés-védelmi átvizsgáló berendezésekre vonatkozó új teljesítőképességi követelmények bevezetését (27. cikk a) pont), valamint a rendelet mellékleteinek módosítására azoknak a tudományos és műszaki ismeretek fejlődéséhez való hozzáigazítása érdekében (27. cikk b) pont). Az EUMSZ 290. cikkének (1) bekezdése a felhatalmazást a kérdéses jogi aktus nem alapvető elemeire korlátozza, ideértve a technikai fejlődés miatti frissítéseket is. Úgy tűnik, hogy a javaslat 27. cikkének a) pontjában szereplő felhatalmazás meghaladja ezt a korlátot. Ezért az EGSZB kétségbe vonja a javaslat 27. cikkének a) pontjában szereplő felhatalmazás és az EUMSZ összeegyeztethetőségét.

3.12. Mindenesetre, ha jogszabályt kell alkotni ezen a területen, az Európai Bizottságnak szüksége lesz a jogalkotási aktusok minőségének biztosításához elengedhetetlen technikai hozzájárásra.

3.13. A javaslat egy jóváhagyó hatóságot ír elő az egyes tagállamokban. Az EGSZB kétségbe vonja, hogy minden tagállam fel tud állítani egy ilyen hatóságot a javaslat hatálybalépésének napjáig, de megkérdőjelezi a követelmény erőforrás-hatékonyságát és hozzáadott értékét is, szem előtt tartva, hogy jelenleg csak öt tagállam képes berendezések tesztelésére és típusjóváhagyás kibocsátására. Az EGSZB úgy véli, hogy egy egységes uniós jóváhagyó hatóság hatékonyabb megoldást jelentene, az egyablakos ügyintézési megközelítéssel összhangban.

3.14. E tekintetben az EGSZB azt is megkérdőjelezi, hogy mennyire hasznos a tesztelési és minősítési funkciók szétválasztása a műszaki szolgálatok és a jóváhagyó hatóságok között, ami azt jelenti, hogy egy termék teljesítőképességének tényleges vizsgálatát egy műszaki szolgálatnak kell elvégeznie, amelyet az illetékességi szintje szerint minősítettek, míg a minősítés (típusjóváhagyás) kibocsátásáról szóló döntést a jóváhagyó hatóságnak kell meghoznia, amelynek egyértelműen nem kell megfelelnie semmilyen, technikai hozzájárásra vonatkozó konkrét kritériumnak, hanem teljes egészében a műszaki szolgálat által végzett értékelésre támaszkodik. Ha ezt a kétszintű rendszert az teszi indokolttá, hogy a megfelelő technikai hozzájárás nem minden tagállamban elérhető, akkor az EGSZB javasolja a két funkciónak csökkentett számú jóváhagyó hatóságba történő integrálását, vagy ideális esetben, amint azt már javasolta, egy közös jóváhagyó hatóság létrehozását az egész EU számára.

3.15. Az EGSZB szintén tudomásul veszi, hogy az ECAC közös minősítési tesztelési módszertana jelenleg megfelelően működik. Ez megkérdőjelezi a javaslat által létrehozandó rendszer hozzáadott értékét, mivel az ECAC-keret biztosítja az érintett termékek szabad mozgását az ECAC-tagállamok között. Ez az észrevétel nem érinti a javaslat belső piaci célkitűzéseit.

3.16. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy a javaslat 10. cikke előírja, hogy az EU a közös tesztelési módszerek kidolgozásáért felelős szerv, azaz az ECAC teljes jogú tagjává válik. Az EGSZB rámutat, hogy az EU ECAC-tagsága az ECAC alapszabályának előzetes módosítását igényelné, mivel az jelenleg csak államok teljes jogú tagságát teszi lehetővé. Mivel a tagság alapvetően egy tárgyalási folyamat eredménye, az EGSZB javasolja a rendelkezés módosítását oly módon, hogy az azt írja elő, hogy az EU-nak megbízást kell kapnia arra, hogy tárgyalásokat kezdjen az ECAC teljes jogú tagságának megszerzése érdekében.

4. Részletes megjegyzések

4.1. A javaslat meghatározza, hogy az Európai Bizottságnak létre kell hoznia a műszaki szolgálatok ágazati csoportját és be kell töltenie annak elnöki tisztét a műszaki szolgálatok közötti kooperáció és koordináció biztosítása érdekében. Tekintettel arra, hogy ez a csoport valószínűleg igen összetett technikai kérdésekkel foglalkozik majd, az EGSZB kétségbe vonja e megoldás megfelelőségét.

4.2. Az EGSZB meglepőnek tartja, hogy nem tekintették szükségesnek a különböző nemzeti jóváhagyó hatóságok közötti, valamint a jóváhagyó hatóságok és az Európai Bizottság közötti információcsere és koordináció javaslatát, szem előtt tartva, hogy egy ilyen rendszert hasznosnak tekintettek a műszaki szolgálatokra vonatkozóan és egyéb olyan kontextusokban, ahol a nemzeti hatóságok az uniós jog alkalmazása szempontjából releváns döntéshozatali hatáskörrel rendelkeznek, például a verseny területén.

4.3. Miközben a javaslat tagállamonként egy jóváhagyó hatóságot ír elő, nem vonatkozik ilyen követelmény a műszaki szolgálatokra, amelyek pedig, amint arra fent rámutattunk, kulcsszerepet töltenek be a tervezett minősítési rendszerben. Ez ismét azt a nézőpontot támasztja alá, hogy a tagállamonkénti egy jóváhagyó hatóság követelménye – szem előtt tartva, hogy a típusjóváhagyás és az ezen minősítés alapján kibocsátott megfelelőségi nyilatkozatok az egész EU-ban érvényesek – pusztán szimbolikus értéket képvisel. A kockázatot jelentő berendezések kezelésére vonatkozó nemzeti szintű eljárással (a javaslat 17. cikke) egy biztonsági ügyekben illetékes nemzeti hatóság foglalkozhatna.

4.4. A javaslat meghatározza, hogy a műszaki szolgálatoknak biztosítaniuk kell, hogy a berendezések tesztelésére vonatkozó kérelem és az eredményeknek a megfelelő jóváhagyó hatósággal való közlése közötti átlagos időtartam legfeljebb hat hónap lehet, kivételes körülményektől vagy a gyártók különleges kérésétől eltekintve. Az EGSZB úgy véli, hogy egy ilyen jellegű rögzített időtartam nem kívánatos, és nem is reális. Jobb megoldás lehet, ha a műszaki szolgálat köteles azonnal értékelni a kérelmek kezeléséhez szükséges időt, és egy rögzített időtartamon – például tizenöt munkanapon – belül tájékoztatni a kérelmezőt. Ha ezt követően a kijelölt határidőt nem tudják betartani, akkor a műszaki szolgálatnak kellően indokolt magyarázatot kell adnia.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre az uniós áttelepítési keret létrehozásáról, valamint az 516/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

(COM(2016) 468 final – 2016/0225 COD)

(2017/C 125/05)

Előadó: **Christian MOOS**

Felkérés:	az Európai Unió Tanácsa, 2016. 09. 07. Európai Parlament, 2016. 09. 12.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017. 01. 10.
Elfogadás a plenáris ülésen	2017. 01. 25.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	177/8/9
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

Az EGSZB

1.1. egy ténylegesen közös, az európai értékekre tekintettel lévő menekültügyi politika mellett foglal állást. Üdvözli egy uniós áttelepítési keret létrehozását;

1.2. arra kéri az Uniót, hogy nagyobb felelősséget vállaljon a nemzetközi védelemre szorulókat iránt, az eddigieknél nagyobb erőfeszítéseket tegyen a befogadás terén, valamint nagyobb szolidaritást mutasson a menekültkérdésben harmadik országokkal, de olyan uniós tagállamokkal is, mint Görögország;

1.3. hangsúlyozza azt a követelést, hogy a tagállamokban szilárd integrációs rendszereket építsenek ki;

1.4. kéri, hogy az áttelepítés közös kritériumai elsősorban az érintettek kiszolgáltatottságának megfelelően kerüljenek meghatározásra – ne pedig csupán a harmadik ország menekültügyi kérdésekben való hatékony együttműködése alapján –, valamint mentesek legyenek a hátrányos megkülönböztetéstől;

1.5. az „első menedéket nyújtó ország” és a „biztonságos harmadik ország” fogalmát tisztázandónak tartja az érintett harmadik országok és régiók jelenlegi bizonytalan és instabil helyzete miatt. Véleménye szerint az EU–Törökország nyilatkozat rendkívül fontos a jelenlegi helyzetben. Az EU-nak és Törökországnak is érdeke, hogy végrehajtása során nyomon kövessék az emberi jogok helyzetét;

1.6. kéri, hogy az áttelepítési programot válasszák külön az olyan partnerségi megállapodásokról, amelyek arra irányulnak, hogy a harmadik országokat a menekülthullám visszafogására ösztönözzék, mivel ez a nemzetközi jog figyelmen kívül hagyásának és az alapjogok sérelmének veszélyével jár. Hangsúlyozza, hogy sem a harmadik országokkal kötött partnerségek keretében hozott intézkedéseket, sem általában a fejlesztési segílyt nem szabad kiutasítási vagy harmadik országokkal kötendő hasonló együttműködési megállapodásokhoz kötni;

1.7. kéri, hogy az UNHCR kulcsszerepet kapjon az áttelepítendő harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalanok azonosításában, és vitatja az olyan előjogokat, melyek harmadik országok számára lehetővé teszik a válogatást;

1.8. üdvözli a nők, valamint a gyermekek és fiatalok kiszolgáltatott helyzetének kiemelését, a „társadalmi vagy gazdasági tekintetben kiszolgáltatott személyek” kategóriát azonban vitathatónak tartja. Az Európai Bizottság javaslatában összekeverednek a különféle legális belépési módok, így általánosan fennáll az a veszély, hogy ez az áttelepítések minőségének és mennyiségének rovására megy;

1.9. az 1951-es genfi egyezményre való tekintettel kifogásolja, hogy általánosan kizárják az eljárásból azokat a személyeket, akik az áttelepítést megelőző öt évben jogellenesen léptek be a tagállamok területére, jogellenesen tartózkodtak ott, vagy jogellenes belépést kíséreltek meg, valamint azokat a személyeket is, akiket a tagállamok az áttelepítést megelőző öt évben elutasítottak, bár egyébként megfelelnek a jogosultsági kritériumoknak;

1.10. hangsúlyozza, hogy a menedékhez való jogot nem érinthetik hátrányosan az áttelepítések. Általánosan biztosítani kell az alapjogok érvényesülését a genfi egyezménynek, az Európai Unió Alapjogi Chartájának és az az emberi jogok európai egyezményének (EJEE) megfelelően;

1.11. amellett foglal állást, hogy az áttelepítendő személyek évenkénti számának meghatározásánál ambiciózus célokat tűzzenek ki, és ajánlja, hogy a Magas Szintű Áttelepítési Bizottság által meghatározandó létszámot minimumnak tekintsék;

1.12. elvárja, hogy részt vehessen a létrehozandó Magas Szintű Áttelepítési Bizottságban;

1.13. ajánlja, hogy az UNHCR is állandó résztvevője legyen a Magas Szintű Áttelepítési Bizottságnak. Az Európai Bizottság javaslatában általánosságban véve nem egyértelmű, hogy hogyan, milyen eljárásokkal azonosítják – az UNHCR vagy a tagállamok – a nemzetközi védelemre szorulókat, valamint milyen szerepet töltsenek majd be ezekben az eljárásokban az EU Menekültügyi Ügynöksége;

1.14. amellett foglal állást, hogy vizsgáljanak meg a kanadai „Private Sponsorship Program” példáját követő kiegészítő alternatív befogadási és finanszírozási programokat⁽¹⁾. Az uniós áttelepítési keret általánosan profitálhat egy olyan háromoldalú megközelítés intézményesítéséből, amely magában foglalja a tagállamokat, az UNHCR-t és magán- vagy civil társadalmi szereplőket. Ennek azonban nem szabad hátrányosan befolyásolnia az áttelepítés minőségét és mennyiségét. A tagállamoktól annak biztosítását kéri, hogy a civil társadalmat megfelelően tájékoztassák az áttelepítési tervekről, és támogassák őket a folyamatban való részvételük előmozdítása érdekében;

1.15. ajánlja, hogy az EU és tagállamai nagyobb intézményes jelenléttel biztosítsanak a különösen nagy nyomás alatt lévő származási és tranzitországokban, és a befogadásra és védelemre irányuló helyi szintű kapacitások kiépítése révén tehermentesítsék őket.

2. A javaslat egyes rendelkezéseinek értékelése

2.1. Uniós áttelepítési keret

2.1.1. Az EGSZB üdvözli a nemzetközi védelemre szoruló áttelepítését az Unióban. Az Európai migrációs stratégia című véleményében⁽²⁾ írottakhoz hasonlóan az EGSZB ismét hangsúlyozza azt a követelést, hogy az áttelepítéssel párhuzamosan szilárd integrációs rendszereket építsenek ki a tagállamokban, valamint tegyék lehetővé a munkaerőpiaci hozzáférést, a képzések elismerését és a szakmai és nyelvi képzést.

2.1.2. Az EGSZB támogatja az áttelepített személyek korai, hatékony és eredményes integrációja érdekében hozott intézkedéseket a 2016. június 7-én előterjesztett, a *harmadik országbeli állampolgárok integrációjára vonatkozó cselekvési terv*⁽³⁾ keretében. Ezek az intézkedések azonban ellentétben állnak a kiegészítő védelmi státusszal, mivel a tagállamoknak újból felül kell vizsgálniuk a személyek védelmi státuszát, és ennek során esetleg nem ismerik el, hogy e személyek menekültek. Ezáltal nemzetközi védelemre szoruló személyeket a kiutasítás, illetve a harmadik országba vagy származási országába történő kitoloncolás veszélye fenyegethet.

⁽¹⁾ <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/ref-sponsor/>

⁽²⁾ HL C 71., 2016.2.24., 46. o.

⁽³⁾ COM(2016) 377 final

2.2. Azon régiók vagy harmadik országok, ahonnan áttelepítésre kerül sor

2.2.1. Az EGSZB üdvözlí, hogy a 7. és 8. cikk rugalmasságot biztosít a közös kritériumok meghatározásához azon régiók vagy harmadik országok kiválasztását illetően, ahonnan áttelepítésre kerül sor. E kritériumoknak azonban nem szabad túl kizáró jellegűnek lenniük, és nem az adott harmadik ország vagy régió migrációs és menekültügyi téren folytatott hatékony együttműködésének minőségétől kell függeniük, hanem attól, hogy a személyek mennyire szorulnak védelemre. Az EGSZB elutasít bármely, a menekülési útvonal vagy származási ország alapján, valamint etnikai vagy vallási alapon történő hátrányos megkülönböztetést (ld. a menekültek helyzetére vonatkozó genfi egyezmény 3. cikkét).

2.2.2. Azon feltételek megteremtését illetően, amelyek lehetővé teszik „az első menedéket nyújtó ország” és a „biztonságos harmadik ország” fogalmának alkalmazását a menedékkérők visszatérésére vonatkozóan, az EGSZB már a *biztonságos származási országok közös uniós jegyzékének létrehozásáról* szóló véleményében⁽⁴⁾ említette, hogy egy teljes körű jegyzék létrehozása még túl korai, és hogy a biztonságos származási országok jegyzékéről végső soron olyan közös kritériumok alapján kell megállapodni, mint amilyeneket a 2013/32/EU irányelv határoz meg, valamint hogy egy ország értékeléséhez konkrét, a gyakorlaton alapuló, pontos mutatókat kell alkalmazni, melyek forrása főként az UNHCR, az EASO, az Európa Tanács, az Emberi Jogok Európai Bírósága és más emberi jogi szervezetek. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy ezek a koncepciók semmiféleképpen sem alkalmazhatók olyan országok esetében, amelyekben az emberi jogok és a jogállami elvek elleni vétségekre kerül sor. Ezenfelül egy harmadik állam csak akkor tekinthető biztonságosnak, ha garantáltan tiszteletben tartja a visszaküldés tilalmának elvét, és teljes körűen elismerte és végrehajtja a genfi egyezményt, a menekültek jogállásáról szóló 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvet és más releváns megállapodásokat.

2.2.3. Az EGSZB szerint azonban az Unió ezekkel a partnerségekkel a menekültproblémát és a védelmet kereső személyek iránti felelősséget harmadik országokra próbálja áthárítani, és anyagi ösztönzők segítségével akarja rábírti őket arra, hogy külső határaikon tartóztassák fel a védelemre szorulókat. Ebben az értelemben megkérdőjelezendő a tagállamok területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek új egyezményekben megerősített visszafogadása is. A menekültek létszámának csökkentésére irányuló erőfeszítések annak veszélyét hordozzák, hogy a harmadik országok a Chartában, a genfi egyezményben és az EJEE-ben rögzített visszaküldési tilalmat figyelmen kívül hagyva feltartóztatják, elutasítják vagy kitoloncolják a határaikhoz újonnan érkező menedékkérőket. Az EGSZB ezért kéri a nemzetközi jog elveinek szigorú alkalmazását és hatékony ellenőrzési mechanizmusok létrehozását.

2.3. Kritériumok azon régiók vagy harmadik országok meghatározásához, ahonnan áttelepítésre kerül sor (4. cikk)

2.3.1. Az EGSZB azt kéri, hogy az áttelepítési programot válasszák el a partnerségi megállapodásoktól, ezért a 4. cikk a) pontjának második félmondata („és e személyek esetleges továbbutazása a tagállamok területe felé”) törlendő. Az EGSZB szerint a 4. cikk c) és d) pontjában szereplő kritériumok (az iii. alpont kivételével) kétségbe vonják a menedékhez való jogot és a visszaküldés tilalmának elvét a Charta 18. és 19. cikke szerint, ezért szintén törlendőek.

2.3.2. Az EGSZB az UNHCR-rel egyetértve azt kéri, hogy a visszavételi intézkedések esetében annak biztosítását is elvárják, hogy a harmadik ország vagy a régió teljes mértékben elismerte és alkalmazza a genfi egyezményt, hogy garantálva legyen egy olyan eljárásról való hozzáférés, melynek keretében a védelem iránti kérelmet a genfi egyezménynek megfelelően vizsgálják meg.

2.3.3. Az EGSZB aggodalommal állapítja meg, hogy az EU–Törökország nyilatkozatban foglalt visszaküldési mechanizmus révén a hotspotok fogva tartó intézménnyé válhatnak. Ez sértené a szabadsághoz való jogot és az önkényes fogva tartástól való védelmet (EJEE 5. cikk, Charta 6. cikk). Az EGSZB ezért aggodalmának ad hangot az EU–Törökország nyilatkozat keretében történő őrizetbe vételeket és visszaküldéseket illetően, és úgy véli, hogy a jelenlegi visszaküldési mechanizmusokat sürgősen felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy megfelelő védelmet biztosítsanak ebben a nyilatkozatban és az új partnerségi megállapodásokban is.

2.3.4. Az EGSZB alapvetően üdvözlí a diplomáciai kapcsolatok fokozását, valamint az olyan pénzügyi és technikai intézkedéseket a harmadik országokkal való partnerségek keretében, mint a nemzetközi védelemre szoruló személyek befogadására és védelmére irányuló helyi szintű kapacitások kiépítése, amelyek a harmadik országokban és régiókban a menekültprobléma megoldását szolgálják. Ezeknek összeegyeztethetőnek kell lenniük a genfi egyezményvel, az EJEE-vel és a Chartával. Az áttelepítési intézkedéseket és általában a fejlesztési segílyt nem szabad kiutasítási vagy harmadik országokkal kötendő hasonló együttműködési megállapodásokhoz kötni, mivel ezek ellentmondanak ezen intézkedések humanitárius céljának.

⁽⁴⁾ HL C 71., 2016.2.24., 82.o.

2.4. **Jogosultsági feltételek (5. cikk)**

2.4.1. Az EGSZB üdvözlö a nők és lányok, valamint a gyerekek és fiatalkorúak, köztük a kísérő nélküli kiskorúak kiszolgáltatott helyzetének kiemelését, valamint a családi kapcsolatokkal rendelkező személyek felvételét a klasszikus áttelepítési kategóriák kiegészítéseként. Az EGSZB különösen a családok egységére való tekintettel helyesli, hogy a testvéreket is családtagoknak tekintik. Ezeket a feltételeket azonban csak akkor szabad alkalmazni, ha a cél elérése a jelenlegi családintegrációs intézkedések, például a családok egyesítéséről szóló 2003-as irányelv révén nem lehetséges. Az EGSZB hangsúlyozza az egyenlőség és a diszkriminációmentesség elvének betartását, amit az a), b), c) és d) pontok sérelme nélkül is biztosítani kell.

2.4.2. Vitathatónak tartja azonban e kategóriáknak a „társadalmi vagy gazdasági tekintetben kiszolgáltatott személyekkel” való kibővítését, ha ennek kapcsán olyan személyekről van szó, akik alacsony jövedelemmel, alacsony presztízsű szakmai pozícióval vagy alacsony szintű iskolai képzettséggel stb. rendelkeznek. Ez a kategória nem igényel védelmet a genfi egyezmény értelmében, és a nemzetközi védelmet igénylők hátrányos megkülönböztetéséhez vezethet. Ehhez azonban mindenképpen más legális belépési módokat és intézkedéseket kell létrehozni, amelyek a társadalmi-gazdasági tekintetben kiszolgáltatott személyek részére szükséges védelemhez igazodnak.

2.4.3. Az EGSZB általánosságban sürgeti, hogy vegyék át az UNHCR már régóta létező jogosultsági kritériumait, és ezzel erősítsék meg az UNHCR-nek a nemzetközi védelemre szorulókat azonosításában betöltött központi szerepét.

2.5. **Kizárási okok (6. cikk)**

2.5.1. Az EGSZB elutasítja a személyek általános kizárását a 6. cikk (1) bekezdésének d) és f) pontja alapján, mivel ezek ellentmondásban állnak a menedékhez való alapvető joggal. Mindkét pont törlendő a menedék intézménye integritásának és hitelességének megőrzése érdekében.

2.5.2. Ezenkívül biztosítani kell, hogy a 6. cikk (1) bekezdése c) pontjának alkalmazására csak az arányosság elvének megfelelően kerüljön sor. Emellett az egyes országok különböző jogi keretei vagy értelmezése alapján a jogosultsági és a kizárási okok esetében is el kell tekinteni az olyan homályos fogalmaktól és mondatoktól, mint a 6. cikk (1) bekezdés a) pontjának ii. alpontjában szereplő „súlyos bűncselekményt követtek el”, vagy konkretizálni kell ezeket.

2.5.3. A lehetséges kizárási ok esetében (6. cikk (2) bekezdés), mely alapján a tagállamok megtagadhatják azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek áttelepítését, akik esetében a 6. cikk (1) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt kizárási okok egyike „prima facie” fennáll, egyértelmű és igazolható bizonyítékoknak kell fennállniuk, máskülönben ezt a rendelkezést törölni kell. Ha csak feltételezésről van szó, akkor a tagállam vét a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve ellen.

2.6. **Áttelepítési terv és célzott áttelepítési programok (7. és 8. cikk)**

2.6.1. Az EGSZB üdvözlö, hogy rugalmasan lehet reagálni a migrációs áramlatok fluktuációjára és a nemzetközi helyzet változásaira. Az UNHCR-rel és más civil társadalmi szervezetekkel⁽⁵⁾ összhangban azt kéri azonban, hogy az áttelepítendő személyek számát a 7. cikktől eltérően mindenképpen minimális létszámként határozzák meg, valamint hogy az előrelátható áttelepítési igény megállapításához az UNHCR éves jelentését⁽⁶⁾ vegyék alapul. Az EGSZB az UNHCR által megállapított globális áttelepítési igény legalább 25 %-át tartja Európára nézve megfelelőnek.

2.6.2. Az EGSZB-nek kétségei vannak a tagállamoknak az éves áttelepítési terv végrehajtásában való részvételét illetően. Kétségeit indokolja egyfelől a Tanács 2015. július 20-i következtetései eddigi végrehajtása, másfelől a közös európai menekültügyi rendszer⁽⁷⁾ megvalósításának hiánya miatt az Európai Bizottság által indított kötelezettségszegési eljárások, továbbá az Európai Bizottság jelentései az EU-Törökország nyilatkozat végrehajtása terén elért eredményekről⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ A Caritas Europe, a CCME, az ECRE, az ICMC Europe, az IRC és a Vöröskereszt uniós hivatala közös észrevételeit tartalmazó dokumentum, 2016. november 14.

⁽⁶⁾ Az UNHCR 2016. évi előrejelzése a globális áttelepítési igényről

⁽⁷⁾ IP/15/6228

⁽⁸⁾ COM(2016) 349 final

2.6.3. A 8. cikkben egyértelműbben meg kell különböztetni az UNHCR áttelepítési keretét, valamint az Unió, az uniós tagállamok vagy más szereplők áttelepítési intézkedéseit és az Unióba való belépés más legális módjait. Az EGSZB általánosságban véve üdvözlő egy az uniós áttelepítési program keretében intézményesített háromoldalú megközelítést, amelynek értelmében áttelepítésekre az UNHCR, az Unió és tagállamai, valamint magánszereplők és civil társadalmi szereplők révén kerül sor.

2.7. **Beleegyezés (9. cikk)**

2.7.1. A 10. és 11. cikkben meghatározott áttelepítési eljárásoknak a harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek beleegyezésén kell alapulniuk, ugyanakkor azonban azon harmadik országbeli állampolgárokat vagy hontalan személyeket, akik pl. családi, társadalmi vagy kulturális okokból elutasították az egy bizonyos tagállamba való áttelepítést, nem szabad kizárni az egy másik tagállamba való áttelepítésből.

2.8. **Rendes eljárás és gyorsított eljárás (10. és 11. cikk)**

2.8.1. Az EGSZB szerint az UNHCR-nek kulcsszerepe van a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek azonosításában. Ebben egy uniós Menekültügyi Ügynökség – amelynek célját és feladatait az Európai Bizottságnak előbb még konkrétan meg kell határoznia – vagy más releváns nemzetközi testületek támogathatják az UNHCR-t. Az EGSZB vitatja az olyan előjogokat, amelyek révén az UNHCR helyett a harmadik ország végzi a kiutazók válogatását (mint az EU–Törökország nyilatkozat esetében); különben nem biztosított a genfi egyezményben, a Chartában és az EJE-ben rögzített alapvető jogok betartása.

2.8.2. A javaslat szerint a tagállamok területén kínált nemzetközi védelem elérésének preferált módja az áttelepítés kell, hogy legyen, és el kell kerülni a párhuzamos menekültügyi eljárásokat. Az ilyen korlátozások csorbíthatják a védelemre szorulóknak a menedékhez való jogát. Biztosítani kell annak lehetőségét, hogy más módon is lehessen menedéket kérni a tagállamok területén, különben előfordulhat, hogy ellentmondunk a védelemre szoruló személy azzal kapcsolatos jogának és kötelességének, hogy az Unióban az első fogadó országban kérjen menedéket.

2.8.3. Az EGSZB figyelmeztet arra, hogy az áttelepített személyek integrációját illetően az egyes tagállamokban összeférhetetlenség állhat fenn a gyorsított eljárás (11. cikk) keretében biztosított kiegészítő védelmi státusszal. Az áttelepítésre kijelölt tagállamban ugyanis újból meg kell vizsgálni, hogy e személyek menekültek minősülnek-e, ezért bizonyos körülmények közt elutasíthatják őket. A kiegészítő védelmi státusz megítélésétől ezért el kell tekinteni, mivel a gyorsított eljárásra a például orvosi ellátásból adódó sürgősség alapján kerül sor. Mindkét eljárás esetében meg kell vizsgálni a menekültstátusz teljes körű elismerésének előfeltételeit⁽⁹⁾.

2.9. **Magas Szintű Áttelepítési Bizottság (13. cikk)**

2.9.1. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a konzultáción túlmenően a Magas Szintű Áttelepítési Bizottsággal együtt határozza meg az éves áttelepítési tervet, valamint kötelezően hajtsák végre azt. Az elnöki feladatokon az Európai Bizottságnak és a Parlamentnek a civil társadalommal szorosan együttműködve kell osztozniuk. A civil társadalom hangjaként az EGSZB-nek is részt kellene vennie a Magas Szintű Áttelepítési Bizottságban, vagy legalább állandó megfigyelői vagy tanácsadói státuszban kell képviselnie magát.

2.9.2. Az EGSZB kéri, hogy az EU Menekültügyi Ügynöksége, az UNHCR és az IOM a Magas Szintű Áttelepítési Bizottság állandó tagjai legyenek.

2.10. **A felhatalmazás gyakorlása**

Az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló, a 10. cikk (9) bekezdésének megfelelően elfogadott jogi aktusát tekintve az EGSZB helyesli a Parlament és a Tanács visszavonási és vétőjogát.

2.11. **Társulás Izlanddal, Liechtensteinnel, Norvégiával és Svájcjal**

Az EGSZB nyomatékosan támogatja a társult államoknak az áttelepítési tervek végrehajtásában és a Magas Szintű Áttelepítési Bizottságban való részvételét. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Egyesült Királyságot, Írországot és Dániát is kérjék fel a részvételre.

⁽⁹⁾ HL C 34., 2017.2.2., 144. o.; SOC/547 jelű vélemény a közös európai menekültügyi rendszerrel kapcsolatos II. reformcsomagról, Brüsszel, 2016. december 14., valamint az 1951. évi genfi egyezmény (lásd e Hivatalos Lap XX. oldalát).

3. Konkrét ajánlások

3.1. A tagállamok részvétele az éves áttelepítési tervek végrehajtásában

3.1.1. Az EGSZB e helyütt ismételtelen arra szólítja fel az Unió tagállamait és a nemzetközi államközösséget, hogy nagyobb felelősséget vállaljanak a nemzetközi védelemre szorulókról, nagyobb szolidaritást mutassanak azon harmadik országok és régiók iránt, ahonnan vagy amelyen belül e személyek menekülni kényszerültek, valamint fokozott erőfeszítéseket tegyenek az áttelepítésre és a humanitárius okokból történő önkéntes befogadásra.

3.1.2. Az EGSZB kéri, hogy az Unió és a tagállamok teljesítsék a 2015. júliusi és szeptemberi tanácsi határozatok keretében megszabott eddigi áttelepítési kötelezettségeiket, ennek során nagyobb mértékben vegyék figyelembe a Görögországhoz hasonló tagállamok korlátozott befogadóképességét, valamint nagyobb erőfeszítéseket mutassanak egy szolidáris uniós áttelepítési keret és egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása érdekében. Azt ajánlja, hogy az UNHCR adatai szerint világszerte 65,3 milliónyi nemzetközi védelemre szoruló személyre tekintettel nagyobb elkötelezettséget mutassanak, és évente jóval több mint 20 000 védelemre szoruló személy áttelepítését valósítsák meg.

3.1.3. Az EGSZB azt ajánlja a tagállamoknak, hogy haladéktalanul terjesszék ki a származási és tranzitországokban való intézményi jelenlétüket, és tegyék lehetővé, hogy a követségek és konzulátusok, vagy a létrehozandó migrációs központok az UNHCR ügyiratai alapján gyorsan minősíthessenek személyeket kiszolgáltatott helyzetűnek, valamint tegyék lehetővé a tagállamokba való áttelepítésüket. Ez szintén elősegítené az uniós áttelepítési tervekhez szükséges infrastruktúra kiépítését.

3.2. Együttműködés

3.2.1. Az EGSZB szoros partnerkapcsolat kiépítését és intézményesítését javasolja az UNHCR-rel annak nemzetközi szinten elismert szakértelme alapján. Ezzel párhuzamosan hasonló partnerségeket lehet létrehozni az IOM-mal és más hitelesített civil társadalmi szervezetekkel, mint az Európai Egyházak Menekültügyi Bizottságával (CCME) vagy a Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsával (ECRE). Az EGSZB arra bátorítja a tagállamokat, hogy korai szakaszban, helyi szinten vonják be a polgárokat és a civil szervezeteket a helyi közösség támogatásának megszerzése érdekében, így növelve az áttelepített menekültek sikeres integrációjának esélyét.

3.2.2. Figyelembe kell venni például magánszemélyek, nem kormányzati szervezetek, civil társadalmi szervezetek, köztük szociális egyesületek vagy más érdekelt csoportok alternatív befogadási és finanszírozási programjait is az Európába való legális belépés módjainak megteremtése érdekében. Ez ésszerűen kiegészítheti az európai áttelepítési tervet, de semmiképpen sem helyettesítheti azt. Az EGSZB ennek kapcsán elismeréssel emeli ki a kanadai „Private Sponsorship” programot. A civil társadalom, a szociális partnerek és a helyi önkormányzatok fontos integrációs feladatokat töltenek be a személyek áttelepítését követően, ezért minél korábban be kell vonni őket az áttelepítési program keretében zajló tervezési és döntéshozatali folyamatokba.

3.2.3. A magánszervezésű befogadási programokat a tagállamoknak rendszeresen értékelniük kell annak biztosítása érdekében, hogy a Chartában, az EJE-ben és a genfi egyezményben rögzített alapvető jogokat tiszteletben tartják, és nem más érdekeket követnek azokkal. A magánszervezésű befogadási programok keretében áttelepítendő személyeknek teljesíteniük kell a menekültstátusz kritériumait, a befogadó országban pedig ugyanazt a jogi státuszt kapják, amelyet az állami programok révén érkező menekültek.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 25-én.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (új szöveg)

(COM(2016) 411 final – 2016/0190 (CNS))

(2017/C 125/06)

Előadó: **Christian BÄUMLER**

Felkérés:	az Európai Unió Tanácsa, 2016.07.20.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás, szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.01.10.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	116/0/1
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. A Juncker-Bizottság politikai irányelvei – az EGSZB szerint jogosan – hangsúlyozzák, hogy fokozatosan javítani kell az uniós tagállamok közötti igazságügyi együttműködésen, amelynek lépést kell tartania azzal a realitással, hogy uniós szinten egyre több olyan mobil polgár van, akik összeházasodnak és gyermeket vállalnak.

1.2. Az EGSZB üdvözli, hogy az európai bizottsági javaslatnak az a célja, hogy a gyermekek visszavitelével kapcsolatos döntések során jobban figyelembe vegyék a gyermekek érdekeit. Az EGSZB támogatja a gyermekek jogait, és hangsúlyozza annak rendkívüli fontosságát, hogy a gyermekek jogait a gyermekeket érintő összes szakpolitikai területen tiszteletben tartsák. A gyermek érdeke a legfontosabb.

1.3. Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság több jelentősebb változtatásra is javaslatot tesz annak érdekében, hogy hatékonyabbá váljon a jogellenesen elvitt gyermekek visszavitelét célzó eljárás. Ehhez az EGSZB szerint közös minimumszabályok, köztük egy egységes végrehajtási eljárás elfogadása is hozzátartozhatna.

1.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a szülői felelősség konkrét ügyei tekintetében alapvető fontosságú a központi hatóságok közötti együttműködés (amely az 55. cikkben szerepel), és támogatja a szóban forgó rendelkezések átdolgozását.

1.5. Az EGSZB üdvözli, hogy a tagállamokat kötelezik arra, hogy – jogrendszerük struktúrájával összhangban – egy kis számú bíróságra korlátozzák az illetékességi kört.

1.6. Az EGSZB üdvözli, hogy a javaslat konkretizálja a végrehajtható visszaviteli végzés kibocsátására rendelkezésre álló határidőt, és összesen 18 hétre csökkenti a visszaviteli eljárást.

1.7. Az EGSZB szerint elfogadható, hogy a javaslat egyre korlátozza a visszaviteli határozattal szembeni lehetséges jogorvoslatok számát.

1.8. Az EGSZB üdvözli, hogy az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága akkor is ideiglenesen végrehajthatóvá nyilváníthat egy határozatot, ha a nemzeti jog nem tartalmazza ennek lehetőségét.

1.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a gyermekek meghallgatására vonatkozó minimumkövetelmények hozzájárulhatnak a határozatok nagyobb mértékű elfogadottságához.

1.10. Az EGSZB továbbá a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás megszüntetése mellett száll síkra. Az EGSZB úgy véli azonban, hogy védelmi mechanizmusokra továbbra is szükség van.

1.11. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a végrehajtás helye szerinti tagállam bírósága elrendelhesse sürgősen szükséges védelmi intézkedéseket, amennyiben az a súlyos veszély fenyegetne, hogy a gyermeket ártalom éri.

1.12. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a tervezet a gyermek egy másik tagállamban, nevelőszülőknél vagy nevelőintézményben történő elhelyezését minden esetben a fogadó állam beleegyezésétől teszi függővé.

1.13. Az EGSZB szükségesnek tartja a Brüsszel IIa. rendelet hatályának pontosítását. Még ha a házasság fogalmának „nemzeti” kritériumok alapján történő értelmezéséből indulunk is ki, a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkét. Az EGSZB javasolja, hogy a 21. cikk tiszteletben tartásának elvét vegyék fel a rendelet egyik preambulumbekzdésébe.

1.14. Az EGSZB szerint szabályozni kell azokat az eseteket, ahol az egyik szülő nem az Európai Unióból származik, és támogatja kétoldalú egyezmények megkötését, mégpedig elsősorban azokkal az országokkal, amelyek nem csatlakoztak a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezményhez.

2. Általános megjegyzések

2.1. 2016. június 30-án az Európai Bizottság javaslatokat tett közzé a Brüsszel IIa. rendelet reformjára vonatkozóan. A Brüsszel IIa. rendelet az Európai Unióban a családi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés alapköve. Egységes joghatósági szabályokat állapít meg a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére, valamint határon átnyúló helyzetekben a szülői felelősséggel kapcsolatos vitákra vonatkozóan. Megkönnyíti az ítéletek, közokiratok és megállapodások Unión belüli szabad áramlását azáltal, hogy rendelkezéseket állapít meg más tagállamokban való elismerésükre és végrehajtásukra vonatkozóan. A rendelet Dánia kivételével 2005. március 1-jétől valamennyi tagállamban alkalmazandó.

2.2. A rendelet gyermekjogi részében meghatározzák, hogy a gyermekek családi jogállását érintő perekben az Európai Unión belül kinek van nemzetközi joghatósága, és szabályozzák a más tagállamok ilyen ügyekben hozott döntéseinek elismerését és végrehajtását. Emellett a rendelet rendelkezik az olyan gyermekek visszaviteléről is, akiket jogtalanul vittek egy másik tagállamba vagy ott tartanak. Ebből a szempontból a rendelet megerősíti a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezmény szerinti visszaviteli mechanizmust.

2.3. A rendeletet, amellyel kapcsolatban az Európai Bíróság már 24 határozatot hozott, most több ponton is meg kell reformálni. A jelenlegi európai bizottsági javaslat célja, hogy a rendelet még hatékonyabbá váljon: a javaslat a rendeletnek csak a gyermekek családi jogállását érintő részével foglalkozik, a választási elírásokra nem terjed ki, azokat nem kívánja módosítani.

2.4. A Juncker-Bizottság politikai irányelvei – az EGSZB szerint jogosan – hangsúlyozzák, hogy fokozatosan javítani kell az uniós tagállamok közötti igazságügyi együttműködésen, amelynek lépést kell tartania azzal a realitással, hogy uniós szinten egyre több olyan mobil polgár van, akik összeházasodnak és gyermeket vállalnak.

2.5. Az EGSZB már korábbi véleményeiben⁽¹⁾ is hangsúlyozta, hogy a Szerződések és az EU Alapjogi Chartája garantálják az igazságszolgáltatáshoz való jogot és az alapvető jogok tiszteletben tartását, különös tekintettel a következőkre: tulajdonjog, törvény előtti egyenlőség, megkülönböztetésmentesség, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog, a házasságkötéshez és családalapításhoz való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog.

2.6. Az Európai Bizottság értékelte a rendelet gyakorlati működését, és az annak alkalmazásáról készített, 2014. áprilisban elfogadott jelentésében (COM (2014) 225)⁽²⁾ szükségesnek ítélte annak bizonyos módosításait. Erre az értékelésre egyébként a Célravezető és hatáson szabályozás program (REFIT) részeként került sor.

2.7. Ennek az átdolgozásnak az a célja, hogy továbbfejlessze az igazságszolgáltatás és az alapjogok kölcsönös bizalomra épülő, valódi európai térségét azáltal, hogy a kölcsönös elismerés elvével összhangban elhárítja az igazságügyi határozatok szabad mozgásának fennmaradó akadályait, és az eljárások egyszerűsítésével és hatékonyságuk megerősítésével jobban védelmezi a gyermek mindenképp felett álló érdekét.

⁽¹⁾ HL C 376., 2011.12.22., 87. o.

⁽²⁾ COM(2014) 225 final.

2.8. Az EGSZB üdvözlöi, hogy az európai bizottsági javaslatnak az a célja, hogy a gyermekek visszavitelével kapcsolatos döntések során jobban figyelembe vegyék a gyermekek érdekeit. A fokozódó belső migráció miatt még nagyobb szükség van arra, hogy új módszereket és struktúrákat alakítsanak ki az együttműködés terén, hogy a gyermekek védelmét az országhatárokon átnyúlóan is biztosítani lehessen.

2.9. Az EGSZB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság több jelentősebb változtatásra is javaslatot tesz annak érdekében, hogy hatékonyabbá váljon a jogellenesen elvitt gyermekek visszavételét célzó eljárás. Amikor az egyik szülő jogellenesen elviszi a gyermeket, akkor ahhoz, hogy a gyermek visszavételére vonatkozóan a rendeletben megállapított eljárás sikeres legyen, kulcsfontosságú, hogy a hatóságok időben lépjenek.

2.10. Az EGSZB szerint a szülői felelősség konkrét ügyei tekintetében alapvető fontosságú a központi hatóságok közötti együttműködés (amely az 55. cikkben szerepel), hogy hatékonyan lehessen támogatni a gyermekekkel kapcsolatos, határon átnyúló eljárásokban érintett szülőket és gyermekeket.

2.11. Az EGSZB jelentős problémát észlel azzal kapcsolatban, hogy nem egyértelmű annak a cikknek a megfogalmazása, amely azt írja elő, hogy a szülői felelősségre vonatkozó konkrét esetekben a központi hatóságoknak milyen támogatást kell nyújtaniuk. Egyes tagállamok nemzeti hatóságainak esetében a cikk nem jelent elegendő jogalapot a fellépéshez.

2.12. Az EGSZB jónak tartja, hogy a javaslat egyértelművé teszi, hogy ki/kitől/milyen körülmények között és milyen segítséget vagy információt kérhet. Azt is egyértelművé teszik, hogy a bíróságok és gyermekjóléti hatóságok is kérhetnek segítséget a központi hatóságoktól. Az új szöveg jogalapot teremt a gyermekjóléti hatóságok számára ahhoz, hogy a központi hatóságokon keresztül a többi tagállamból hozzájuthassanak a szükséges információkhoz.

2.13. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a tagállamokat kötelezik arra, hogy – jogrendszerük struktúrájával összhangban – egy kis számú bíróságra korlátozzák az illetékességi kört. Az ügykezelésben jelentkező késedelmek egyik oka, hogy számos tagállamban nincsenek olyan szakbíróságok, amelyek a visszavétel iránti kérelmekkel foglalkoznának. Következésképpen a bírák kevésbé ismerik az érintett eljárásokat és rendelkezéseket, és kevés lehetőségük van arra, hogy a kölcsönös bizalom megteremtésének kedvező módon rendszeresen kapcsolatba léphessenek más uniós joghatósággal.

2.14. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a javaslat konkretizálja a végrehajtható visszaviteli végzés kibocsátására rendelkezésre álló határidőt, és összesen 18 hétre csökkenti a visszaviteli eljárást.

2.15. A javaslat arra kötelezné a központi hatóságokat, hogy hathetes határidőn belül fogadják és dolgozzák fel a megkereséseket; lokalizálják az alperest és a gyermeket; mozdítsák elő a közvetítést, biztosítva ugyanakkor, hogy ez ne késleltesse az eljárásokat. Jelenleg a központi hatóságok semmilyen határidőhöz nincsenek kötve.

2.16. Külön hathetes határidőt alkalmaznának az első fokú bíróság, illetve a fellebbviteli bíróság előtti eljárásokra. Az EGSZB szerint mindez realisztikusabb határidőt eredményez a bíróságok számára abból a szempontból, hogy védve legyen az alperesnek a tisztességes eljáráshoz fűződő joga. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a szóban forgó határidők betartását a mindenkori igazságügyi rendszerben biztosítani kell.

2.17. Az EGSZB szerint elfogadható, hogy a javaslat egyre korlátozza a visszaviteli határozattal szembeni lehetséges jogorvoslatok számát. A tagállami alkotmányok többsége csak egy jogorvoslati lehetőséget biztosít a közjogi határozatok ellen.

2.18. Az EGSZB üdvözlöi, hogy az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága akkor is ideiglenesen végrehajthatóvá nyilváníthat egy határozatot, ha a nemzeti jog nem tartalmazza ennek lehetőségét. Ez hasznos az olyan rendszerekben, amelyekben a határozat fellebbezhetőségének ideje alatt az még nem végrehajtható. Ennek eredményeként egy szülő az ideiglenesen végrehajthatóvá nyilvánított határozat alapján megkapná a gyermek láthatásának jogát, miközben az említett határozattal szemben a másik szülő kérésére fellebbviteli eljárás van folyamatban.

2.19. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a bíróságokat kifejezetten kérjék fel annak mérlegelésére, hogy a visszavitt elrendelő határozat ideiglenesen végrehajtható legyen-e. Amennyiben egy ügy elhúzódik a visszaviteli határozatot követően, az negatívan hat a szülő-gyermek kapcsolatokra, valamint a gyermekek mindenek felett álló érdekére. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a javaslat számos olyan pontosítást tartalmaz, melyek a hatályos előírások jobb végrehajtását hivatottak elősegíteni. Arra kötelezi például azt a tagállamot, ahol a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, hogy a felügyeleti jogról szóló jogerős, esetlegesen a gyermek visszavételét maga után vonó határozat meghozatala előtt alaposan vizsgálja meg a gyermek mindenek felett álló érdekét. Ebben az összefüggésben a gyermek mindenek felett álló érdekének megvizsgálásakor bármely véleménynyilvánításra képes gyermeknek jogában áll, hogy meghallgassák, még akkor is, ha fizikailag nincs jelen – adott esetben megfelelő alternatív eszközök, például videokonferencia segítségével.

2.20. Az EGSZB szerint amennyiben minimumkövetelményeket fogalmaznának meg a gyermekek meghallgatásával kapcsolatban, az azt is elősegítené, hogy el lehessen kerülni, hogy elutasítsák egy másik uniós tagállam által hozott határozat elismerését és végrehajtását vagy végrehajthatóvá nyilvánítását. Ezzel pedig el lehetne érni azt is, hogy az uniós polgárok jobban elfogadják a határozatokat. Ilyen minimumkövetelmény lehetne például az, hogy mely életkortól lehet meghallgatni egy gyermeket. Ezen túlmenő eljárásjogi kérdésekre (például hogy ki kérdezi ki a gyermeket) azonban nem kellene ezeknek a minimumkövetelményeknek kiterjedniük. Az ilyesmit továbbra is a tagállamokra kell(ene) bízni. Az EGSZB a gyermekeket meghallgató bírák számára külön szociálpedagógiai képzést javasol.

2.21. Az EGSZB támogatja, hogy szüntessék meg az egy határozatnak egy másik tagállamban való végrehajthatóvá nyilvánítási eljárását („exequatur”) minden olyan határozat (illetve hivatalos okmány és megállapodás) esetében, amelyet egy tagállamban adnak ki a szülői felelősségről. A végrehajtás – amely önmagában a tagállamok feladata – tekintetében az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a végrehajtásra vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazása nem járhat a rendelet hatékony érvényesülésének sérelmével.

2.22. Ráadásul a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás követelménye átlagosan több hónapos késedelmet és esetenként akár 4 000 euró költséget is okozott a polgárok számára ⁽³⁾.

2.23. Az EGSZB úgy véli azonban, hogy továbbra is meg kellene tartani bizonyos védelmi mechanizmusokat. Mindenképpen ilyen a dokumentumok megfelelő kézbesítése, a felek és a gyermek meghallgatáshoz való joga (különösen az egymásnak ellentmondó határozatok kapcsán), valamint a Brüsszel IIa. rendelet hatályos 56. cikkéhez kapcsolódóan bizonyos, a gyermeknek egy másik uniós tagállamban történő elhelyezésével kapcsolatos eljárásjogi rendelkezések betartása.

2.24. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a végrehajtás helye szerinti tagállam bírósága elrendelhesse sürgősen szükséges védelmi intézkedéseket, amennyiben a gyermeket testi vagy lelki sérülés súlyos veszélye fenyegetné vagy egyéb elfogadhatatlan helyzetbe kerülne. Például az a bíróság, amely előtt egy visszaviteli eljárás van folyamatban, láthatási jogot ítélhet meg az egyik szülő számára, és ez a határozat aztán a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamban is végrehajtható mindaddig, amíg utóbbi ország bírósága jogerős határozatot nem hoz a gyermek láthatásáról.

2.25. Az EGSZB üdvözli, hogy az európai bizottsági javaslat a gyermek egy másik tagállamban, nevelőszülőknél vagy nevelőintézményben történő elhelyezését minden esetben a fogadó ország beleegyezésétől teszi függővé. A beleegyezésre vonatkozó követelmény biztosítja a gyermek fogadó országban való célirányos gondozását. Az EGSZB ezen túlmenően ajánlja, hogy a gyermek családon belüli elhelyezése élvezzen prioritást, és amennyiben ez nem lehetséges vagy nincs összhangban a gyermek mindenek felett álló érdekével, alternatívaként nevelőszülőknél vagy közösségi alapon történő elhelyezést kell biztosítani.

2.26. Az EGSZB nyugtázza, hogy a rendelet alkalmazásáról készített jelentés szerint olykor hónapokig is eltarthat annak megállapítása, hogy egy adott esetben szükséges-e a beleegyezés. Amennyiben szükséges a beleegyezés, konzultációs eljárásnak kell következnie, amely ugyancsak hosszadalmas, mivel a megkeresett hatóságok számára nem írnak elő válaszadási határidőt. Ennek következményeképpen számos kérelmező hatóság még a konzultációs eljárás lefolytatása alatt, illetve megkezdése előtt elrendeli a gyermek elhelyezését, és a gyermeket a befogadó országba küldi, mivel az elhelyezést sürgősnek tartja, és tisztában van az eljárás hosszával. Ez a gyermek szempontjából bizonytalan jogi helyzetet eredményez.

2.27. Az EGSZB támogatja, hogy a tervezet egy nyolc hetes határidő bevezetését irányozza elő, amelyen belül a megkeresett tagállamnak döntenie kell a kérelemről. Az eljárás meggyorsítása a gyermek érdekét szolgálja.

2.28. Az EGSZB elfogadja, hogy a hágai egyezmény alapján a gyermek tartózkodási helyének megfelelő ország bírósága illetékes. Az EGSZB megjegyzi, hogy a gyermekek jogellenes külföldre vitelekor az illetékes bíróság helyszíne a legtöbb esetben a gyermeket jogellenesen elvivő személy tartózkodási helye szerint kerül meghatározásra. Az EGSZB utal arra, hogy a Brüsszel IIa. rendelet már jelenleg is előírja az illetékes bíróság helyszíne meghatározására álló tanácsadó intézményeket olyan szülők számára, akik a gyermek aktuális tartózkodási helyétől eltérő országból érkeznek.

2.29. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a visszaviteli eljárás meggyorsítása érdekében közös minimumszabályokat, köztük egyetemes végrehajtási eljárást fogadjanak el.

⁽³⁾ COM(2016) 411/2, 8. o.

3. Részletes megjegyzések

3.1. Az EGSZB szerint szabályozni kell azokat az eseteket, ahol az egyik szülő nem az Európai Unióból származik. A migráció, illetve a globális áru- és szolgáltatáskereskedelem következtében egyre magasabb az ilyen esetek száma. Az EGSZB kétoldalú egyezmények megkötését különösen azoknak az országoknak az esetében tartja szükségesnek, amelyek nem csatlakoztak a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezményhez.

3.2. Az EGSZB szükségesnek tartja a Brüsszel IIa. rendelet hatályának pontosítását. Az Európai Bizottság tervezetéből nem derül ki, hogy a rendelet foglalkozik-e a házasság, illetve a válás új formáival. A házasság fogalmát nem definiálják, hanem csak feltételezik. Még ha a házasság fogalmának „nemzeti” kritériumok alapján történő értelmezéséből indulunk is ki, a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkét, amely tiltja a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést. Az EGSZB javasolja, hogy a 21. cikk tiszteletben tartásának elvét vegyék fel a rendelet egyik preambulumbekkezdésébe.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában – Úton a gigabitalapú európai információs társadalom felé

(COM(2016) 587 final)

(2017/C 125/07)

Önálló előadó: **Ulrich SAMM**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2016.11.24.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésein:	2017.01.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	163/2/1

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy a digitális technológia egyre fontosabb szerepet tölt be gazdaságunkban és társadalmi életünkben. A versenyképesség megőrzése és az új vállalkozások és új munkahelyek létrehozása érdekében a digitális infrastruktúrába történő jelentős beruházásoknak elsődleges fontosságúnak kell lenniük, különösen Európa fő versenytársai, az Amerikai Egyesült Államok és Ázsia beruházásainak fényében.

1.2. Az EGSZB üdvözli a közleményt és a kapcsolódó uniós kezdeményezéseket az európai elektronikus hírközlési kódexet, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületét (BEREC), az 5G cselekvési tervet, valamint a wifihez való ingyenes hozzáférést (WiFi4EU) biztosítani szándékozó közigazgatási szervek támogatási rendszerét illetően.

1.3. Az európai hálózati szolgáltatók szétaprózottsága azt jelenti, hogy uniós irányelvekre van szükség ahhoz, hogy egy következetes, egész Európára kiterjedő modernizáció valósulhasson meg a digitális egységes piac támogatása érdekében.

1.4. Az EGSZB megállapítja, hogy a 2025-ig elérendő stratégiai célkitűzések ambiciózusak, de realiztikusak, bár nagymértékben függenek a (magán- és állami forrásból eredő) nemzeti finanszírozástól amellet, hogy a projektek indítása és koordinációja EU-finanszírozással történik. Ebben az összefüggésben az EGSZB üdvözli a szélessávú szolgáltatók európai uniós hálózatának regionális/nemzeti szintű létrehozását és támogatását, amely segíteni fog a helyi közigazgatás számára a strukturális alapok alkalmazásában és felhasználásában.

1.5. Az EGSZB üdvözli továbbá az adminisztratív költségek és terhek csökkentésére irányuló utalványrendszer bevezetését, különösen a kis közösségek és kkv-k esetében.

1.6. Az EGSZB meglepéssel veszi tudomásul, hogy az európai strukturális és beruházási (esb) alapok jelentős finanszírozást biztosítanak a nagy sebességű széles sávú hálózatokra vonatkozóan. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) szintén jelentős szerepet tölt be. Az EGSZB javasolja ennek a szerepnek a megerősítését olyan nagy volumenű európai projektek támogatása révén, amelyek a nagy sebességű, széles sávú hálózatokra irányulnak – többek között a transzeurópai közlekedési hálózat törzshálózata mentén –, valamint megfelelő pénzügyi és szabályozási keret meghatározásával.

1.7. A gigabites internetkapcsolatra való áttérés teljes gazdasági és társadalmi előnyei csak akkor valósulnak meg, ha Európa képes nagy kapacitású hálózatokat biztosítani a városi és a vidéki területeken, a társadalom egészére kiterjedően. Állami beruházások szükségesek, mivel önmagában a piac nem fog lefedni minden távoli területet, és nem garantálja a digitális hozzáférés minimális szintjét a társadalom kiszolgáltatott helyzetű tagjai számára.

1.8. Az EGSZB elismeri a tagállamokon belüli pozitív lendületet a 2010-es európai digitális menetrendben kitűzött széles sávú célok tekintetében, amelyek referenciaként szolgálnak a szakpolitika és a nemzeti vagy regionális széles sávú tervek számára.

1.9. Az EGSZB meglelégedéssel veszi tudomásul a minden európai polgár számára a nyilvános helyeken, a közigazgatási szerveknél, a könyvtárakban és kórházakban, valamint külső tereken elérhető, ingyenes „WIFI4EU” kezdeményezést. Ez a kezdeményezés mindenki számára biztosítja az ingyenes internetkapcsolat lehetőségét, amely az egész unióban azonos digitális azonosítóval rendelkezik. Az EGSZB különösen javasolja a digitális azonosítással kapcsolatban az eIDAS-rendelet⁽¹⁾ követését, amely garantálja az adatvédelmet és a közbiztonságot a szolgáltatás nem megfelelő használatával (pl. terrorizmus) szemben.

2. Bevezetés

2.1. A nagyon nagy kapacitású internetkapcsolat az adatátvitel egyik kulcsfontosságú infrastruktúrája, hasonlóan ahhoz, ahogyan a közutak, a vasút, a kikötők és a repülőtér alapvető fontosságúak az áru- és személyszállításához. Mivel az adatátvitel egyre fontosabb gazdaságunkban és a társadalmi életben, társadalmunk számára kritikus jelentőséggel bír az ezen infrastruktúrába történő beruházás a versenyképesség megőrzése és az új vállalkozások és új munkahelyek létrehozása érdekében.

2.2. Az internetkapcsolat fontos a digitális egységes piac szempontjából. Az Európai Bizottság 2015. májusi digitális egységes piaci stratégiája megteremtette a megfelelő környezetet és feltételeket a fejlett digitális hálózatok kiépítéséhez. Az EGSZB több véleményben is foglalkozott e kérdések jelentőségével⁽²⁾ ⁽³⁾.

2.3. Jól dokumentáltak (például az Európai Bizottság nyilvános konzultációján) az arra vonatkozó elvárások, hogy az internetkapcsolat szolgáltatásának minősége 2025-re javulni fog.

2.4. A jelenleg szinte minden európai számára biztosított alapszintű széles sávú hozzáférés már nem elegendő. A következő 10 év során nagyon nagy kapacitású széles sávú hálózatokra (Gigabit) lesz szükség sokféle alkalmazáshoz, mint például a dolgok internete (többnyire vezeték nélküli), a felhőalapú számítástechnika, a nagy teljesítményű számítástechnika, a nagy adathalmazok, a televíziók következő generációja vagy a virtuális és kiterjesztett valóság.

2.5. Az adatátvitel minőségét nem csupán a sebesség jellemzi, hanem a késleltetés és a megbízhatóság is. A jelenleg lehetségesnél sokkal alacsonyabb szintű késleltetés és a nagy megbízhatóság utat nyit a gyors visszacsatolásos vezérlést igénylő alkalmazások számára, mint a hálózatba kapcsolt és automatizált vezetés, a távsebészet, a taktilis internet vagy a precíziós navigáció.

2.6. A COM(2016) 587. számú közlemény és az azt kísérő SWD (2016) 300. számú szolgálati munkadokumentum a gigabitalapú európai információs társadalom jövőképét vázolja fel, és három, 2025-ig elérendő stratégiai célt tűz ki maga elé:

- a társadalmi-gazdasági fejlődést ösztönző gigabites internetkapcsolat,
- 5G (vezeték nélküli) lefedettség minden városi területre és minden nagyobb szárazföldi közlekedési útvonalra vonatkozóan,
- hozzáférés valamennyi európai háztartás számára legalább 100 Mbps sebességű internetkapcsolathoz.

Mindhárom célkitűzés kulcsfontosságú az európai növekedés és munkahelyek, a versenyképesség és a kohézió szempontjából.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

⁽²⁾ HL C 487., 2016.12.28., 92. o.

⁽³⁾ TEN/601 – *Online platformok* (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

3. Az uniós koordináció szükségessége

3.1. Európának szembe kell néznie az USA-ban és Ázsiában lévő fő versenytársai digitális infrastruktúrájának folyamatos korszerűsítésével. Európa számára előnyt jelent, hogy a belső piacon lévő nagyobb verseny miatt az internetes szolgáltatások fogyasztói árai alacsonyabbak, amihez a hálózati szolgáltatók jóval nagyobb szétaprózottságának hátránya társul. Ezért egyértelműen szükség van uniós irányelvekre ahhoz, hogy egy következetes, egész Európára kiterjedő modernizáció valósulhasson meg a digitális egységes piac támogatása érdekében.

3.2. Ebben az összefüggésben az EGSZB üdvözli a közleményt és a kapcsolódó uniós kezdeményezéseket, amelyekkel az EGSZB külön véleményekben foglalkozott ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾:

- az internetes hozzáférést és hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók új szabálykönyve – az európai elektronikus hírközlési kódex,
- az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testülete (BEREC),
- az 5G cselekvési terv,

a wifihez való ingyenes hozzáférést biztosítani szándékozó közigazgatási szervek támogatási rendszere.

3.3. Az EGSZB elismeri, hogy ezidáig a 2010-es európai digitális menetrendben kitűzött széles sávú célokat fogadták el a tagállamok, és ezek szolgáltak referenciaként a tagállami szakpolitikák számára. Számos tagállam valóban hozzáigazította nemzeti vagy regionális széles sávú terveit a célkitűzésekhez.

3.4. Az EGSZB azzal kapcsolatban is elégedettségét fejezi ki, hogy a célkitűzések referenciaként szolgálnak mind az európai strukturális és beruházási (esb) alapok, mind az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF széles sáv) szabályai és irányelvei szerint, valamint a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások keretében.

3.5. A közleményben felvázolt, 2025-ig megvalósítandó stratégiai célkitűzések kijelölnék egy ütemtervet az európai nagy kapacitású széles sávú infrastruktúra kialakítására. Ezeket egy ambiciózus, de realiztikus értékeket elérő, gyorsított beruházási ráta feltételezésére alapozzák:

- gigabites internetkapcsolat valamennyi fő társadalmi-gazdasági szereplő számára,
- minden városi terület és fő szárazföldi közlekedési útvonal rendelkezzen megszakítás nélküli 5G lefedettséggel,
- 5G kapcsolat álljon rendelkezésre 2020-ra teljes értékű kereskedelmi szolgáltatásként valamennyi tagállam legalább egy jelentősebb városában,
- valamennyi vidéki és városi európai háztartásnak álljon rendelkezésére legalább 100 Mbps leendő sebességű, gigabites sebességre fejleszthető internetkapcsolat,
- a tagállamok a hosszú távú célkitűzések teljesítése érdekében hatékonyan kombinálják a vissza nem térítendő támogatásokat és a pénzügyi eszközöket köztámogatásaikon belül,
- a CEF-re és az ESBA-ra épülő szélessávfejlesztési alap indítása az év végéig,
- annak felmérése, hogy a 2020 utáni időszakra szóló, a CEF-re vonatkozó pénzügyi programozás szerint milyen mértékű költségvetési forrásokra van szükség a széles sávú rendszerek kiépítéséhez a rosszul ellátott területeken,
- az esb-alapból történő elkülönített támogatások a digitális átalakuláshoz, adott esetben megjelölve a támogatás indikatív mértékét is,
- a nyilvános wifihálózatokhoz való hozzáférést szolgáló utalványrendszer létrehozása, amely révén a közigazgatási szervek ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolatot bocsáthatnak rendelkezésre a városközpontokban,

⁽⁴⁾ TEN/612 – Európai elektronikus hírközlési kódex (átdolgozás) (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát)..

⁽⁵⁾ TEN/613 – Az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testülete (BEREC) (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

⁽⁶⁾ TEN/614 – Internetkapcsolat a helyi közösségekben (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

⁽⁷⁾ TEN/615 – 5G Európa számára (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

- a tagállamok felkérése a széles sávú rendszerekkel kapcsolatos nemzeti tervek terén elért eredmények felülvizsgálatára és azok frissítésére 2017 végéig,
- a széles sávú rendszerekkel foglalkozó, részvételen alapuló platform létrehozása 2016 végéig, amelynek célja, hogy biztosítsa az érintett köz- és magánszférabeli szereplők magas szintű elkötelezettségét és együttműködését a szélessávfejlesztési beruházások és a széles sávú rendszerekkel kapcsolatos nemzeti tervek végrehajtása terén,
- regionális/nemzeti szintű szélessávzakértői szolgálatok európai uniós hálózatának létrehozása és támogatása,

2018. július 1-ig a széles sávú rendszerekkel kapcsolatos, uniós finanszírozású projektek költségeire gyakorolt hatás vizsgálata és irányelvek kijelölése a bevált gyakorlatok népszerűsítésének tekintetében.

3.6. E digitális átalakulás gazdasági és társadalmi előnyeinek maradéktalan megvalósításához Európának biztosítania kell a nagyon nagy kapacitású hálózatok széles körű kiépítését és használatbavételét a társadalom egészére kiterjedően, a városi és vidéki térségekben egyaránt. A piac azonban nem fog megoldani minden problémát. Különösen nem oldja meg a következőket:

- a távoli területek lefedését, és/vagy
- a fejlett technológia és az első alkalmazások megvalósítása és az új szolgáltatások ügyfelei közötti nagy szakadékok áthidalását,
- a társadalom kiszolgáltatott tagjai számára a minimális digitális hozzáférés garantálását.

Ezért állami támogatási rendszereket kell megvalósítani az egész EU-ra és az összes európai polgárra vonatkozó célok elérése érdekében.

4. Új kezdeményezések Európa számára

4.1. Az EGSZB üdvözlöi a regionális/nemzeti szintű szélessávzakértői szolgálatok európai uniós hálózatának kiépítését és támogatását. Ez kulcsfontosságú lesz a vidéki területek és a kis közösségek számára. Segíteni fog a helyi közigazgatás számára a strukturális alapok alkalmazásában és felhasználásában a bevált gyakorlatok terjesztése és a helyi közigazgatás számára nyújtott tanácsadás révén. Ez nagy előrelépés lesz a vidéki területek fejlesztése szempontjából is.

4.2. Az EU-s stratégiák és eszközök technológiasemlegesek. Azonban jól ismert tény, hogy végső soron csak az optikai szál képes optimális teljesítményt nyújtani. A régi monopóliumoknak (mint a német Telekom) nem szabadna akadályozniuk az optikai szál telepítését, miközben továbbra is a saját rézkábel-infrastruktúrájukba ruháznak be.

4.3. Csak néhány ország (mint például Málta, Litvánia, Belgium és Hollandia) rendelkezik új generációs hozzáférési (NGA) hálózatok által nyújtott, majdnem teljes lefedettséggel. Más országokban az NGA-lefedettség kevésbé fejlett. Bizonyos tagállamok, amelyek jelenleg kevésbé fejlett infrastruktúrával rendelkeznek, még arra is képesek voltak, hogy átgorjanak egyes technológiai lépéseket, mivel az optikai szálak telepítése előnyt biztosít számukra.

4.4. Az EU-ban a tudományos szakemberek számára kidolgozott „EDUROAM” világszerte a legnagyobb és legsikeresebb ingyenes wifi-hozzáférést nyújtó barangolási rendszer. Több millió diák és egyetemi oktató számára biztosít a wifihez való ingyenes hozzáférést. Az EGSZB meglepéssel veszi tudomásul, hogy ez a sikertörténet mintaként szolgálhat az ingyenes „WIFI4EU” kezdeményezés számára, amely minden európai polgár számára hozzáférést biztosít a nyilvános helyeken, a közigazgatási szerveknél, a könyvtárakban és kórházakban, valamint a szabadon hozzáférhető külső tereken. Ez a kezdeményezés mindenki számára biztosítja az ingyenes internetkapcsolat lehetőségét, amely az egész unióban azonos digitális azonosítóval rendelkezik. Az EGSZB különösen javasolja a digitális azonosítással kapcsolatban az eIDAS-rendelet követését, amely garantálja az adatvédelmet és a közbiztonságot a szolgáltatás nem megfelelő használatával (pl. terrorizmus) szemben.

4.5. A kvv-k támogatására tervezett utalványokat a helyi önkormányzatok használják a telepítések (kábelek, antennák stb.) fizetésére. Az eszközöket telepítő vállalatok az EU-nak küldik el az utalványokat kifizetésre. Az adminisztratív költségek és terhek csökkentése mellett a rendszer lehetővé teszi az egyszerű nyomon követést és minőségi célkitűzések kijelölését is.

4.6. Az EGSZB üdvözlí azt a célt, hogy feltöltési-letöltési szimmetriát valósítsanak meg valamennyi társadalmi-gazdasági szereplő számára, mivel ez számos jövőbeli alkalmazáshoz alapvető fontosságú lesz.

4.7. Az EGSZB egy olyan rendszert sürget, amely biztosítja, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő végfelhasználók ésszerű és megfelelő internetkapcsolathoz férjenek hozzá, ami lehetővé teszi számukra, hogy társadalmilag és gazdaságilag részt vegyenek a modern társadalomban. A WiFi4EU ennek egy eleme lehet.

4.8. Fontos, hogy a hálózati szolgáltatókra vonatkozó, a COM(2016) 587 közlemény célkitűzéseinek támogatására szolgáló szabályozási ösztönzők ne legyenek ellentétesek egyéb fontos célkitűzésekkel, mint például a hálózatsemlegességgel.

4.9. Hosszú távon a vidéki területeken élő embereknek is részesülniük kell az egészséges verseny előnyeiből és abból a szabadságból, hogy megválaszthatják az internet-hozzáférést biztosító szolgáltatójukat. Ezért a szabályozási intézkedéseknek ösztönzőket kell biztosítaniuk egy ilyen verseny számára is.

4.10. Az 5G technológia nemcsak az új mobilalkalmazásokat teszi lehetővé, hanem áthidaló technológiaként is szolgál, ami gyorsabban hozza el a nagysebességű kapcsolatot a vidéki területekre. Ugyanakkor csak az üvegszál-alapú infrastruktúra biztosítja a számos új alkalmazás által igényelt stabilitást és megbízható sávszélességet.

5. Finanszírozás

5.1. Az EGSZB meglepéssel veszi tudomásul az európai strukturális és beruházási (esb) alapokból történő, a nagy sebességű széles sávú hálózatokkal kapcsolatos finanszírozásban bekövetkezett ugrásszerű növekedést, a 2007–2013 közötti 2,7 milliárd eurós értékről a 2014–2020 közötti 6 milliárd eurós értékre. Ezeknek a beruházásoknak a nagy része várhatóan vissza nem térítendő támogatások formájában történik majd. A nemzeti és/vagy regionális társfinanszírozásra és magán társfinanszírozásra gyakorolt ösztönző hatással együtt várhatóan 9–10 milliárd euró beruházás történik a széles sávú hálózatokban a 2014–2020 programozási időszakban. Ez kulcsfontosságú lesz a vidéki lakosság számára nagysebességű kapcsolat biztosítására irányuló kereskedelmi beruházások szempontjából.

5.2. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) szintén jelentős szerepet tölt be. Ez a szerep megerősíthető olyan nagy volumenű európai projektek révén, amelyek a nagy sebességű, széles sávú hálózatok támogatására irányulnak – többek között a transeurópai közlekedési hálózat törzshálózata, az Ipari gigabitek és az Ipar 4.0 mentén –, valamint a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága képviselőinek biztosításával az ESBA irányítóbizottságában. Az Európai Bizottságnak proaktívnak kellene lennie a megfelelő pénzügyi és szabályozási keret meghatározásában is.

5.3. A digitális területen az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) 150 millió eurós költségvetéssel rendelkezik a legkorszerűbb széles sávú infrastruktúra kiépítésének támogatására, az Európai Beruházási Bankon keresztül biztosított pénzügyi eszközök alapján. A CEF széles sávú eleme várhatóan legalább 1 milliárd euró további beruházást mozgósít egy, a széles sávú hálózati infrastruktúrára vonatkozó elkülönített alap révén, amely kiegészíthető lenne az ESBA által.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról

(Jogszabály-átdolgozás)

(COM(2016) 590 final – 2016/0288 (COD))

(2017/C 125/08)

Önálló előadó: **Jorge Pegado Liz**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016. 10. 24. Tanács, 2016. 11. 09.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017. 01. 11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017. 01. 26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	162/3/23
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság Európai Elektronikus Hírközlési Kódexről szóló javaslatának általános tartalmával, helyénvalóságával, a témával kapcsolatos megközelítésmódjával, valamint a négy meglévő irányelv (keretirányelv, engedélyezési irányelv, hozzáférési irányelv és egyetemes szolgáltatási irányelv) egységes szerkezetbe foglalásának és horizontális átdolgozásának módjával, nevezetesen hogy egyetlen irányelvbe vonják össze őket, egyszerűsítve a jelenlegi szerkezetet annak érdekében, hogy a célravezető és hatásos szabályozás (REFIT) célkitűzésével összhangban megerősítsék annak egységességét és hozzáférhetőségét.

1.2. Az EGSZB rámutat különösen a szóban forgó különböző irányelvek átdolgozásának bonyolult voltára, kiemelve a most először véghezvitt jogi munka kiválóságát, ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy néhány kisebb szövegezési hiba kiigazítása érdekében alaposan felül kell vizsgálni a különböző nyelvi változatokat.

1.3. Az EGSZB osztja a javaslat kiemelt célkitűzéseit, amelyek értelmében megfelelőbb internetkapcsolatot kell biztosítani valamennyi polgár és a vállalkozások számára egy kezdeményezéscsomag keretében, amelynek célja, hogy valamennyi vállalat számára Uniós-szerte vonzóbbá váljon a jó minőségű új infrastruktúrába való beruházás, mind helyi szinten, mind a nemzeti határokon átnyúlóan.

1.4. Mindazonáltal az EGSZB sajnálja a személyes adatokról szóló irányelv kihagyását, holott az az Unió polgárokért tett pozitív lépéseinek kiemelt példája lehetne. Emiatt a javaslatból hiányzik a hálózathasználók legidevágóbb érdekeinek szavatolását célzó egyik legfontosabb pillér, ami ezáltal a javaslat gyenge pontját jelenti.

1.5. Az EGSZB emellett sajnálja, hogy az Európai Bizottság különböző harmonizációs rendszerekkel működő irányelv létrehozása mellett döntött, számos fontos kérdést a tagállamok mérlegelésére bízva és nem vetve gátat a piacok széttagoltságának, ahelyett, hogy egy közvetlenül alkalmazandó rendelet mellett döntött volna és a fogyasztók magasabb szintű védelméről rendelkezett volna, hozzájárulva ezáltal az egységes piac nagyobb fokú integrációjához.

1.6. A javasolt rendszer EGSZB által támogatott pontjai közül ki kell emelni különösen az alábbiakat:

a) az a szempont, hogy a szolgáltatásoknak hozzáférhetőeknek kell lenniük a „fogyatékossgal élő felhasználók” számára, és ezért jobban meg kell határozni „a végfelhasználók jogait”, kiemelten fenntartva a fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós jogszabályok, különösen a 93/13/EGK, a 97/7/EK és a 2011/83/EU irányelv alkalmazását;

- b) az új fogalmak és fogalommeghatározások bevezetésének helyénvaló volta, különös tekintettel a jogi szabályozás egyértelműsítésére és értelmezésére;
- c) a piacelemzési eljárások módosítása és a jelenlegi bevált gyakorlatok kodifikálása annak elérése érdekében, hogy a hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettségek kizárólag akkor legyenek alkalmazandók, ha kiskereskedelmi piaci hiányosságok kiküszöbölése és a végfelhasználót érintő eredmények biztosítása érdekében szükségesek, eredményeket érve el mindeközben a verseny tekintetében;
- d) az 5G-hálózatokon belüli spektrummegosztás megkönnyítése és a végfelhasználók wifialapú internet-hozzáféréseinek előmozdítása, amelynek esetében az általános felhatalmazáson vagy egyéni használati jogokon alapuló megosztott spektrumhasználat lehetővé teheti e szűkös erőforrás intenzív és hatékonyabb kiaknázását;
- e) a nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok függetlenségének megerősítése a kiválasztáskor adott garanciák, a megbízatások időtartamának korlátozása, az irányítási autonómia, valamint az adott irányító szervek tagjainak felmentése révén.

1.7. Ugyanakkor az EGSZB komoly fenntartásokkal él és megalapozott kételyeket fogalmaz meg különösen az alábbiakra vonatkozóan:

- a) az „egyetemes hozzáférés” tekintetében bevezetett egyes innovációk, amelyeken keresztül az adott rendszer állítólagos korszerűsítésének ürügyén valójában másokkal helyettesítik a szolgáltatásokat, sőt egy sor kötelezettséget – ideértve a nyilvános telefonállomásokat, a részletes telefonkönyveket és a tudakozószolgálatokat – kivonnak az alkalmazási körből, tárgyaltanná téve az elérni kívánt eredményt;
- b) a „funkcionális széles sáv” fogalommeghatározása, mivel az esetleg csupán a hozzáférhető internetes szolgáltatások önkényes listájának létrejöttéhez vezethet a minimális semleges, minőségi kapcsolat helyett, és ezáltal a jövőben megkülönböztető jellegű gyakorlatokra indíthat a végfelhasználók kárára;
- c) a szociális támogatás vagy a társadalombiztosítás rendszerére, azaz az adókon keresztül a nemzeti költségvetésekre való hagyatkozás „az alacsony jövedelmű vagy különleges szociális helyzetű vagy fogyatékosággal élő végfelhasználók [támogatása tekintetében] annak érdekében, hogy biztosított legyen a legalább helyhez kötött hozzáféréseken keresztül nyújtott funkcionális internet-hozzáférési és hangkommunikációs szolgáltatás”, elvonva a szolgáltatóktól ezeket a kötelezettségeket és lehetővé téve számukra, hogy csak a nyereséges szektorokat fedjék le – mindez a szolgáltatók érdekeit szolgálja, és csökkenti az univerzális szolgáltatás hatókörét, illetve csorbítja a fogyasztók jogait; ugyanígy az állami költségvetésnek kell fedeznie a közszolgáltatás költségeit, mivel a költségmegosztás lehetőségét, amely korábban fennállt, törölték;
- d) a maximális harmonizáció módszere melletti döntés a végfelhasználók jogai tekintetében, alacsony szintű védelmet biztosítva, ami az egyszerűsítés jegyében valójában csökkenti a felhasználók jogait, és szemben áll az EGSZB szisztematikusan hangoztatott álláspontjával;
- e) bizonyos szabályozási kötelezettségek megszüntetése, illetve korábbi jogok vagy biztosítékok megnyirbálása azzal a nem bizonyított ürüggyel, hogy azok már nem szükségesek vagy azokat az általános fogyasztói jogok magukban foglalják. Ilyen például a nemzeti szabályozó hatóságok azon hatásköreinek eltörlése, amelyek értelmében közvetlenül állapíthatnak meg kiskereskedelmi árakra vonatkozó szabályozást jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók esetében, továbbá bizonyos, a szerződésekre, az átláthatóságra, a fogyatékosággal élő felhasználók egyenlő hozzáféréseire, a tudakozószolgálatokra, valamint a digitális televíziózáshoz használt berendezések együttműködtethetőségére vonatkozó rendelkezések;
- f) egyes, a felhasználókkal kötött szerződések esetében előforduló, visszaélésszerűnek tartott gyakorlatok hiányos szabályozása, ideértve például a szerződések időtartamának felső határait vagy a szerződések felmondását, a szerződések megújítását a csomagként kínált szolgáltatások esetében, a szolgáltatóváltás folyamatának a végfelhasználó szempontjából hatékony lefolytatását biztosító szankciók hiányát, valamint a végfelhasználó kompenzációs kötelezettségének fenntartását „a szerződés megkötésének pillanatában a szerződéssel együtt kedvezményesen biztosított berendezés” időarányos maradványértéke és „az egyéb, a szerződés megkötésének pillanatában akként megjelölt akciók előnyök” időarányos visszatérítése tekintetében;

g) végezetül pedig az, hogy ez a javaslat nem tesz eleget a Tanács arra irányuló kérésének, hogy jöjjön létre egy „az elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználóinak jogaira vonatkozó európai kódex”, amelynek célja „egy olyan európai uniós szintű, egyszerű és felhasználóbarát eszköz létrehozása, amely összefoglalja az elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználóinak az ikt (információs és kommunikációs technológiák) és a fogyasztóvédelem területével kapcsolatos valamennyi jogát”.

2. Az Európai Bizottság javaslatának rövid összefoglalása

2.1. Irányelvre irányuló javaslat

2.1.1. A digitális egységes piaci stratégia⁽¹⁾ keretében, valamint tekintettel az elektronikus hírközlési piaci struktúrák közelmúltbeli gyors és mélyreható változásaira és arra, hogy a hagyományos távközlési szolgáltatókkal új, korábban ismeretlen piaci szereplők léptek versenybe, és ezzel együtt nőtt az online tartalomszolgáltatások száma és népszerűsége, szükségessé vált az elektronikus hírközlésre vonatkozó, 2009-ben elfogadott szabályozási keret felülvizsgálata és aktualizálása, különösen annak érdekében, hogy a polgárok és a vállalkozások számára lehetővé váljék az online tevékenységekhez való zökkenőmentes hozzáférés és az ilyen tevékenységek méltányos versenyfeltételek melletti végzése. A megfelelőbb internetkapcsolat valamennyi polgár és a vállalkozások számára történő biztosítása volt az a fő cél, amelyet az Európai Bizottság a 2016. szeptember 14-én közzétett javaslatában⁽²⁾ megfogalmazott.

2.1.2. A javaslat egy csomag részét képezi, amelynek célja a magas színvonalú új infrastruktúrákba való beruházás vonzóbbá tétele Uniószerre valamennyi vállalat számára, helyi szinten és határokon átnyúlóan egyaránt, és amely csomag magában foglal egy, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületéről (BEREC) szóló rendeletjavaslatot és egy európai bizottsági közleményt „Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában: Úton a gigabitalapú európai információs társadalom felé” címmel. Bemutatásra került továbbá egy cselekvési terv az 5G-hálózat 2018-tól kezdődő, Uniószerre történő kiépítésére irányulóan, valamint egy rendeletjavaslat az internetkapcsolat helyi közösségekben és közösségi terekben történő előmozdításáról (Wifi4EU rendelet).

2.1.3. Mindezek az eszközök az összekapcsoltságra irányuló, 2025-re megvalósítandó három nagy stratégiai célkitűzést szolgálják:

- a) valamennyi főbb társadalmi-gazdasági szereplő számára biztosítani kell a rendkívül magas szintű, gigabites internetkapcsolathoz való hozzáférést;
- b) valamennyi vidéki és városi európai háztartásnak legalább 100 Mbps lejövő sebességű, gigabites sebességre fejleszthető internetkapcsolattal kell rendelkeznie;
- c) minden városi területnek és fő közúti és vasúti közlekedési útvonalnak rendelkeznie kell megszakítás nélküli 5G lefedettséggel; közties célkitűzésként 2020-ra az 5G kapcsolatnak kereskedelmi szolgáltatásként rendelkezésre kell állnia valamennyi tagállam legalább egy jelentősebb városában.

2.1.4. A javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkén alapul, mivel célja az elektronikus hírközlés belső piacának megvalósítása és működésének biztosítása a négy meglévő irányelv (keretirányelv, engedélyezési irányelv, hozzáférési irányelv és egyetemes szolgáltatási irányelv) horizontális átdolgozása révén, egyetlen irányelvbe vonva össze őket, egyszerűsítve a jelenlegi szerkezetet annak érdekében, hogy a célravezető és hatáson szabályozás (REFIT) célkitűzésével összhangban megerősítsék annak egységességét és hozzáférhetőségét, hogy az egy tényleges Európai Elektronikus Hírközlési Kódex formáját öltse.

2.1.5. A tárgyalat témaköröknek megfelelően a javaslat a jogalkotási harmonizáció különféle formáit alkalmazza, ami a – például a végfelhasználók védelmére vonatkozó szabályokat érintő – teljes körű, célzott vagy szelektív harmonizációtól a nemzeti szabályozó hatóságok feladatköreinek magas szinten történő minimális harmonizálásáig vagy – a spektrumot érintő kérdések esetében – a maximális harmonizációig terjed.

2.1.6. A javaslat az érdekelt felek körében folytatott kiterjedt, 12 hetes nyilvános konzultációra, az Európai Parlament és a Tanács független szakértőinek tanácsaira, valamint a hatásvizsgálatban részletesen ismertetett és kommentált számos tanulmányra és a SMART 2015/0005 vizsgálat keretében magas szintű szakértői testület által végzett tanulmányra támaszkodik.

⁽¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽²⁾ COM(2016) 590 final.

2.1.7. A szóban forgó javaslattal az Európai Bizottság a következő célokat kívánja elérni:

- a) a verseny fokozása és a beruházások kiszámíthatóbbá tétele;
- b) a rádiófrekvenciák jobb kihasználása;
- c) a fogyasztók magasabb fokú védelme olyan területeken, ahol az általános fogyasztóvédelmi szabályok az ágazat egyedi szükségletei miatt nem elegendőek;
- d) a fogyasztók számára biztonságosabb online környezet és valamennyi érintett szereplő számára méltányosabb szabályok kialakítása.

2.1.8. Összefoglalva, számos javasolt módosítás – ideértve különösen a spektrummal, az egyetemes szolgáltatással, a hozzáféréssel, a végfelhasználókkal, a számozással és a szakpolitikai irányítással kapcsolatos módosításokat – egyértelmű szabályok bevezetését célozza, valamint azt hivatott biztosítani, hogy a felek könnyen megérthessék jogaikat és kötelességeiket, ne kerüljön sor túlszabályozásra, és csökkenjenek az adminisztratív terhek.

2.1.9. A javasolt módosítások közé tartoznak konkrétan a következők: a hozzáférési szabályozás ésszerűsítése és földrajzi szempontból célzottá tétele; az általános engedélyezés igénybevétele (ahol csak lehetséges) egyéni spektrumengedélyek helyett; a spektrum tekintetében másodlagos piacok elősegítése; bizonyos egyetemes szolgáltatási kötelezettségek (például a nyilvános telefonállomások és telefonkönyvek biztosítására vonatkozó követelmények) felszámolása; az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek hatókörének szűkítése; a szabályozási keret hatókörének egyértelművé tétele és egyes fogyasztóvédelmi kötelezettségek felszámolása, amennyiben e kérdésekre horizontális jogszabályok vagy a piac révén már megoldás született; valamint a gépek közötti kommunikáció összefüggésében a számozásra vonatkozó szabályok és irányítás harmonizálása és egyértelművé tétele.

2.1.10. Az Európai Bizottság emellett javasolta a nemzeti szabályozó hatóságok és a BEREC szerepének megerősítését, biztosítandó a szabályok egységes és kiszámítható alkalmazását a digitális egységes piac egészében, csökkentve a széttagoltságot és a jelenlegi következetlenségeket az új intézmények hatékony irányításának lehetővé tételében ⁽³⁾.

2.2. A jogszabály-átdolgozás („recast”) módszere

2.2.1. Az Európai Bizottság most nem szorítkozott arra, hogy pusztán „egységes szerkezetbe foglalja”, azaz a tartalom megváltoztatása nélkül egyetlen összehangolt és koherens egészbe integrálja több korábbi irányelv tartalmát, amint azt a legtöbbször teszi. Ehelyett élt a 2001. november 28-án aláírt intézményközi megállapodásban ⁽⁴⁾ számára biztosított lehetőséggel, és a több korábbi jogi aktus egyetlen jogalkotási aktusba történő horizontális integrálásával egyidejűleg mélyrehatóan és alapvetően változtatott a szabályozáson (ezek az úgynevezett „érdemi módosítások”).

2.2.2. E jogszabályi egyszerűsítés, egységes szerkezetbe foglalás, valamint valamely jogalkotási aktus jogi keretének érdemi módosítása tekintetében „a Közösség szokásos jogalkotási folyamatának teljes mértékben meg kell felelni” (az intézményközi megállapodás 5. pontja) – ideértve különösen az EGSZB véleményének kikérését –, emellett az átdolgozási javaslatnak meg kell felelnie egy sor, az intézményközi megállapodás 6. és 7. pontjában kifejezetten rögzített feltételnek és szabálynak.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az e véleményben figyelmen kívül hagyott elemek

3.1.1. A vélemények terjedelméből adódó korlátokból, valamint magának a javaslatnak a jellegéből adódóan az EGSZB nem tartja célszerűnek, hogy újból kifejtse véleményét a korábbi jogalkotási aktusokból a szóban forgó javaslatba változtatások nélkül átvett kérdéskörökről, hacsak az nem feltétlenül szükséges egyes tárgyalási pontok megértéséhez.

3.1.2. Korábbi véleményeiben az EGSZB-nek alkalma nyílt részletesen kifejtenie álláspontját mindezekről a kérdésekről, ezért ezeket az álláspontjait azokat illetően csak megerősíti.

3.1.3. Szintén nem foglalkozik ehelyütt részletesen a BEREC felépítését és működését érintő vonatkozásokkal, amelyeket az ezzel párhuzamosan készülő véleményben elemez részleteiben.

⁽³⁾ COM(2016) 591 final.

⁽⁴⁾ HL C 77., 2002.3.28., 1. o.

3.2. A vizsgált javaslat általános irányvonalainak értékelése

3.2.1. Az EGSZB először is üdvözli az Európai Bizottság időszerű kezdeményezését, amelyet a piaccal, a technológiai fejlődéssel és az elektronikus hírközlés felhasználóinak jogi védelmével kapcsolatos okok messzemenően indokolnak. Szükségessé válik így a jogszabályi keret átdolgozása, ami biztosítja, hogy a polgárok számára lehetővé váljék az online tevékenységekhez való zökkenőmentes hozzáférés, a vállalkozások pedig méltányos versenyfeltételek mellett végezhessék ezeket a tevékenységeket. Mindemellett üdvözli a jogszabály-átdolgozás („recast”) módszerének alkalmazását is, amely nagyon megfelelő eszköz a REFIT általános összefüggésében, és csupán azt sajnálja, hogy az Európai Bizottság ritkán él vele.

3.2.2. E tekintetben az EGSZB elismerését kívánja kifejezni az Európai Bizottságnak a jogszabály-átdolgozás nehéz feladatának formailag helyes elvégzéséért, a meghatározott szabályoknak való szigorú formai megfelelésért, és csupán amiatt fejezi ki sajnálatát, hogy az Európai Bizottság nem ad közre egyidejűleg egy „letisztázott”, könnyebben olvasható változatot, amint azt már több ízben javasolta.

3.2.3. Az EGSZB emellett egyetértésének ad hangot az új jogalkotási aktusra irányuló javaslatban bevezetett új szabályok összességét illetően, valamint azzal kapcsolatban, ahogyan az Európai Bizottság ezeket a jogi eszközöket összhangba hozta a többi uniós politikával, akár az ágazatban hatályos egyedi szabályozás, akár a versenyjogi elvek és a horizontális fogyasztóvédelmi jogszabályok tekintetében.

3.2.4. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy miközben – nem maradéktalanul indokoltan – egy ennyire átfogó és kiterjedt irányelvre esett a választás, amely oly sok vonatkozást a nemzeti szabályozás körébe utal, a jogszabályi egyszerűség és a jogbiztonság szempontjából kedvezőbb lett volna inkább egy valamennyi tagállamban közvetlenül és egyformán alkalmazandó keretrendeletet választani, amint az az Európai Bizottságban is felmerült, és külön irányelvekben tárgyalni egyes, abban foglalt kérdésköröket, amelyek a piaci feltételeknek és az egyes kérdéskörök természetének megfelelően eltérő fokú harmonizáció alá esnek. Tekintettel arra, hogy mennyi időbe telik az irányelv jogalkotási eljárása (legalább 18 hónap), átültetése (legalább 2 év) és végrehajtása, az új rendszer tényleges hatálybalépése nem várható 2021/2022 előtt.

3.2.5. Másrészt a csomag egyik központi elemét és legfontosabb témáját képező személyes adatokról szóló irányelv kihagyása (az erre vonatkozó javaslatot – COM(2017) 10 final – 2017. január 10-én tették közzé), bár a jogalkotási menetrend szempontjából érthető, mégis a javaslat gyenge pontját jelenti, mivel így a javaslatból hiányzik a hálózathasználók legidevágóbb érdekeinek szavatolását célzó egyik legfontosabb pillér, ami miatt a jelenlegi szabályozásnak a személyes adatokról szóló jövőbeni jogi eszközzel való összehangolása a távoli jövőre halasztódik, és fokozott nehézségek léphetnek fel az intézkedések átültetésénél és végrehajtásánál.

3.2.6. Kimaradt emellett az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁵⁾ is, valamint a rádióspektrum-erőforrások belső piacon való megosztott felhasználásának előmozdításáról szóló európai bizottsági közlemény⁽⁶⁾ néhány aspektusa, amelyeket érdemes lett volna belefoglalni a kódexbe.

3.2.7. Végezetül pedig nyilvánvaló, hogy ez a javaslat nem tesz eleget a Tanács arra irányuló kérésének, hogy jöjjön létre egy, „az elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználóinak jogaira vonatkozó európai kódex”, amelynek célja „egy olyan európai uniós szintű, egyszerű és felhasználóbarát eszköz létrehozása, amely összefoglalja az elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználóinak az ikt (információs és kommunikációs technológiák) és a fogyasztóvédelem területével kapcsolatos valamennyi jogát”⁽⁷⁾, sem pedig a digitális menetrendben rögzített azon szándéknak, hogy 2011-ig kibocsátják „az európai uniós internetes jogok kódexét, amely világos és könnyen hozzáférhető módon összefoglalja a digitális felhasználóknak az Európai Unió területén meglévő jogait”⁽⁸⁾.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Tárgy és célkitűzés

Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság azon igyekezetét, hogy rögtön az 1. cikkben rámutat „a fogyatékkal élő felhasználók” szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek kérdésére, valamint a „felhasználói jogok” megfelelőbb meghatározásának szükségességére. Különösen fontos e tekintetben az 1. cikk (4) bekezdésében rögzített kitétel, amelynek értelmében a szóban forgó irányelv rendelkezései az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok – különösen a 93/13/EGK, a 97/7/EK és a 2011/83/EU irányelv –, valamint a nemzeti jog által az uniós jognak megfelelően megállapított jogszabályok sérelme nélkül alkalmazandók, amelyek vonatkozásában az EGSZB most készítette el az értékelő tanulmányokat (INT/795 és 796 jelű tájékoztató jelentés, amelyek elfogadására 2016. decemberben került sor).

⁽⁵⁾ COM(2011) 402 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 478 final.

⁽⁷⁾ A Tanács 3017. ülése, 2010. május 31.

⁽⁸⁾ COM(2010) 245 final.

4.2. Fogalommeghatározások

A fogalommeghatározások tekintetében az EGSZB kiemeli a jogi keret vonatkozásában lényeges olyan új fogalmak rögzítésének helyénvalóságát, mint a „nagyon nagy kapacitású hálózat”, a „személyközi kommunikációs szolgáltatás”, a „számfüggő személyközi kommunikációs szolgáltatás”, a „számfüggetlen személyközi kommunikációs szolgáltatás”, a „hálózatok és szolgáltatások biztonsága”, a „kis hatótávolságú, vezeték nélküli hozzáférési pont”, a „rádiós helyi hálózat” (RLAN), a „rádióspektrum megosztott használata”, a „harmonizált rádióspektrum”, a „közbiztonsági válaszpont” (KBVP), „a legmegfelelőbb KBVP”, a „segélyhívási célú kommunikáció” és a „sürgősségi segélyszolgálat”.

4.3. Célok

4.3.1. Ami a célokat illeti, az EGSZB megjegyzi, hogy megvalósításukhoz fontos a nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok közötti, valamint a tagállamok és a BEREC közötti együttműködés, noha az általa kívánatosnak tartott „modell” éppen az ellenkező irányba mutat, amint azt a BEREC új jogállásáról szóló véleményében kifejtette.

4.3.2. Ezzel összefüggésben különösen fontos kiemelni a nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok, valamint a BEREC kötelezettségeinek újbóli meghatározását a 3. cikk (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

4.3.3. Fontos továbbá, hogy a tagállamok a 2002/622/EK európai bizottsági határozattal létrehozott, a rádiófrekvencia-politikával foglalkozó csoport keretében együttműködjenek egymással és az Európai Bizottsággal, valamint kérésre az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal, hogy támogassák a rádióspektrum-politikai megközelítések stratégiai tervezését és összehangolását az Unióban.

4.4. Néhány különös fontosságú kérdés

4.4.1. Mivel e vélemény keretei között nincs mód az összes vizsgált rendelkezés elemzésére, az EGSZB néhány olyanra kíván összpontosítani, amelyet társadalmi szempontból fontosabbnak tart.

4.4.2. A hozzáférés szabályozása

4.4.2.1. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a hozzáférésre vonatkozó szabályok nem változtak lényegileg, és egyetért az Európai Bizottsággal az eljárások könnyítésével kapcsolatban, valamint a tekintetben, hogy a mindenütt elérhető, nagy kapacitású internetkapcsolat előmozdítása az ágazatra vonatkozó keretszabályozás központi célkitűzése legyen, a verseny előmozdítása, a belső piac megvalósítása és a fogyasztók védelme mellett.

4.4.2.2. Az EGSZB támogatja a piacsabályozás arra irányuló módosításait, hogy a szabályozók kötelesek legyenek azonosítani a beruházási szándékokat, és az állami hatóságok beruházókat kereshessenek a hiányosan lefedett területeken. Ezáltal javulni fog az átláthatóság a hálózatkiépítési tervek tekintetében, kiszámíthatóbbá válik a környezet a beruházók számára, a szabályozók pedig piacelemzéseikben jobban figyelembe tudják venni a földrajzi sajátosságokat.

4.4.2.3. Egyetért továbbá az Európai Bizottsággal a piacelemzési eljárások módosítása és a jelenlegi bevált gyakorlatok kodifikálása tekintetében, amelyek célja annak elérése, hogy a hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettségek kizárólag akkor legyenek alkalmazandók, ha kiskereskedelmi piaci hiányosságok kiküszöbölése és a végfelhasználót érintő eredmények biztosítása érdekében szükségesek, eredményeket érve el mindeközben a verseny tekintetében. Az EGSZB nem látja azonban indokoltnak azt, hogy a piac-felülvizsgálatra a jövőben ne háromévente, hanem ötévente kerüljön sor.

4.4.2.4. Végezetül az EGSZB egyetért azzal, hogy az infrastruktúra-alapú verseny az egyik leghatékonyabb formája az új vagy jobb internetkapcsolat biztosításának azokon a területeken, amelyek a népsűrűség alapján egynél több hálózatot is be tudnak fogadni.

4.4.3. Spektrumkiosztás

4.4.3.1. Noha az EU fejlesztett ki elsőként vezeték nélküli 4G technológiákat, bevezetésük terén más régiókhoz képest elmaradásban van. Mivel a spektrumkiosztás és a spektrumgazdálkodás alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartozik, általában ezt jelölik meg a piacok széttagoltságának okaként, amely közvetlen negatív hatással van a vezeték nélküli hálózat lefedettségére és egész Európán belüli elterjedtségére. Ez pedig – amennyiben nem történik változás – veszélybe sodorja az 5G szolgáltatások sikeres európai bevezetését és új innovatív szolgáltatások kiépítését.

4.4.3.2. Ezért kíván a javaslat bevezetni egy sor közös előírást, ideértve például az érvényesség minimális időtartamát a beruházások megtérülésének biztosítása érdekében, a spektrumkereskedelem tekintetében biztosított nagyobb mozgásteret, a szabályozási intézkedések következetességét és objektív voltát (fenntartás, az árverés megszervezésének szabályai, ármaksimalizálás és rádióspektrumblokkok, spektrum kivételes fenntartása), valamint a nemzeti szabályozók közötti szakértői értékelést, biztosítandó a spektrumkiosztási gyakorlatok egységességét a BEREC keretében. Másrészt a szolgáltatóknak kötelezettséget kell vállalniuk a számukra biztosított spektrum hatékony használatára.

4.4.3.3. Az EGSZB egyetért ezzel az új megközelítéssel, amennyiben – azon túl, hogy felgyorsítja a spektrumkijelölési eljárásokat az elektronikus hírközlés tekintetében, egyértelmű határidőket határozva meg a spektrum piaci hozzáférhetővé tétele tekintetében – jobb kiszámíthatóságot és koherenciát biztosít a következő generációs széles sávba beruházók számára a jövőbeni engedélyezési modellek és a spektrummal kapcsolatos nemzeti jogosultságok odaítélésének vagy megújításának alapvető feltételei tekintetében.

4.4.3.4. Végezetül az EGSZB üdvözli az 5G-hálózatokon belüli spektrummegosztás megkönnyítését, valamint a végfelhasználók wifialapú internet-hozzáféréseinek előmozdítását. Az általános felhatalmazáson vagy egyéni használati jogokon alapuló megosztott spektrumhasználat ténylegesen lehetővé teszi a szűkös erőforrás intenzív és hatékonyabb kiaknázását. Az általános felhatalmazás keretén belüli rádióspektrum-felhasználók számára a szabályozás nagyobb fokú védelmet nyújt a káros interferenzia zavarással szemben annak érdekében, hogy elháruljanak az akadályok a wifihozzáférési pontok létesítése előtt, és könnyebbé váljék a végfelhasználó számára a vezeték nélküli megosztott internetkapcsolathoz való hozzáférés.

4.4.4. Az egyetemes szolgáltatói szabályozás újradefiniálása

4.4.4.1. A „megújított” egyetemes szolgáltatói szabályozás és a végfelhasználók védelmével kapcsolatos szolgáltatásokat és szabályokat érintő módosítások azok az elemek, amelyekkel szemben az EGSZB-nek a leginkább fenntartásai vannak. Az egyetemes szolgáltatás már egyébként is azon elemek közé tartozott, amelyekkel kapcsolatban az EGSZB komoly kritikákat fogalmazott meg a korábbi véleményeiben.

4.4.4.2. E szolgáltatás más szolgáltatásokra, így a mobilszolgáltatásokra és a széles sávú internet-hozzáférésre történő kiterjesztése régóta prioritást jelent. Az egyetemes szolgáltatói szabályozás állítólagos korszerűsítésének ürügyén azonban a javaslat valójában másokkal helyettesíti a szolgáltatásokat, sőt egy sor kötelezettséget – ideértve a nyilvános telefonállomásokat, a részletes telefonkönyveket és a tudakozószolgálatokat – kivon az alkalmazási körből, tárgyatlanná téve az elérni kívánt eredményt. Az EGSZB előtt még nem ismert, hogy eléggé érett-e az ágazat annak szavatolásához, hogy ezek a szolgáltatások az egyetemes szolgáltatói kötelezettségek nélkül továbbra is biztosítottak legyenek. A 82. cikk lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy továbbra is biztosítsák más szolgáltatások „elérhetőségét vagy megfizethetőségét”. Ez, amellet, hogy ahhoz van kötve, hogy megfelelő módon bizonyítsák, „hogy – tekintettel az adott országra jellemző egyedi körülményekre – igény van az ilyen szolgáltatásokra”, megnyitja az utat az előtt, hogy ezekkel a szolgáltatásokkal a hozzájuk kapcsolódó terhek miatt rövid távon felhagyjanak.

4.4.4.3. Az EGSZB kérdésesnek tartja a „funkcionális széles sáv” fogalm meghatározását, mivel az esetleg csupán a hozzáférhető internetes szolgáltatások önkényes listájának létrejöttéhez vezethet a minimális semleges, minőségi kapcsolat helyett, és ezáltal a jövőben megkülönböztető jellegű gyakorlatok alkalmazására indíthat a végfelhasználók kárára.

4.4.4.4. Igaz, hogy a 79. cikk előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy „a területükön minden végfelhasználónak elérhető funkcionális internet-hozzáférési és hangkommunikációs szolgáltatások álljanak rendelkezésre, a szolgáltatások alapját képező csatlakozást is beleértve, az adott területre meghatározott minőségben és – tekintettel a tagállamra jellemző egyedi körülményekre – megfizethető áron, legalább helyhez kötött hozzáféréseken keresztül”. Ráadásul lehetővé teszi számukra annak előírását, hogy a szolgáltatók „az alacsony jövedelmű vagy különleges szociális helyzetű végfelhasználók” számára „olyan díjszabási lehetőségeket vagy díjcsomagokat kínáljanak, [...] amelyek eltérnek a szokásos kereskedelmi feltételek szerint biztosítottaktól”, és „közös díjszabást, többek között földrajzi átlagolást alkalmazzanak az adott állam egész területén”.

A 80. cikk (4) és (5) bekezdésében azonban a javaslat a szociális támogatás vagy a társadalombiztosítás rendszerére, azaz az adókon keresztül a nemzeti költségvetésekre hárítja „az alacsony jövedelmű vagy különleges szociális helyzetű vagy fogyatékossgal élő végfelhasználók [támogatását] annak érdekében, hogy biztosított legyen a legalább helyhez kötött hozzáféréseken keresztül nyújtott funkcionális internet-hozzáférési és hangkommunikációs szolgáltatás”, ami által elvonja a szolgáltatóktól ezeket a kötelezettségeket.

4.4.4.5. Mindemellett abban az esetben, ha a nemzeti szabályozó hatóságok megállapítják, hogy valamely vállalkozásra tisztességtelen teher hárul, a közszolgáltatás egész finanszírozási rendszere egy olyan mechanizmus bevezetésére korlátozódik, amely „az adott vállalkozásnak állami forrásokból, átlátható feltételek mellett kompenzációt biztosít a meghatározott nettó költségekre vonatkozóan”, azaz – nem utolsósorban a nem nyereséges közszolgáltatási övezetekben hiányzó szolgáltatók hiánya miatt – ismét az adókból finanszírozott állami költségvetésnek kell fedeznie a közszolgáltatás költségeit, mivel törölték a költségmegosztás lehetőségét, amelyről korábban a vonatkozó, hatályon kívül helyezett irányelv 13. cikkének b) pontja rendelkezett, mely szerint az adott tagállam határoz „b) az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségének az elektronikus hírközlő hálózatok és hírközlési szolgáltatások nyújtói közötti megosztásáról”.

4.4.5. Végfelhasználói jogok

4.4.5.1. A legnagyobb problémákat azonban az EGSZB a végfelhasználói jogokkal kapcsolatos új címnél látja, mivel az e kérdéskörrel kapcsolatos véleményei fényében nem tud azonosulni az elfogadott megoldásokkal, kezdve mindjárt a 94. cikk értelmében alkalmazott maximális harmonizációval. Az EGSZB álláspontja az, hogy a fogyasztók jogait érintő kérdésekben vagy minimális harmonizációt előírányzó irányelveket kell elfogadni, vagy olyan rendeleteket, amelyek biztosítják a fogyasztók legmagasabb szintű védelmét.

4.4.5.2. Nem tartja elfogadhatónak bizonyos szabályozási kötelezettségek megszüntetését, illetve korábbi jogok vagy biztosítékok megnyirbálását azzal a nem bizonyított ürüggyel, hogy azok már nem szükségesek vagy azokat az általános fogyasztói jogok magukban foglalják, ideértve például a nemzeti szabályozó hatóságok azon hatásköreinek eltörlését, amelyek értelmében közvetlenül állapíthatnak meg kiskereskedelmi árakra vonatkozó szabályozást jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók esetében, továbbá ideértve bizonyos, a szerződésekre, az átláthatóságra, a tudakozószolgáltatásokra, valamint az analóg televíziókészülékek együttműködhetőségére vonatkozó rendelkezéseket (95–98., illetve 103–105. cikk).

4.4.5.3. Az Európai Bizottság javaslata nem tartja továbbá szükségesnek, hogy javuljon egyes, a felhasználókkal kötött szerződések esetében előforduló, visszaélésszerűnek tartott helyzetek szabályozása, ideértve például a szerződések időtartamának felső határait vagy a szerződések felmondását, a szerződések megújítását a csomagként kínált szolgáltatások esetében, a szolgáltatóváltás folyamatának a végfelhasználó szempontjából hatékony lefolytatását biztosító szankciók hiányát, valamint a végfelhasználó kompenzációs kötelezettségének fenntartását „a szerződés megkötésének pillanatában a szerződéssel együtt kedvezményesen biztosított berendezés” időarányos maradványértéke és „az egyéb, a szerződés megkötésének pillanatában akként megjelölt akciós előnyök” időarányos visszatérítése tekintetében.

4.4.5.4. Üdvözlő ugyanakkor néhány új rendelkezést, így például a szerződések jobb olvashatóságát elősegítő, az alapvető információkat egyszerűsítve összefoglaló rövid kivonat bevezetését, a fogyasztást ellenőrző eszközök biztosítását, az árat és minőséget összehasonlító eszközök rendelkezésre bocsátását, valamint az állampolgárság vagy a lakhely szerinti ország alapján történő megkülönböztetés tilalmát.

4.5. Nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok

4.5.1. A nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok feladatkörei tekintetében különös jelentőséggel bír az 5. cikk jelenlegi (1) bekezdésének átfogalmazása.

4.5.2. Különösen a nemzeti szabályozó hatóságok és egyéb illetékes hatóságok függetlenségét illetően fontosak a 7–9. cikkben foglalt rendelkezések, tekintve a kiválasztáskor adott garanciákat, a megbízatások időtartamának korlátozását, az irányítási autonómiát, valamint az adott irányító szervek tagjainak felmentését.

4.6. Konszenzusos vitarendezés

4.6.1. Különösen fontos, hogy a javaslat igyekszik átlátható, megkülönböztetéstől mentes, gyors, tisztességes, egyszerű és olcsó peren kívüli vitarendezési rendszereket biztosítani a fogyasztók és az elektronikus hírközlő hálózatokat működtető és/vagy elektronikus hírközlési számfüggetlen személyközi kommunikációs szolgáltatásoktól eltérő nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások között az ilyen hálózatok működtetése, illetve szolgáltatások nyújtása tárgyában létrejött szerződések szerződéses feltételeivel és/vagy teljesítésével kapcsolatos jogviták rendezésére.

4.6.2. Ennél is fontosabb, hogy a tagállamok ezeket az eljárásokat más végfelhasználók, különösen a mikro- és a kisvállalkozások számára is elérhetővé tehetik.

4.6.3. Határokon átnyúló jogviták esetére azonban a javaslat olyan megoldást kínál, amely az ilyen típusú jogvitákra alkalmazandó uniós szintű mechanizmusok hiányától szenved, és szövevényes eljárási rendszerbe bonyolódik, amely mind a hatékonyságát, mind az érdekek időben történő, méltányos rendezésének tényleges biztosítását tekintve kétes kimenetelű, ami miatt végül mégis bírósági jogorvoslatra kerülhet sor.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének létrehozásáról

(COM(2016) 591 final – 2016/0286 (COD))

(2017/C 125/09)

Önálló előadó: **Jorge PEGADO LIZ**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016.10.24. az Európai Unió Tanácsa, 2016.10.25.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.01.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.01.25.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	118/0/4
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB több véleményében mindig is kiállt a BEREC jogosultsági, kompetencia- és hatásköreinek olyan megerősítése mellett, amely lehetővé tenné számára, hogy európai szinten hatékonyan ellássa az ágazat szabályozójának funkcióját.

1.2. Így általában véve egyetért az Európai Bizottság javaslatát vezérlő szándékkal.

1.3. Az EGSZB mindazonáltal sajnálja, hogy az Európai Bizottság korábban nem törekedett a 4. lehetőségként meghatározott alternatíva elérésére, indokolatlanul elvetve és csupán az – igaz, megerősített – együttműködés vagy koordináció körében tartva azt.

1.4. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy – amint már korábban is kifejtette – csupán egyetlen lehetőség, a BEREC-nek valódi szabályozóvá történő átalakítása révén biztosítható jövőorientált módon az új információs szolgáltatások megfelelő páneurópai vagy világszintű szabályozása. Ezek a szolgáltatások jelenleg nagy mértékben szabályozatlanok vagy nem egyértelműen szabályozottak (M2M, OTT és az Unió számára kiemelt fontosságú egyéb területek, mint a barangolás vagy a transznacionális piacok), illetve bizonyos sávok esetén kötelező erejű páneurópai kijelölési eljárások alá tartoznak.

1.5. Az egyik olyan szempont, amely alapos felülvizsgálatra és megfontolásra különösen érdemes, a jogorvoslati testület összetételével, szervezetével és működésével kapcsolatos. Ennek valódi függetlenségét és semlegességét minden helyzetben garantálni kell, illetve megfelelő jogorvoslati rendszert kell biztosítani számára, különösen a határokon átnyúló jogvitákkal kapcsolatos határozatok esetén.

2. A javaslat nagyon rövid összefoglalása

2.1. 2015. májusi „Európai digitális egységes piaci stratégia” című közleményében ⁽¹⁾ az Európai Bizottság rámutatott arra, hogy a változó piaci és technológiai környezet szükségessé teszi az intézményi keret megerősítését az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testülete (BEREC) szerepének megerősítésével. Az Európai Parlament a digitális egységes piaci intézkedéscsomag megvalósításáról szóló állásfoglalásában ⁽²⁾ felkérte az Európai Bizottságot, hogy a digitális egységes piac további integrációja érdekében biztosítsa hatékonyabb intézményi keret meglétét. Ennek egyik legjobb módja a BEREC szerepének, kapacitásának és döntéseinek erősítése, célja pedig az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályozási

⁽¹⁾ HL C 13., 2016.1.15., 176. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2016. január 19-i állásfoglalása a digitális egységes piaci intézkedéscsomag megvalósításáról (TA(2016)0009).

keret egységes alkalmazásának előmozdítása, illetve annak biztosítása, hogy a BEREC ellássa az egységes piac fejlődésének felügyeletét és segítséget kapjon a határon átnyúló viták rendezésében.

2.2. Ezt a javaslatot az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló irányelvre vonatkozó javaslattal ⁽³⁾ együtt kell vizsgálni. Az utóbbi dokumentum az, amely felruhazza a BEREC-et olyan új feladatokkal, amelyek segítenek garantálni a szabályozási keret koherens alkalmazását, és amely lehetővé teszi, hogy az elektronikus hírközlési piac fejlődése az egész Unióban támogatást kapjon. A BEREC továbbá hozzájárulna a nagyon nagy kapacitású adatkapcsolathoz való hozzáférésnek, az ilyen adatkapcsolat elterjedésének, az elektronikus hírközlő hálózatok és szolgáltatások biztosítása terén folyó versenynek, valamint az uniós polgárok érdekeinek az előmozdításához.

2.3. A javaslat elsődleges célja így az, hogy megerősítse a BEREC intézményi szerepét és javítsa irányítási struktúráját, eközben pedig a BEREC-et és a BEREC Hivatalt teljes jogú, szélesebb körű megbízatással bíró ügynökséggé alakítsa át, hogy képes legyen úgy ellátni jövőbeli feladatait, hogy folytassa a BEREC munkáját és a nemzeti szabályozó hatóságoktól származó szakértelem összegyűjtését, eközben pedig összehangolja szerkezetét, irányítását, működését, programozását és elszámoltathatóságát az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság decentralizált ügynökségekről szóló, 2012. július 19-i közös nyilatkozatával („a közös megközelítés”) ⁽⁴⁾. A BEREC-rendeletben szerepelnek a BEREC részére a közelmúltban elfogadott, a nyílt internet biztosításának szabályait és a barangolási többletdíjak eltörlését megállapító (EU) 2015/2120 rendeletben kijelölt feladatok is ⁽⁵⁾. A rendelet nem tartalmazza azonban az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv ⁽⁶⁾ felülvizsgálatát – az erről szóló javaslatot az Európai Bizottság 2016 végére ígéri.

2.4. Az említett cél elérése érdekében az Európai Bizottság négy lehetőséget vizsgált meg: az első szerint fennmarad a jelenlegi helyzet, a második a hatáskörök és a tanácsadói szerep egyszerű megerősítését tartalmazza, a harmadik (a preferált és részletesen kifejtett lehetőség) lényege a tanácsadói szerepkör fenntartása bizonyos jogalkotást megelőző hatáskörökkel, hatékonyabb piacfelügyeleti folyamattal és a rádióspektrum használati jogának frekvenciaelosztásával. A negyedik lehetőség, amelyet az Európai Bizottság a kezdetektől fogva kizár, egy valódi uniós szabályozó hatóság létrehozása megerősített ügynökségként, amely rendelkezne az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy átvegyen bizonyos végrehajtási hatásköröket, például a felügyeleti és jogérvényesítési hatáskört, illetve kötelező erejű hatáskörrel járhatna el azon területeken, ahol az uniós szabályok egységes végrehajtásának biztosítására van szükség.

2.5. Az alábbi okfejtés a választott, és a következőkben elemzett lehetőség jogi kifejtését tartalmazza.

3. Általános észrevételek

3.1. Az EGSZB több véleményében ⁽⁷⁾ kiállt a BEREC jogosultsági, kompetencia- és hatásköreinek olyan megerősítése mellett, amely lehetővé tenné számára, hogy európai szinten hatékonyan ellássa az ágazat szabályozójának funkcióját. Így általában véve egyetért az Európai Bizottság javaslatát vezérlő szándékkal.

⁽³⁾ COM(2016) 590 final – ezt tárgyalja az EGSZB-nek az Európai Elektronikus Hírközlési Kódexről szóló, TEN/612 jelű véleménye (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság decentralizált ügynökségekről szóló, 2012. július 19-i közös nyilatkozata.

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25i (EU) 2015/2120 rendelete (HL L 310., 2015.11.26., 1. o.) – az EGSZB által elfogadott, TEN/534 jelű vélemény (HL C 177., 2014.6.11., 64. o.) témája.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelve az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.) – a témát az Európai Elektronikus Hírközlési Kódexről szóló, TEN/612 jelű vélemény elemzi (lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát).

⁽⁷⁾ Néhány példa:

— EGSZB-velemény a 2012. június 13-i 531/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslatról (COM(2016) 399 final) (HL C 34., 2017.2.2., 162. o.), 4.7. pont,

— EGSZB-velemény az egységes európai távközlési piacra vonatkozó új intézkedésekről szóló európai bizottsági javaslatokról (COM(2013) 627 final és COM(2013) 634 final) (HL C 177., 2014.6.11., 64. o.), 4.7.1. pont,

— EGSZB-velemény a rádióspektrum-erőforrások belső piacon való megosztott felhasználásának előmozdításáról szóló európai bizottsági közleményről (COM(2012) 478 final) (HL C 133., 2013.5.9., 22. o.), 4.10. pont,

— EGSZB-velemény az inkluzív digitális egységes piacról (HL C 161., 2013.6.6., 8. o.), 3.1.1.1. pont,

— EGSZB-velemény a „Nyílt internet és hálózatsemlegesség Európában” című európai bizottsági közleményről (COM(2011) 222 final) (HL C 24., 2012.1.28., 139. o.), 2.4.1. pont,

— EGSZB-velemény az első rádióspektrum-politikai program létrehozásáról szóló határozatra irányuló javaslatról (COM(2010) 471 final) és a „Szelessávú hozzáférés Európában: beruházás a digitális technológia által vezérelt növekedésbe” című európai bizottsági közleményről (COM(2010) 472 final) (HL C 107., 2011.4.6., 53. o.), 2.13. és 2.14. pont.

3.2. Az EGSZB azonban mindaddig az Európai Bizottság úgynevezett 4. lehetőségéhez közelebbi megoldást részesített előnyben, hiszen úgy vélte, hogy csupán a státusz kozmetikázása nem elegendő ahhoz, hogy a BEREC valódi szabályozó hatósággá váljon.

3.3. Az EGSZB például TEN/534 jelű véleményében kijelentette: „Az EGSZB szerint a BEREC státuszát érintő javasolt módosítások (például a szabályozói tanács teljes munkaidős elnöki posztja) aligha elégségesek a versenyképességgel kapcsolatos kihívásoknak vagy annak ismeretében, hogy beruházási ösztönzőkre van szükség, különös tekintettel a szélessávú összeköttetésekre és az NGN/NGA-hálózatokra.” (4.7.1. pont).

3.4. Valójában a hatáskörök ellátásához – amely téren már közismert, hogy hiányzik a megfelelő szabályozás, legyen szó az új „pánuniós” vagy globális, jelenleg nagymértékben szabályozatlan vagy nem egyértelműen szabályozott (M2M, OTT és az Unió számára kiemelt fontosságú egyéb területek, mint például a barangolás vagy a transznacionális piacok) szolgáltatások területéről, vagy a kötelező erejű páneurópai kijelölési eljárásokról, amelyek a vizsgált javaslat, de még inkább az Európai Elektronikus Hírközlési Kódexről szóló javaslat által ráruházott új hatáskörökhöz kapcsolódnak – nem tűnik elfogadhatónak, hogy megmaradjon a BEREC beavatkozási szintje az egyszerű együttműködés vagy koordináció szintjén, még ha azok megerősítésre is kerülnek.

3.5. Annyi bizonyos, hogy a vizsgált javaslat nem tartalmaz olyan jövőorientált elképzelést, amely a digitális egységes piac fokozottabb integrációjára irányulna, és így továbbra is teret ad a nemzeti szabályozó hatóságokon keresztül megvalósuló szabályozási széttagoltságnak.

3.6. Ez talán magyarázat arra, hogy a BEREC értékelésének a javaslatban közölt eredményei mind a megfelelőség, mind a hatékonyság, az eredményesség, illetve a hozzáadott érték terén kevésbé lelkesítőek egy olyan modell kapcsán, amelyhez mindennek ellenére az Európai Bizottság ragaszkodni tűnik.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Általában véve a hatáskörök meghatározása, a szervezés és a működés terén az okfejtés követi az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság decentralizált ügynökségekről szóló közös nyilatkozatában meghatározott ilyenfajta ügynökségek egységes modelljét, és nem érdemel külön említést.

4.2. Egy megjegyzés azonban ide kívánczik a fellebbezési tanácsok kapcsán, az arra vonatkozó garanciákat illetően, hogy „tagjainak pártatlanságát és függetlenségét az ügynökségek által megállapított, átlátható és objektíven értékelhető kritériumok alapján” biztosítják, különösen mivel „ha a fellebbezési tanács tagjait az ügynökség személyzetének és/vagy az ügynökség igazgatási tanácsának tagjai közül nevezik ki”, nem szabad „megkérdőjelezni a pártatlanságra és függetlenségre vonatkozó [...] elveket” (az említett nyilatkozat 21. pontja).

4.3. Összehasonlítva más hasonló szervekben tapasztaltakkal – mint amilyen az EUIPO⁽⁸⁾, a Közösségi Növényfajta-hivatal⁽⁹⁾, az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség⁽¹⁰⁾ és az Európai Vegyianyag-ügynökség⁽¹¹⁾, hogy csak néhányat említsünk – az EGSZB kénytelen csodálkozásának hangot adni azon rendelkezések szűkszavúsága miatt, amelyek a javaslat 11–14. cikkeiben meghatározzák a fellebbezési tanács jogi keretét.

4.4. Az EGSZB tehát megállapítja, hogy az említett ügynökségek fellebbezési tanácsainak szervezetére és eljárásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos összes rendelet részletesen előírja az ezekben a testületekben alkalmazandó folyamatot és azt, hogy a határozataik ellen megsemmisítés iránti kereset indítható a Törvényszéknél, amelynek ítéletei ellen jogi kérdésekben még lehet fellebbezni az Európai Unió Bíróságánál.

⁽⁸⁾ A 2004. december 6-i 2082/2004/EK bizottsági rendelettel (HL L 360., 2004.12.7.) módosított 1996. február 5-i 216/96/EK bizottsági rendelet (HL L 28., 1996.2.6.).

⁽⁹⁾ Az 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet (HL L 227., 1994.9.1., 1–30. o.) 67. és azt követő cikkei.

⁽¹⁰⁾ A 2002. július 15-i 1592/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 240., 2002.9.7., 1–21. o.).

⁽¹¹⁾ A 2008. augusztus 1-jei 771/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 206., 2008.8.2., 5–13. o.).

4.5. Az a helyzet azonban, hogy bár az esetek többségében a jogkörök tisztán konzultatívak, néhány esetben az irányelvre irányuló javaslat rendelkezéseinek a vizsgált javaslat rendelkezéseivel való kapcsolódásai miatt a BEREC végső soron olyan döntéshozatali jogkörrel rendelkezik, amelynek jogi hatása van harmadik személyekre. Ez állna fenn a 2. cikk (1) bekezdésének b)–d) pontjában említett bizonyos határozatok esetén, konkrétan az alábbiakat illetően:

- transznacionális piacok összeírása,
- szerződés-összesítő sablonok,
- az Európai Bizottság számára az Unióban maximális végződtetési díjak megállapítására vonatkozó segítségnyújtás érdekében kidolgozandó gazdasági modell,
- határon átnyúló vitás kérdések megoldásáról szóló vélemények,
- piacszabályozásra szolgáló eljárásokkal kapcsolatos nemzeti intézkedéstervezetek,
- a rádióspektrum szakértői elemzésére szolgáló eljárásokkal kapcsolatos nemzeti intézkedéstervezetek,
- a harmonizációra vonatkozó határozattervezetek és ajánlások.

4.6. Jó példa erre a határon átnyúló vitás kérdések esete, amelyben „[a] jogvitát bármely fél az érintett nemzeti szabályozó hatóság vagy hatóságok elé utalhatja”, mivel ezeknek kötelességük, hogy bejelentsék „a jogvitát a BEREC-nek a jogvitának a 3. cikkben meghatározott célokkal összhangban történő megoldása érdekében.” Ebben az esetben a BEREC „véleményt bocsát ki, amelyben jelzi az érintett nemzeti szabályozó hatóságnak vagy hatóságoknak, hogy a jogvita lehető legrövidebb időn belüli, de – a kivételes körülmények esetét kivéve – legkésőbb négy hónapon belül történő rendezése érdekében milyen konkrét lépéseket tegyen(ek) meg, vagy tartózkodjanak az intézkedéstől.”

4.7. Egy ilyen helyzetben a javaslatban leírt jellegű jogorvoslati szervnél történő fellebbezésről nehezen mondhatjuk, hogy garantálja a függetlenséget és a semlegességet.

4.8. Az, hogy még mindig lehetőség van bírósági fellebbezésre, nem változtat azon, hogy adminisztratív szinten az eljárás nem tűnik biztosítani a valóban független entitás előtti jogorvoslat lehetőségét.

4.9. Az EGSZB reméli, hogy a javaslat végleges megfogalmazásakor megfelelően újragondolják ezt a kérdést.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendeletnek az internetkapcsolat helyi közösségekben való előmozdítása tekintetében történő módosításáról

(COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD))

(2017/C 125/10)

Önálló előadó: **Emilio FATOVIC**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016. 10. 06. Tanács, 2016. 10. 25.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 172. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017. 01. 11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017. 01. 26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	195/1/0

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság Wifi4EU elnevezésű kezdeményezését, amelynek célja az ingyenes internet-hozzáférés biztosítása nyilvános helyeken, és amely előnyökkel járna mind az internet-hozzáférés terén – különösen a leginkább hátrányos szociális helyzetű emberek számára –, mind az érintett területek gazdasági növekedése szempontjából, különösen a közszolgáltatások, az egészségügy, a kereskedelem és az idegenforgalom terén.

1.2. Az EGSZB üdvözlözi, hogy egyik javaslata, amelyet már több ízben felvetett korábbi véleményeiben, végre az Európai Unió digitalizációs folyamatának szerves részévé vált ⁽¹⁾. Mindez abból a meggyőződésből ered, hogy az internethez való hozzáférés minden polgár alapvető joga, valamint a társadalmi integráció és a gazdasági növekedés megkerülhetetlen eszköze.

1.3. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a digitális fejlődés gyorsasága miatt valószínű, hogy az összes telepített technológia rövid időn belül elavulttá válik. Az EGSZB ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy a technológiai célkitűzések mellett határozzon meg társadalmi fejlesztési célokat is, hogy a WiFi4EU kezdeményezés dinamikusabb, tartósabb és rugalmasabb lehessen.

1.4. Az EGSZB támogatja, hogy a Wifi4EU kezdeményezés életre hívásához az EDUROAM projektből merítsenek ihletet, és javasolja a két folyamat oly módon történő összekapcsolását, hogy Európa-szerte minden polgár számára biztosítani lehessen egy egyedi digitális identitást, az eIDAS-rendeletben már rögzítetteknek megfelelően. Ez a folyamat közvetetten jelentős hatással lenne az európai polgárság érzésének megerősítésére és a „**digitális szegénység**” leküzdésére is.

1.5. Az EGSZB a Wifi4EU-t stratégiai projektnek tartja, és úgy véli, hogy a számára elkülönített 120 millió eurós összeg messze nem elegendő egész Európa szükségleteinek fedezésére. Az EGSZB ezért reményét fejezi ki az iránt, hogy a projekt költségvetését jelentősen megemelik, hogy 2025-ig minden európai nyilvános helyen lehetővé váljon az ingyenes és nagy sebességű wifihoz való hozzáférés, és így módon a „**minőségi WiFi-t mindenkinek**” elv szerint valósuljon meg a kezdeményezés. A rendelkezésre álló eszközök teljes körű kihasználása és a pazarlás elkerülése érdekében fontos ugyanakkor, hogy nagyobb mértékben integráljuk a már működő nyilvános wifiszolgáltatásokat.

⁽¹⁾ HL C 161., 2013.6.6., 8. o.

1.6. Az EGSZB véleménye szerint a források elosztása céljából megállapított kritériumok (érkezési sorrend alapján történő juttatás, földrajzi szempontok) tisztázatlanok és ellentmondásosak. Az EGSZB javasolja az országok népességének és földrajzi kiterjedésének figyelembevételét, valamint az egyes országoknak juttatható finanszírozás maximális mértékének előzetes megállapítását, hogy minden terület kiegyensúlyozott módon részesülhessen a forrásokból.

1.7. Az EGSZB javasolja, hogy egy 20 %-os részesedést tartsanak fenn a gazdasági és digitális szempontból legkevésbé fejlett területek számára, külön figyelmet fordítva a szigetekre, a hegyvidéki, a határ menti és peremterületekre, valamint a természeti katasztrófáknak kitett területekre, és ily módon ott fektessék be a rendelkezésre álló forrásokat, ahol azokra leginkább szükség van. Az EGSZB ajánlja, hogy a szolgáltatói nyilvántartásba vétel kritériumai ne különböztessék meg a vállalkozásokat méretük szerint.

1.8. Az EGSZB egyetért azzal az elvvel, hogy a források felhasználásának célja az ingyenes internet-hozzáférés megteremtése ott, ahol az ma még nem elérhető. Az EGSZB mindazonáltal felhívja az Európai Bizottságot, hogy stratégiai elképzelésének részeként a közérdekű kezdeményezést egészítse ki állami-magán partnerségekkel.

1.9. Az EGSZB kéri, hogy jó minőségű ingyenes wifiszolgáltatást vezessenek be, amely a 2017–2020-ig tartó időszakban legalább 100 megabit/s sebességű kapcsolatot biztosít – azzal a kitételrel, hogy elképzelhető, hogy ezt közép távon még gyorsabb internetkapcsolattal kell majd felváltani. Mindezt az alábbi három érveléssel támasztja alá:

- a) biztosítani kell, hogy a Wifi4EU következetesen képviselje a gigabitalapú információs társadalomról szóló közleményben foglaltakat;
- b) mivel egy egyszerű adsl-kapcsolat saját technikai korlátai miatt nem garantálta kielégítő minőségű kapcsolatot egyszerre több tucat felhasználó számára;
- c) mivel egy ingyenes közszolgáltatásnak nem kell szükségszerűen gyenge minőségűnek lennie.

1.10. Az EGSZB üdvözli a finanszírozáshoz való hozzáférést célzó, bürokrácia mentes és egyszerűsített mechanizmusok alkalmazását. Az EGSZB azonban felhívja az Európai Bizottságot, hogy határozzon meg egy minimális, 3 éves szolgáltatásnyújtási időszakot, amely teljesítésének elmulasztása esetén fizettesse vissza a támogatás összegét.

2. Bevezetés és módszertani előfeltételek

2.1. Az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendeletnek az internetkapcsolat helyi közösségekben történő előmozdítása tekintetében történő módosításáról szóló COM(2016) 589 javaslat egy olyan távközlési intézkedéscsomag része, amelyet az Európai Bizottság 2016. szeptember 13-án fogadott el, és amely az alábbi intézkedésekből áll:

- a Bizottság közleménye: „Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában: Úton a gigabitalapú európai információs társadalom felé” – COM(2016) 587,
- a Bizottság közleménye: „5G Európa számára: cselekvési terv” – COM(2016) 588,
- az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló irányelvre irányuló javaslat – COM(2016) 590,
- az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (BEREC) szerepének megerősítését célzó rendeletre irányuló javaslat, amely értelmében a szervezet – nevének megőrzése mellett – ügynökséggé alakulna – COM(2016) 591.

2.2. Az EGSZB már külön-külön, de azonos struktúrában, véleményt nyilvánított a fent említett javaslatokkal kapcsolatban, egyfelől hogy biztosítsa a vonatkozó dokumentumok mind elképzelés-, mind tartalmi összhangját és következetességét (jelen vélemény szorosan kapcsolódik az alábbiakhoz: TEN/611: „A gigabitalapú európai társadalom”, TEN/612: „Európai Elektronikus Hírközlési Kódex”, TEN/613: Az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testülete (BEREC) és TEN/615: „5G Európa számára: cselekvési terv”), másfelől hogy folytassa az EGSZB korábbi véleményeinek gondolatmenetét.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1. A rendeletre irányuló javaslat, amellyel a Wifi4EU elnevezésű kezdeményezés útjára indul, a gigabitalapú európai információs társadalomról szóló közleményben szereplő intézkedéscsomag részét képezi. E kezdeményezés célja olyan ingyenes hotspotok létrehozásának finanszírozása, amelyek internetkapcsolatot biztosítanak a nyilvános helyeken (könyvtárakban, tereken, parkokban, kórházakban és általában a középületekben), ezáltal inspirálva és integrálva a sikeres EDUROAM kezdeményezést, amely már most lehetővé teszi az egyetemek és felsőoktatási intézmények számára, hogy ilyen szolgáltatásokat kínáljanak.

3.2. Az Európai Bizottság 120 millió eurót irányzott elő, úgy becsülve, hogy a 2017–2020-ig tartó időszakban 6–8 000 közösséget vonnak be a programba, amely révén mintegy 40–50 millió internetkapcsolat jöhet létre naponta. Ez a csökkentett költségvetés kísérleti projektté alakítja a kezdeményezést.

3.3. A kezdeményezés kedvezményezettjei azok a közösségek, amelyek ma még nem kínálnak efféle szolgáltatást. Az egyes projektek nem haladhatják meg a 60 000 eurós költségvetést, és a kedvezményezettek a beszerzési költségeknek és a hotspot üzembe helyezési költségeinek akár 100 %-át is visszakaphatják, míg az internetszolgáltatás előfizetési díja és a berendezések karbantartási költsége a helyi közigazgatást terheli.

3.4. A kezdeményezés arra ösztönzi a helyi önkormányzatokat, hogy ingyenes digitális szolgáltatásaikat elsősorban az *e-idegenforgalom*, az *e-egészségügy* és az *e-kormányzás* területén fejlesszék és mozdítsák elő.

3.5. A kizárólag a nyilvános helyekre korlátozódó javaslat az elképzelések szerint nem akadályozza és nem torzítja a digitális forgalom szabad piacát, hanem a digitális szolgáltatások kevésbé fejlett területeken való elterjesztése révén erősíti azt.

3.6. Az Európai Bizottság javaslata a források elosztása céljából három kulcsfontosságú kritériumot állapít meg:

- a) csak olyan helyi közösségek férhetnek hozzá a támogatáshoz, amelyek jelenleg nem kínálnak ilyen szolgáltatást;
- b) közvetlen kifizetés a kérelmek benyújtásának kronológiai sorrendjében („érkezési sorrend” alapján történő támogatás);
- c) egy földrajzi követelmény elfogadása a pénzeszközök kiegyensúlyozott módon való elosztása érdekében.

3.7. A javaslat egy egyszerűsített modell szerint biztosítaná a forrásokhoz való hozzáférést, a tevékenységek nyomon követését pedig utalványrendszer segítségével végeznék, amelyek később felhasználhatók lesznek a berendezések telepítéséért felelős vállalatok kifizetésére. Az Európai Bizottság valós időben fogja vizsgálni a hotspotok tényleges működését, oly módon, hogy szükség esetén beavatkozhatson és vizsgálatot indíthasson.

4. Általános megjegyzések

4.1. Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság Wifi4EU elnevezésű kezdeményezését, amely célja az internet-hozzáférés biztosítása nyilvános helyeken, és amely előnyökkel járna mind az internet-hozzáférés terén ⁽²⁾ – különösen a leginkább hátrányos szociális helyzetű, a **digitális szegénység** ⁽³⁾ problémájával szembesülő emberek számára –, mind az érintett területek gazdasági növekedése szempontjából, különösen az egészségügy, a közszolgáltatások, a kereskedelem és az idegenforgalom terén ⁽⁴⁾.

4.2. Az EGSZB üdvözlöi, hogy egyik javaslata, amelyet már több ízben felvetett korábbi véleményeiben, végre az Európai Unió digitalizációs folyamatának szerves részévé vált ⁽⁵⁾. Mindez abból a meggyőződésből ered, hogy az internethez való hozzáférés minden polgár alapvető joga, valamint a társadalmi integráció és a gazdasági növekedés eszköze.

4.3. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy számoljon a Wifi4EU kezdeményezés hosszú távú hatásával a kedvezményezett területeken Valójában, a digitális fejlődés gyorsasága miatt valószínű, hogy az összes telepített technológia rövid időn belül elavulttá válik. Ezért az EGSZB javasolja, hogy illesszék a kísérleti projektet egy szélesebb körű stratégiai jövőkép kereteibe, amely a pusztán technológiai célkitűzések elé sorolja a szociális célokat.

4.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat nem tisztázza megfelelő módon, hogyan illeszkedik ez a kezdeményezés az EU – jelenleg még igencsak szaggatottan zajló – digitalizációs folyamatába. Egyes területek ugyanis még csak adsl-kapcsolattal rendelkeznek, míg máshol már ultra-szélessávú hálózatok működnek, ahol sikerrel kísérleteznek az 1 Gigabit/s sebességgel is. Az EGSZB reméli, hogy a kezdeményezés ambiciózus célokat ösztönöz majd a kínált szolgáltatások minősége terén.

4.5. Az EGSZB megjegyzi, hogy a javaslatot nem támasztja alá megfelelő és alapos megvalósíthatósági tanulmány. Ezt az is jelzi, hogy az Európai Bizottság által benyújtott, a kezdeményezés által kiváltott hatásra vonatkozó adatok túlzottan általánosak, nem támasztja alá őket megfelelő társadalmi-gazdasági értékelés, és valószínűleg túlértékelték a korlátozott finanszírozásból megvalósítható tényleges lehetőségekhez képest.

⁽²⁾ HL C 389., 2016.10.21., 28. o.

⁽³⁾ HL C 451., 2014.12.16., 25. o.

⁽⁴⁾ HL C 318., 2011.10.29., 9. o.

⁽⁵⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

4.6. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az előirányzott költségvetés csupán 120 millió euró, mivel ez a kísérleti projektek szintjére alacsonyítja le ezt az igen fontos kezdeményezést. Az EGSZB ezért reméli, hogy sor kerül a költségvetés jelentős növelésére és ezáltal a Wifi4EU strukturális és stratégiai intézkedések szintjére történő emelésére, hogy olyan kezdeményezéssé váljon, amely mérhető célkitűzésekkel rendelkezik, a gigabitalapú társadalom szerves részét képezi és ténylegesen hozzájárul ahhoz, hogy 2025-re elérhetővé váljanak digitális fejlesztési célok. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a gigabitalapú társadalom megvalósításának programját össze kell vonni a célkitűzéssel, hogy 2025-re minden nyilvános helyen ingyenes wifikapcsolat álljon rendelkezésre.

4.6.1. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz digitális hálózatok és szolgáltatások fejlesztésére szánt kezdeti előirányzata mintegy 9 milliárd euró volt, amelyet ezt követően alig több mint 1 milliárd euróra csökkentettek. Az EGSZB újfent sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az európai versenyképesség egyik alapvető prioritására fordítható forrásokat ilyen mértékben csökkentették, és reméli, hogy különféle költségvetési jogcímekekből pótolni lehet az eszközöket.

5. Részletes megjegyzések

5.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a támogatás odaítélése céljából meghatározott kritériumok nincsenek kellőképpen kidolgozva a javaslatban, és attól tart, hogy emiatt ellentmondásossá válhatnak. Különösképpen megjegyzi, hogy az „érkezési sorrend” elve felveti annak a kockázatát, hogy a valójában már digitalizált közösségek jutnak támogatáshoz, forrásokat vonva el azoktól az országoktól és területektől, ahol nagyobb szükség volna rájuk.

5.2. Az EGSZB javasolja, hogy a források elosztásakor vegyék figyelembe az országok népességét és földrajzi kiterjedését, valamint hogy előzetesen állapítsák meg az egyes országoknak juttatható finanszírozás maximális mértékét, hogy minden terület kiegyensúlyozott módon részesülhessen a forrásokból.

5.2.1. Az EGSZB reméli, hogy az infrastruktúra-szolgáltatói nyilvántartás – amelybe az érdekelt vállalkozóknak be kell jegyeztetniük magukat ahhoz, hogy a települések kiválaszthassák őket – nem különbözteti meg a vállalkozásokat méretük szerint.

5.3. Az EGSZB reméli, hogy fenntartanak egy 20 %-os részesedést a gazdasági és digitális szempontból legkevésbé fejlett területek számára, külön figyelmet fordítva a szigetekre, a hegyvidéki, a határ menti és peremterületekre, valamint a természeti katasztrófáknak kitett területekre, és így módon ott fektetik be a rendelkezésre álló forrásokat, ahol azokra leginkább szükség van ⁽⁶⁾.

5.4. Az EGSZB egyetért azzal az elvvel, hogy a források felhasználásának célja az ingyenes internet-hozzáférés megteremtése ott, ahol az ma még nem elérhető. Az EGSZB azonban tisztában van mind a probléma sürgető voltával, mind azzal, hogy az efféle szolgáltatás Európa minden részére való eljuttatásához összetett technológiai és gazdasági erőfeszítésekre van szükség. Az EGSZB ugyanakkor sürgeti az Európai Bizottságot, hogy stratégiai elképzelésének részeként a közérdekű kezdeményezést egészítse ki állami-magán partnerségekkel.

5.5. Az EGSZB kéri, hogy jó minőségű ingyenes wifiszolgáltatást vezessenek be, amely a 2017–2020-ig tartó időszakban legalább 100 megabit/s sebességű (ultra-szélessávú) kapcsolatot biztosít, azzal a kitételrel, hogy már a kezdetektől fogva arra lehet számítani, hogy ezt középtávon még gyorsabb internetkapcsolattal kell majd felváltani. Mindezt az alábbi három érveléssel támasztja alá:

- a) ez szükséges ahhoz, hogy a Wifi4EU összhangban legyen a gigabitalapú társadalomról szóló közleménnyel, amely azt a célt tűzi ki, hogy 2025-re minden közszolgáltatást nyújtó helyen (közigazgatás, kórházak, könyvtárak) kiépüljön az ultragyors (1 Gigabit/s) internetkapcsolat;
- b) mivel egy egyszerű adsl-kapcsolat saját technikai korlátai (várakozási idő, kapcsolatstabilitás és maximális sáv szélesség) miatt nem garantálhat kielégítő minőségű kapcsolatot egyszerre több tucat felhasználó számára;
- c) mivel az ingyenes közszolgáltatás koncepciója nem kapcsolódhat össze a gyenge minőségű szolgáltatás fogalmával.

5.6. Az EGSZB támogatja, hogy a Wifi4EU kezdeményezés életre hívásához az EDUROAM projektből merítsenek ihletet, de úgy véli, hogy az efféle kezdeményezéseknek rögtön egymást kiegészítő jellegűnek kell lenniük, hogy Európa-szerte minden polgár számára biztosítani lehessen egy egyedi digitális személyazonosságot, így az internethez való hozzáférést. E célból az EGSZB javasolja az eIDAS-rendeletben ⁽⁷⁾ már megfogalmazott és előírt digitális személyazonosság ismételt használatát, amely bizonyította, hogy garanciát nyújt mind az adatkezelés, mind a szolgáltatással való visszaélésekkel (terrorizmus) szembeni biztonság terén. Ez a folyamat közvetlenül jelentős hatással lenne az európai polgárság érzésének megerősítésére is.

⁽⁶⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽⁷⁾ HL L 257., 2014.8.28., 73. o.

5.7. Az EGSZB üdvözli a finanszírozáshoz való hozzáférést célzó, bürokrácia mentes és egyszerűsített mechanizmusok alkalmazását. Az EGSZB azonban megjegyzi, hogy az Európai Bizottság javaslata nem határoz meg olyan minimális időtartamot, amely során a kedvezményezett helyi önkormányzatok kötelesek ingyenes wifiszolgáltatást biztosítani (aminek elmulasztását a támogatás visszafizetésével büntetnék). Az EGSZB javasolja, hogy e célból határozzanak meg egy legalább három éves időtartamot, amely során e szolgáltatás kötelezően biztosítandó.

5.8. Az Európai Bizottságnak végül arra kellene ösztönöznie a tagállamokat, hogy támogassák a vezeték nélküli internethez való ingyenes hozzáférés biztosítását minden nyilvános helyen. Ha azt szeretnénk, hogy az EU harmonikusabban fejlődjön, és mindenki számára több lehetőséget és jobb életminőséget kínáljon, akkor ez a szolgáltatás különösen fontos a kisebb városokban és a kis piaci potenciállal rendelkező területeken, ahol a nagy szolgáltatók aligha valószínűsítenek meg jelentős beruházásokat a digitális infrastruktúrába.

5.9. Az EGSZB ismételten kéri az Európai Bizottságot, hogy foglalkozzon a kérdés demográfiai aspektusával is. Sok idős ember gyakorlatilag még mindig digitális analfabéta. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy a Wifi4EU tartalmazza egy egységes, többnyelvű és felhasználóbarát portál létrehozását is. Ezenkívül azt javasolja, hogy a pénzügyi támogatásban részesülő települések kínáljanak képzéseket, elsősorban idős emberek számára az internet terjesztésének elősegítése, a kezdeményezés sikerének biztosítása, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem és a helyi közösségek erősítése érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 5G Európa számára: cselekvési terv

(COM(2016) 588 final)

(2017/C 125/11)

Önálló előadó: **Mihai MANOLIU**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2016. 11. 24.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017. 01. 11.
Elfogadás a plenáris ülésen	2017. 01. 26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	199/1/4
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB véleménye szerint támogatni kell az Európai Bizottságnak az első 5G hálózatok (2018-ig történő) kiépítésével és az európai kereskedelmi szolgáltatások (2020 végéig történő) elindításával kapcsolatos célkitűzéseit.

1.2. Az EGSZB szerint ennek meghatározó tényezői lesznek a kutatási szakaszban az 5G infrastruktúrával kapcsolatos köz- és magánszféra közötti partnerség (5G-PPP) keretében végrehajtott projektek sikerei, valamint az, hogy a fronthaul hálózatokat a nagykapacitású közvetítők megvalósításának, a heterogén átviteli kapcsolatoknak és a felhőben elhelyezett processzoroknak köszönhetően, több internetszolgáltató igénybevételével integrálják a backhaul adatátviteli hálózatokkal.

1.3. Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy a frekvenciákkal és a sávszélességgel kapcsolatos műszaki jellegű problémák megoldása, valamint a szabványok kidolgozása érdekében működjön együtt a tagállamokkal és a nemzetközi szintű fórumokkal (egyedi szabványok nélkül nem lesz széles körű fejlesztés, tehát nem kerülnek forgalomba észszerű áron kapható felszerelések).

1.4. Az EGSZB tisztában van azzal, hogy melyek a lehetséges kockázatok azon városi területek és főbb közlekedési útvonalak tekintetében, amelyek a jövőben 5G lefedettséggel fognak rendelkezni (ugyanis több tényező gátolhatja a kitűzött célok megvalósítását). A kereslet ösztönzésére irányuló intézkedések nem bizonyultak hatékonyaknak az ezekben a térségekben történő szolgáltatásnyújtás szempontjából.

1.5. Az EGSZB támogatja, hogy egyes tagállamok elszigetelt vagy gyéren lakott régióiban közberuházásokkal vagy más finanszírozási megoldásokkal kompenzálják az elégtelen magánberuházásokat. Ugyanakkor az EGSZB úgy véli, hogy a közfinanszírozási döntések megalapozottságának értékelésekor figyelembe kell venni a helyi gazdaságra, a távmunkára, az egészségügyi ellátásra és az új oktatási lehetőségekre gyakorolt továbbgyűrűző (spill-over) hatásait.

1.6. Az EGSZB azt javasolja, hogy az egyenlő munkakapcsolatok megteremtése érdekében az 5G projekt valamennyi szakaszára vonatkozóan szabványosítsák az eljárásokat és határozzák meg az előírásokat. A szociális partnerek tárgyilagosan értékelhetik majd mind a kitűzött célok megvalósításának működési rendellenességeit, mind az előrehaladásuk mértékét.

1.7. Az EGSZB úgy véli, hogy különleges jellemzőik, pl. a kölcsönös átjárhatóság, az adatok átláthatósága és az adatbiztonság következtében az 5G hálózatok nagyban hozzájárulhatnak a tagállamok közigazgatásának korszerűsítéséhez és a bürokrácia csökkentéséhez.

1.8. Az EGSZB kiemeli, hogy a kkv-k fontos szerepet játszhatnak a digitális területen. Ezek ugyanis azok a vállalkozások, amelyek képesek új innovációs modelleket bevezetni a piacra; a kkv-k számára fenntartott egyes virtuális központok közfinanszírozása – más innovatív és személyre szabott finanszírozási modellekkel párhuzamosan – megoldást és nem elhanyagolandó lehetőséget jelenthet az induló vállalkozások támogatására.

1.9. Az EGSZB szerint az Európai Uniónak prioritásként kell kezelnie általában véve a polgárok és különösen a munkavállalók számítógépes ismereteinek fejlesztését. Az EU-nak az e-jártasságra vonatkozó stratégiával kapcsolatos tevékenysége és a digitális munkahelyekkel foglalkozó nagykoalíció kapcsolatát teremti a szociális partnerek, az oktatási szakemberek és az egyéb illetékes szociális szereplők között ezen a területen. Az EGSZB azt szeretné, hogy kiemelt figyelmet fordítsanak a fogyatékkal élő személyekre, akik esetében meg kell határozni az 5G-vel kapcsolatos új technológiákhoz való könnyű hozzáférés biztosításának feltételeit.

1.10. Az EGSZB kiáll amellett, hogy a strukturális alapokból támogatott beruházásoknak egyenlő feltételeket kell teremteniük minden tagállam számára, valamint egyenlő és megkülönböztetésmentes hozzáférést kell biztosítaniuk minden gazdasági szereplő számára.

1.11. A mezőgazdasági és az erdészeti ágazatot, illetve sok európai vidéki és távoli térségben működő vállalkozást folyamatosan azzal hitegetnek, hogy gyorsabb szélessávú internetük, valamint 3 és 4G mobil hálózatuk lesz, de ezeket az ígéreteket sosem tartják be. Amennyiben az európai vidéki, távoli, helyvidéki és szigeti térségeknek jövőképet kívánunk biztosítani, akkor nyilvánvalóan jogukban áll, hogy hozzáférést kérjenek az 5Mb-os szélessávú internethez és 3–4G mobil kommunikációs hálózathoz.

2. Általános megjegyzések

2.1. Az EGSZB minden véleményében támogatja az Európai Bizottságnak az információs és kommunikációs technológiák területére vonatkozó kezdeményezéseit, amelyek az EU társadalmi-gazdasági fejlődésének motorjaként a digitális egységes piac megvalósításának előfeltételei. Az EGSZB nagyra értékeli, hogy az Európai Bizottság elkötelezett az 5. generációs hálózatok bevezetése iránt (mobilhálózati integrált áramkör technológiája), és támogatja az Európai Bizottság által a kutatási szakasztól kezdődően tett lépéseket. Mint minden más új termék vagy szolgáltatás esetében is, ennek fejlesztése és kereskedelmi hasznosítása bizonyos számú kockázatot és lehetőséget rejt magában, amelyeket tárgyilagosan kell értékelni annak érdekében, hogy a várt eredmények eléréséhez a legmegfelelőbb politikákat lehessen végrehajtani.

2.2. Bár a jelenlegi technológián alapul, az 5G generáció erősen eltér a 4G-től, amelybe több olyan fejlett globális technológia integrálható, mint az LTE és az LTE Advanced (TD-LTE, AXGP, LTE-A, TD-LTE-A, LTE VoLTE-vel), a WiMax, a WiMax2, a hálózati funkciók virtualizálása/Software-Defined hálózat (Network Function Virtualization/Software Defined Network; NFV/SDN), HetNets (heterogén hálózatok) és a kis sebességű hálózatok (LPLT, Low Power Low Throughput network).

2.3. A 4G-hez képest az 5G legfontosabb tulajdonsága az, hogy sokkal nagyobb sebességű (a Samsung 7,5 Gbps sebességet jelentett be, a Nokia 10 Gbps-t, az egyesült királyságbeli Surrey Egyetem pedig tavaly bejelentette, hogy elérte a hihetetlen 1 Tbps sebességet, amely az optikai kábellel elérhetőhöz hasonlítható azzal, hogy mindezeket az eredményeket laboratóriumi körülmények között érték el). A sebességen kívül az alacsony látencia (a nagy hálózatokon a késleltetés 1 ms alatti) és a nagy kapacitás számít még egyéb fontos előrelépésnek. Abban az esetben, ha az 1 ms alatti látenciaszintet valós körülmények között nem lehet elérni, az 5G technológiához kapcsolódó szolgáltatások egy része (kiterjesztett valóság, virtuális valóság, önvezető autók, taktilis internet) nem lesz biztosítható a szükséges jellemzőkkel.

2.4. Ugyanígy az összes piaci érdekelt fél reakciói is ezektől az elvárt műszaki jellemzőktől függenek majd. Emlékeztetni szükséges arra, hogy a 2G hálózatról a 3G hálózatra való áttéréskor a mobiltelefon-használók internet-hozzáféréssel kapcsolatos elvárásai nem öltöttek konkrét formát. Ezek csak akkor konkretizálódtak, amikor a 3,5G-specifikus műszaki kapacitásokat sikerült úgy kiépíteni, hogy az okos mobiltelefonok és a szélessávú mobilhálózatok kombinációja lehetővé tette az internet-hozzáférést ezeken a készülékeken.

2.5. Az 5G hálózatok és az optikai szál hálózatok kiegészítik egymást. Kisebb távolságokon és a nagyon sok összeköttetéssel túlterhelt térségekben az 5G jobb megoldást jelent. A nagyobb távolságra történő információátvitel esetében az optikai szál hálózatok (a backhaul és backbone típusú hálózatok) verhetetlen előnyöket kínálnak: akár 1 Tb-es átviteli sebesség, nem áll fenn a környezetet szennyező és a vezeték nélküli technológiákat érintő más elektromágneses jelekkel való interferencia kockázata és a továbbítás közben nincs jelvesztés.

2.6. A szükséges műszaki előírások szabványosítása mind a felszerelések és a készülékek, mind pedig a hálózatok esetében központi tényezője az érintett vállalatok és az ezen a területen működő nemzetközi szervezetek aggályainak. Az előírások utasításokat adnak meg az 5G-hez fontos műszaki alkotóelemek teszteléséhez és validálásához. Az előírások kidolgozása lehetőséget kínál az ipari partnerek, az alkatrészszállítók és hálózati szállítók, valamint a szolgáltatók számára arra, hogy átjárható megoldásokat dolgozzanak ki, valamint hozzájárul az előzetes szabványosítási folyamathoz. Amikor az ITU, a 3GPP és más szabványügyi testületek úgy döntöttek, hogy 2020 lesz az a határidő, amikorra az 5G szabványokat meg kell határozni, a mobiltelefon-szolgáltatók még nagyobb erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy a legversenyképesebb 5G szolgáltatás-kínálatot alakítsák ki.

2.7. Az EGSZB úgy véli, hogy az 5G fejlesztésével és széles körű kiépítésével kapcsolatos cselekvési terveket támogató és operatív kezdeményezésekkel kell segíteni (a felhasználók számára megfizethető árú szélessávú internet iránti kereslet ösztönzése érdekében) úgy, hogy ezeket az optimista határidőket be lehessen tartani.

2.8. Az EGSZB aggódik amiatt, hogy ez a fejlesztés (5G hálózatok) azt eredményezheti, hogy leállítják a vidéki, távoli és hegyvidéki területeken jelenleg folyó 3G-s és 4G-s fejlesztéseket, csak mert valami jobbat ígérnek valamikor a következő 20 évben.

2.9. Európa számos részén nincs mobil telefonos térerő, illetve se 2G, se 3G, se 4G. Ez azért van, mert minden egyes alkalommal, amikor elérhetővé válik valamilyen új technológia, megszűnik az előző verziók terjesztése. Ennek eredményeképpen számos európai vidéki, távoli és hegyvidéki térségben olyan kommunikációs szolgáltatások vannak, amelyek már 20 éve elavultak.

2.10. A szupergyors szélessávú hálózat használata az 5G hálózat szerves részévé fog válni, de mi lesz akkor, ha a vállalkozásoknak nem lesz szupergyors szélessávú üvegszál hálózatuk, a vezetékes hálózatuk sebessége pedig nem éri el az 1 Mb/s-t? A mezőgazdasági és az erdészeti ágazatot, illetve sok európai vidéki és távoli térségben működő vállalkozást folyamatosan azzal hitegetnek, hogy gyorsabb szélessávú internetük, valamint 3 és 4G mobil hálózatuk lesz, de ezeket az ígéreteket sosem tartják be.

2.11. Európa-szerte elterjedt probléma, hogy túl kevés ember él szétszórtan egy nagyobb térségben, és a szolgáltatók is erre hivatkoznak, amikor arról van szó, hogy miért nem lehet az ilyen területeken szolgáltatásokat biztosítani. Amennyiben az európai vidéki, távoli, helyvidéki és szigeti térségeknek jövőképet kívánunk biztosítani, akkor nyilvánvalóan jogukban áll, hogy hozzáférést kérjenek az 5Mb/s-os szélessávú internethez és 3–4G mobil kommunikációs hálózathoz.

3. Egyedi észrevételek

3.1. Mivel az új technológiák bevezetése kolosszális költségekkel jár, az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU-ban szükséges beruházások jóval meghaladják az Európai Bizottság által megkezdett köz- és magánszektor közötti partnerség keretében tervezett beruházások értékét (4,2 milliárd euró). Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság által javasolt intézkedések hozzájárulhatnak a pénzügyi, emberi és műszaki erőfeszítések támogatásához, ha ezt a kérdést állandóan napirenden tartják, ha a magánberuházások esetében ösztönzési keretet vezetnek be, és ha az Európai Bizottság, illetve a tagállamok által kifejtett erőfeszítéseket tökéletesen összehangolják.

1. intézkedés – Az Európai Bizottság az 5G hálózatok mihamarabbi bevezetését előirányzó ütemterv önkéntes összeállítására érdekében együtt kíván működni a tagállamokkal, valamint az ágazat szereplőivel

3.2. Az Európai Bizottságnak az első 5G hálózatok 2018 végéig történő, majd a kereskedelmi 5G szolgáltatások 2020-as év végi, európai bevezetésére vonatkozó célkitűzései elsősorban a kutatási szakaszban az 5G-PPP keretében folytatott projektek eredményeitől függenek. Ezek közül döntő jelentőségű az 5GXCrosshaul projekt, amelynek célja, hogy az adattovábbítás céljából a fronthaul hálózatokat (vezeték nélküli 5G hálózatok) integrálják a backhaul hálózatokkal (nagyreszt optikai szál hálózatok). Nagy kapacitású közvetítőket, heterogén átviteli kapcsolatokat, a felhőben elhelyezett processzorokat (mini adatközpontokat) és jelenléti pontokat kell kialakítani egy vagy több internetszolgáltató alaphálózatán.

2. és 3. intézkedés – Az Európai Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal az első 5G szolgáltatások elindításához szükséges, úttörő jellegű spektrumsávok ideiglenes jegyzékének (2016 végéig történő) összeállítására, valamint annak érdekében, hogy a kereskedelmi 5G hálózatok európai kiépítése érdekében harmonizálendő összes spektrumsáv tekintetében (2017 végére) megállapodás születessen

3.3. Mivel a 3G és 4G technológiák által használt frekvenciák telítettek, az 5G-hez szükséges frekvenciákkal és sávzélességgel kapcsolatos műszaki problémák megoldása globális szintű követelmény. A tagállamokkal való együttműködésen felül az Európai Bizottságnak az illetékes szervezetek által nemzetközi szinten már meghozott intézkedéseket is figyelembe kellene vennie. Az 5G technológia esetében az ITU és a 3GPP – amelyek olyan távközlési szabványügyi szervezeteket tömörítenek, mint az ARIB, ATIS, ETSI, TSDSI, TTA, TTC és a CCSA – egy kétlépcsős tervben állapodtak meg: előbb a kutatás, majd ezt követi a széles körű fejlesztés.

4. intézkedés – Az 5G technológiára vonatkozó nemzeti ütemtervek kidolgozásának részeként az Európai Bizottság együtt fog működni az érintett ágazat képviselőivel és az egyéb érdekelt felekkel (a folyamatos 5G lefedettség 2025-re történő megvalósítása érdekében)

3.4. Nehéz lesz teljesíteni az EU azon célját, hogy 2025-ig az egyes tagállamok minden városi területén és jelentősebb közlekedési útvonalain biztosított legyen az 5G lefedettség. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy szoros határidők mellett nagyon kockázatosan jósolható meg a nagyra törő célok megvalósítása. Az újgenerációs hozzáférési hálózatok (Next Generation Network) és a digitális szakadék csökkentését célzó szakpolitikák végrehajtásának elemzéséből az derül ki, hogy még nagyok a szélessávú hálózatokra vonatkozó iránymutatásokban meghatározott fehér vagy szürke területek. Sem az előzetes szabályozás, sem a kereslet ösztönzését célzó intézkedések nem tették lehetővé a szélessávú szolgáltatásnyújtás biztosítását ezeken a területeken.

3.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy tovább mélyülhet az egyes tagállamok régiói közötti digitális szakadék, ha az 5G hálózatok megvalósítására irányuló projekteket az optikai szál hálózatokra (újgenerációs NGA és NGN hálózatokra) szánt támogatások csökkentésével mozdítják elő és finanszírozzák. Az elszigetelt régiókban és a gyéren vagy elszórtan lakott régiókban az 5G hálózatok és az optikai szál hálózatok magánberuházásainak elégtelenségét, amelyre a befektetett tőke mérsékelt hozama ad magyarázatot, közberuházásokkal vagy nemzeti szinten meghatározott más finanszírozási megoldások bevezetésével kell kompenzálni. A közfinanszírozási intézkedések ösztönzésekor figyelembe kell venni a helyi gazdaságra, a távmunkára, az egészségügyi szolgáltatásokra és az oktatási lehetőségekre gyakorolt továbbgyűrűző (spill-over) hatásokat.

5. intézkedés – Az Európai Bizottság arra kéri a tagállamokat és az érintett ágazatot, hogy tüsszenek ki a szabványosításhoz kapcsolódó célokat (2019 végére legyenek meg az első szabványok)

3.6. Az 5G-re vonatkozó tervek önmagukban sem a hálózatot, sem a felhasználókat nem tudják megvédeni. A megfelelő szintű védelem biztosítása érdekében feltétlenül szükség lesz az 5G hálózatok és az eljárások szabványosítására. Az 5G hálózati infrastruktúrák nyomon követésének biztosítása, az üzemeltetési és a szolgáltatási hálózatok különválasztása, az üzemzavar esetére szolgáló pontos eljárások kidolgozása, valamint egyéb eljárások kialakítása lehetővé teheti az optimális biztonsági szint garantálását mind a felhasználók, mind a hálózati infrastruktúrák számára. A biztonsági tesztek alapvető fontosságúak. Az interakciós protokollok mindegyikének megfelelően kell működni, még kalózkodás esetén is (a kalózkodók mindig a termékek sebezhető pontjainak megtalálására és kiaknázására törekszenek).

3.7. Az EGSZB úgy véli, hogy az ipari folyamatokon belüli eljárások szabványosítása és a felszerelésekre vonatkozó műszaki előírások megléte alapvető feltételek, ha méltányos munkakapcsolatokat akarunk megteremteni az ágazat vállalatainál, és a szociális partnerek tárgyilagosan képesek értékelni az esetleges működési rendellenességek okait és hozzájárulni a szükséges javításokhoz és a kitűzött célok megvalósításához. Az EGSZB már több korábbi véleményében is kifejtette, hogy a túlzott mértékű szabványosítás gátolhatja az előrehaladást ezen a területen.

6. intézkedés – Az 5G kapcsolaton alapuló digitális ökoszisztémák létrejöttének elősegítése érdekében meg kell tervezni a fontosabb technológiai kísérleteket és az alkalmazások 5G-PPP keretében történő tesztelését (2017), valamint részletes ütemterveket kell kidolgozni a kereskedelmi hasznosítást megelőző vizsgálatok végrehajtására vonatkozóan (2017. márciusig) (2018: Európa vezető szerepet tölt be az 5G technológia bevezetése terén)

3.8. A terminálok és applikációk korai szakaszban történő európai szintű tesztelése előnyt jelenthet a globális szintén nagy szereplővel szemben. Kereskedelmi szempontból az 5G nagyléptékű kiépítéséhez egy sor előzetes feltételre van szükség. Ezért az EGSZB úgy véli, hogy nem lesz széles körű fejlesztés addig, amíg az egyedi szabványokat el nem fogadják, hogy fejlesztés nélkül egyetlen felszerelés sem kerül forgalomba megfizethető áron, és hogy a felszerelési hiány azt jelenti, hogy nem lesznek meg az 5G-hez nélkülözhetetlen alkotóelemek.

3.9. Az EGSZB felhívja a figyelmet az 5G technológiával kapcsolatos egyik legnagyobb kihívásra, azaz a széles körű fejlesztéshez és megvalósításhoz szükséges beruházások vonzóvá tételének kérdésére, tekintettel arra, hogy a 4G technológia, amelyet a legtöbb felhasználó összekever az LTE szabvánnyal, a jövőben is nagy lehetőségeket rejt magában, és mivel a szolgáltatók LTE-hálózatokba történő beruházásai nagy bevételekkel kecsegtetnek.

3.10. Dél-Koreához, az Egyesült Államokhoz és Japánhoz képest a 3G-ről a 4G hálózatra történő átállás továbbra is korlátozott Európában. Előfordulhat, hogy a szolgáltatók, mi több, a felhasználók is a 4G hálózatokat részesítik előnyben, már csak azért is, mert a 4G hálózatok jelenlegi fejlesztése az 5G-től függetlenül is folytatódni fog annak érdekében, hogy a 4G-t alkotó mindegyik technológia számszerűsíthető nyereségeket termeljen a szolgáltatók számára az elkövetkező években, jóval alacsonyabb költségek mellett, mint amit az új technológia kifejlesztése képvisel.

7. intézkedés – Az Európai Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vegyék fontolóra az eljövendő 5G infrastruktúra használatát a közbiztonsággal, a polgári védelemmel és a katasztrófaelhárítással kapcsolatos kommunikációs szolgáltatások teljesítményének növelése érdekében (nemzeti 5G ütemtervek)

3.11. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy az 5G hálózatok jelentős mértékben hozzájárulhatnak a közigazgatások korszerűsítéséhez, az adatok felhasználásához és a kölcsönös átjárhatósághoz. Kedvezően hathat az új hálózatok előmozdítására, ha a tagállamokat arra ösztönzik, hogy támogassák a jövőbeli 5G infrastruktúrák közintézmények általi használatát. Az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság az európai intézményeknél dolgozó személyek által napi szinten használt berendezések lecserélése érdekében történő rendszeres beruházások lehetőségét is vizsgálja meg, ezzel is szemléltetve azt a szerepet, amelyet fogyasztóként az 5G előmozdításában játszani kíván. Ugyanezt az ajánlást kell megfogalmazni a tagállamok felé is a közberuházásokkal kapcsolatban.

3.12. Mivel véleménye szerint az EU számára életbevágóan fontos, hogy magánberuházásokat vonzzon be, az EGSZB azt javasolja, hogy dolgozzanak ki egy politikai intézkedéscsomagot, amely nemcsak a kutatást, hanem az innovációt is ösztönzi. Az EU Innovációs Tanácsa jelentős mértékben hozzájárulhat az innováció előmozdításához, illetve sok más lehetőség is rendelkezésre áll.

3.13. Az Európai Bizottságnak elsődlegesen arra kell törekednie, hogy előmozdítsa a kutatást, az innovációt és a fejlesztést, hogy az európai vállalkozásokat az Európai Unió keretében folyó kutatás-fejlesztési (K&F) beruházásaik növelésére ösztönözze, és hogy más külső befektetőket vonzzon be az EU-ba. A 2007 és 2015 közötti időszakban nőtt az európai vállalkozások által kutatás és fejlesztés céljából kivitt pénzeszközök. Az Európán kívülre kivitt pénzeszközök növekedése (Kína lett a vállalkozások K&F-kiadásainak legnagyobb haszonélvezője) a K&F céljára szánt pénzbeáramlás csökkenésével párosulva hozzájárult ahhoz, hogy Európában csökkentek a K&F-be történő befektetések.

8. intézkedés – Az Európai Bizottság együtt fog működni az ágazattal, valamint az EBB-vel és az EBA-val (kkv-k finanszírozása) a kockázati finanszírozáshoz szükséges célkitűzések, lehetséges konfigurációk és módzatok kidolgozása érdekében (a megvalósíthatóságot 2017. márciusig értékelni kell, magánfinanszírozás és különböző közfinanszírozási források)

3.14. Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság azon kezdeményezéseit, amelyek a digitális területen a vállalkozók ösztönzésére szolgálnak. A digitális vállalkozással foglalkozó, 2014-ben létrehozott Európai Politikai Fórum közzétette a témával kapcsolatos vizsgálatai eredményét. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy a kkv-k fontos szerepet játszhatnak az új innovációs modellek előmozdításában. A kkv-k számára fenntartott virtuális innovációs központok létrehozását és fejlesztését célzó finanszírozási megoldások kialakítása és végrehajtása támogatási megoldást jelent azon induló innovatív európai vállalkozások számára, amelyek közpénzeket vesznek igénybe a szolgáltatások és applikációk fejlesztéséhez, ami nem elhanyagolható lehetőséget jelent.

3.15. Az EGSZB úgy véli, hogy az 5G hálózati generáció bevezetése keretében az Európai Uniónak prioritásként kell kezelnie általában véve a polgárok és különösen a munkavállalók digitális készségeinek fejlesztését. Az EU digitális készségeket támogató tevékenysége és az informatikai készségekre vonatkozó európai referenciarendszer továbbra is időszzerű.

3.16. Az EGSZB úgy véli, hogy a digitális munkahelyekkel foglalkozó nagykoalíció (Grand Coalition for Digital Jobs), amely szociális partnereket, oktatási szakembereket és egyéb köz- és magánszereplőket tömörít, olyan eszközt jelent, amely lehetővé teszi, hogy az ikt-ágazat több fiatalat vonzzon.

Az, hogy a hátrányos helyzetű csoportok a gyenge vásárlóerejüknek betudhatóan nehezen férnek hozzá az 5G hálózat szolgáltatásaihoz, a jövőben stratégiai kihívást jelent majd az EU számára. Kiemelt figyelmet kell fordítani a fogyatékosággal élő személyekre, akik számára könnyen elérhetővé kell tenni a gyártók által később kifejlesztett új felszereléseket és technológiákat.

3.17. Az EGSZB úgy véli, hogy a strukturális alapokból támogatott beruházási tervekben minden tagállam számára igazságos feltételeket kell meghatározni. A projektek jóváhagyására vonatkozóan a dokumentációkban rögzített kritériumoknak biztosítaniuk kell a tagállamok és az összes tagállam gazdasági szereplőinek kiegyensúlyozott és megkülönböztetésmentes hozzáférést. A tagállamok közötti digitális különbségek kielezésének elkerülése érdekében, ami hátrányos lenne az EU digitális egységes piacának létrehozására irányuló cél szempontjából, az EGSZB a Juncker-terv végrehajtására vonatkozó részletes szabályok elemzését javasolja. Le kell vonni a tanulságot a megállapított hiányosságokból, mivel az 5G hálózatok finanszírozására vonatkozó politikai döntés a kohézió megerősítésének egyik legfontosabb tényezője az EU-ban.

3.18. Az új hálózatok műszaki teljesítményeivel, valamint a közpénzek elosztására vonatkozó politikákkal és döntésekkel kapcsolatos kockázatokon, illetve az új technológiákba történő beruházások vagy a meglévő rendszerek (a 4G hálózat valószínűleg 2030-ra válik telítetté) javítását célzó beruházások tétjéből fakadó kereskedelmi kockázatokon felül a beruházók más tényezőket is alaposan megvizsgálhatnak, mielőtt a befektetésről döntenének.

3.19. Az 5G hálózatok kiépítése terén megvalósított előrelépések állandó nyomon követése lehetővé teszi az előzetes és az utólagos értékelések közötti időszakban óhatatlanul bekövetkező hibák kijavítását, hogy elérhető legyen a közleményben meghirdetett két cél, amelyek közül az egyik a szabványokhoz szükséges szabadalmakra (BEN) (amelyek 20 %-a európai szervezetek tulajdonában van), a másik pedig arra vonatkozik, hogy az 5G hálózati infrastruktúrát szolgáltató európai cégeknek legalább 35 %-os piaci részesedést kell elérniük.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Uniónak a több európai uniós tagállam által együttesen indított, a földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) programban való részvételéről

(COM(2016) 662 final - 2016/0325 (COD))

(2017/C 125/12)

Előadó: **Emilio FATOVIC**

Konzultáció:	Európai Bizottság, 2016. 10. 18., Tanács, 2016. 11. 09., Parlament, 2016. 10. 27.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 188. cikke
Illetékes szekció:	„Külkapcsolatok” szekció
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017. 01. 26.
Plenáris ülés száma:	522.
A szavazás eredménye:	164/3/1
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) – számos korábbi véleményével összhangban – támogatja a PRIMA programban való részvételt, mely közös innovatív megoldások kidolgozását célozza annak érdekében, hogy a földközi-tengeri térség vízellátása és élelmiszerrendszerei a környezetvédelem és a költségek szempontjából egyaránt biztonságosabbak, hatékonyabbak, eredményesebbek és fenntarthatóbbak legyenek.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a PRIMA programban való részvétel hozzáadott értéket jelentene az EU egésze számára, mivel lehetővé tenné, hogy átfogóan közelítsen meg néhány olyan, a földközi-tengeri térségbeli instabilitást kiváltó mélyebb okot, amely szerepet játszik a tömeges migrációban. Ezenkívül a szerződéses partnerség, valamint a kétoldalú logika közös többoldalúsággal való felváltása fontos modellt formálhatja a PRIMA programot az elkövetkező években.

1.3 Az EGSZB megítélése szerint egy valóban holisztikus, többszintű és több ágazatot átfogó megközelítés konkrét és mérhető célokkal kombinálva a fenntarthatóság, az ellenálló képesség, az élet- és munkaminőség, az emberi jogok és a demokrácia terén elengedhetetlen feltétele a PRIMA sikerének.

1.4 Az EGSZB egyetért azzal a javaslattal, hogy a PRIMA programban való részvétel az EUMSZ 185. cikkén alapuljon, a lehető legnagyobb tudományos, igazgatási és pénzügyi integráció biztosítása érdekében, most először egyazon szinten vonva be a tagállamokat és a harmadik országokat. Mindezen aspektusoknak egy átfogóbb *földközi-tengeri makroregionális stratégiába* való integrálása, mely figyelembe veszi a régióban már működő valamennyi szakpolitikát (európai szomszédságpolitika), kezdeményezést és partnerséget (Unió a Mediterrán Térségért), hatékonyabban közelíti majd meg a harmadik országokkal közös problémák megoldását *az együttfejlődés és az együtt döntés* alapján.

1.5 Az EGSZB egyetért azzal az elvvel, hogy az Európai Unió által a PRIMA programhoz nyújtott finanszírozások legalább egyenértékűek legyenek a nemzeti finanszírozásokkal, és amennyiben a támogató államok hozzájárulása elmarad vagy késedelmes, az Európai Bizottság jogosult legyen arányosan csökkenteni az EU pénzügyi hozzájárulását.

1.6 Az EGSZB támogatja a PRIMA-VS, azaz a PRIMA program irányításáért és ellenőrzéséért felelős végrehajtó struktúra létrehozását. Az EGSZB reméli, hogy nyílt kormányzás jellemzi majd ezt a testületet, és inkluzív belépési mechanizmusokat vezet be, különösen a csatlakozni kívánó harmadik országok, illetve tagállamok esetében. Emellett azt is reméli, hogy valamennyi potenciálisan érdekelt fél (régiók, helyi önkormányzatok, egyetemek és a szervezett civil társadalom) részt vesz majd a PRIMA-VS-ben, hogy megerősítse az irányítást, illetve hozzájáruljon a program gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi hatásainak közösen történő azonosításához és nyomon követéséhez.

1.7 Az EGSZB, összhangban a többi uniós szakpolitikával való ágazatközi megközelítés elvével, a PRIMA kombinálását javasolja a körforgásos gazdaságról szóló csomaggal és az ahhoz kapcsolódó összes kezdeményezéssel (pl. talaj- és műtrágyahasználat).

1.8 Az EGSZB szerint sürgető szükség van egy olyan *talaj-keretirányelvre*, mely figyelembe veszi az EU különböző országai között már meglévő különbségeket, hogy a PRIMA program innovációs és kutatási tevékenysége a lehető legcéltartóbb legyen.

1.9 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy a program a fenntartható fejlődés érdekében globálisan kezelje a víz témakörét, figyelembe véve a környezeti, gazdasági és társadalmi dimenziókat, illetve a teljes vízciklust, többek között a mesterséges szakaszokat is. Egy olyan, a vízkivételekkel kapcsolatos igazságosabb megközelítést kell ugyanis találni, mely kiegyensúlyozza a követelményeket és a versenyt a gazdasági és energetikai ágazatok között, az édesvíz ökoszisztémák megőrzése iránti igényt, illetve az egyik alapvető polgári jog teljesítésével járó kötelezettséget.

1.10 Az EGSZB úgy véli, hogy a Horizont 2020 program a legmegfelelőbb eszköz az alapok szétszórására, illetve egyetért azzal a döntéssel, hogy a PRIMA programban szereplő tevékenységek nagy részét az úgynevezett „Társadalmi kihívások” közé sorolják. A mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés területén például az EGSZB az olyan kutatási és innovációs folyamatok támogatását ajánlja, amelyek jelentős társadalmi hatással rendelkeznek, pénzügyileg elérhetőek és könnyen transferálhatóak, ugyanakkor előtérbe helyezik a hagyományos ismereteket, ezzel is kezelve az agyelszívás jelenségét, illetve a fenntartható fejlesztési célokkal összhangban előmozdítják a gazdasági növekedést és a foglalkoztathatóságot.

1.11 Amennyiben egy vagy több projekt esetében nem biztosítható a nemzeti finanszírozás, mivel azt már felhasználták, az EGSZB a PRIMA-VS révén való támogatást javasolja. Ez a fajta finanszírozás, mely nem haladhatja meg a PRIMA programnak nyújtott teljes uniós hozzájárulás 20 %-át, színvonalas projektek megvalósítását fogja biztosítani.

1.12 Az EGSZB támogatja a PRIMA programhoz nem csatlakozott uniós tagállamok szereplőinek részvételét abban az esetben, ha olyan kompetenciákkal rendelkeznek, amelyekkel a programhoz már csatlakozott országok nem. Ebben az esetben finanszírozási arányuk nem lépheti túl az 50 %-ot a „kutatási és innovációs cselekvések” keretében, továbbá 35 % és 50 % között kell maradnia az „innovációs cselekvések” keretében. Mindez lehetővé teszi ambiciózus, uniós kitekintésű projektek megvalósítását, továbbá azoknak az országoknak a támogatását, amelyek csatlakozni kívánnak a PRIMA programhoz és abba szeretnének beruházni.

1.13 Tekintettel arra, hogy a Horizont 2020 programhoz már csatlakozott több harmadik ország is komoly nehézségekbe ütközött a program alaki követelményeinek való gyors és hatékony megfelelés terén, az EGSZB – ott, ahol ez lehetséges – a program egyszerűsítését és a kapacitásépítés folyamatát szorgalmazza.

2. Bevezetés

2.1 Az Egyesült Nemzetek szerint a földközi-tengeri térségben 180 millió „vízellátásban hátrányos helyzetű” ember él, amely szám az egész világon élő, „vízellátásban hátrányos helyzetű” személyek 50 %-val egyenlő ⁽¹⁾. Mindez rendkívül negatív hatással van a táplálkozásra, az egészségre, a megélhetésre, az életszínvonalra és a jólétre.

2.2 Az Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (FAO) „Mediterra 2016” jelentése világossá teszi, hogy az utóbbi években ez a jelenség tovább súlyosbodott a politikai instabilitás, az éghajlatváltozás és a népesség gyors növekedése miatt. Ezekhez a tényezőkhöz hozzájárul a természeti erőforrások nem megfelelő használata, az élelmiszer-pazarlás és a hagyományos tudás lassú eltűnése által képviselt „hármás pazarlás” ⁽²⁾.

2.3 A vízhiány, illetve az elérhető és fenntartható élelmiszer-termelés problémái az Európát előzől migrációs hullám fő okai között szerepelnek. Ha ezeket a problémákat nem számolják fel már az eredetüknél, lehetetlen lesz szembenézni a következményekkel mind rövid, mind hosszú távon.

⁽¹⁾ UNEP/Map-Plan Bleu, *State of the Environment and Development in the Mediterranean* [A környezet és a fejlődés helyzete a földközi-tengeri térségben], Athén, 2009. A földközi-tengeri térség az egész világ vízkészletének alig 3 %-val rendelkezik. Az Egyesült Nemzetek szerint minden egyes embernek évente legalább 1 700 m³ vízre van szüksége a méltóságos élethez. A 460 millió ember által lakott földközi-tengeri térségben legalább 180 millió „vízellátásban hátrányos helyzetűnek” minősül, miután fejkenként kevesebb mint 1 000 m³ víz jut számukra évente, és közülük 80 millió ember vízhasználata nem haladja meg az 500 m³-t, ami miatt vízellátásban rendkívül hátrányos helyzetűnek minősülnek.

⁽²⁾ CIHEAM/FAO, *Mediterra 2016. Zero Waste in the Mediterranean. Natural Resources, Food and Knowledge* [Zéró hulladék a földközi-tengeri térségben. Természeti erőforrások, élelmiszerek és tudás], Párizs, Presses de Sciences Po, 2016.

2.4 A tagállamok által a földközi-tengeri térségben a vízellátás és a fenntartható élelmiszer-termelés területén a kutatásba és innovációba (K+I) eszközölt beruházások soha nem illeszkedtek a régiós kihívások nagyságrendjéhez, és gyakran csak részleges együttműködési formákra korlátozódtak, miután kétoldalú megállapodásokkal szabályozták azokat.

2.5 A földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) ötlete a 2012-ben Barcelonában megrendezett, tudománnyal, technológiával és innovációval foglalkozó euromediterrán konferencián született meg. A cél az euromediterrán együttműködés erősítése a kutatás és innováció (K+I) területén az Unió déli szomszédsághoz kapcsolódó külső politikai tágabb célkitűzéseinek keretében ⁽³⁾.

2.6 A Versenyképességi Tanács 2014. december 5-i következtetéseit követően az Európai Bizottság kidolgozott egy részletes hatásvizsgálatot ⁽⁴⁾ és egy a programban való részvételre vonatkozó javaslatot ⁽⁵⁾, amely a fent hivatkozott vélemény elemzésének, illetve egy hivatalos javaslatnak a tárgyát képezi, amelyet ugyanezen év decemberében nyújtottak be a tagállamok és a földközi-tengeri harmadik országok ⁽⁶⁾.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1 A PRIMA programban való részvétel jogalapja az EUMSZ 185. cikke. Ez az eszköz a többéves keretprogram végrehajtása során lehetővé teszi az EU számára, hogy az érintett tagállamokkal egyetértésben részt vegyen a több tagállam által indított kutatási és fejlesztési programokban, beleértve az e programok végrehajtására kialakított struktúrákban való részvételt is.

3.2 A tízéves időtartamú programot 14 ország indította el közösen:

- 9 tagállam: Ciprus, Cseh Köztársaság, Franciaország, Görögország, Luxemburg, Málta, Olaszország, Portugália és Spanyolország,
- 2 harmadik ország, amelyek csatlakoztak a Horizont 2020-hoz: Izrael és Tunézia,
- 3 harmadik ország, amelyek nem csatlakoztak a Horizont 2020-hoz: Egyiptom, Libanon és Marokkó.

3.2.1 A Horizont 2020-hoz nem csatlakozott harmadik országok részvételét alárendelik az EU-val kötendő nemzetközi szerződésnek, melynek célja, hogy kiterjesszék a PRIMA jogi szabályozását.

3.3 A PRIMA program célkitűzése a földközi-tengeri térségben sürgősen szükséges, közös innovatív megoldások kifejlesztése a vízellátás és az élelmiszerrendszerek területén. Ezek a megoldások a vízellátást és az élelmiszerrendszereket biztonságosabbá, hatékonyabbá, gazdaságosabbá és fenntarthatóbbá teszik mind a környezetvédelem, mind a költségek területén.

3.4 A PRIMA programot beillesztik egy szélesebb és magasabb szintű cselekvési keretbe, és az magában foglal más, a K+I-től eltérő európai kezdeményezéseket is. Ezek közé tartoznak többek között az alábbiak:

- tudományos diplomácia,
- az európai szomszédságpolitika (ENP) felülvizsgálata,
- fenntartható fejlődési célok,
- migráció,
- európai klímadiplomácia a COP21 után.

⁽³⁾ COM(2016) 385 final. A Bizottság közleménye az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról.

⁽⁴⁾ SWD(2016) 332 final, kizárólag angol nyelven hozzáférhető.

⁽⁵⁾ COM(2016) 662 final.

⁽⁶⁾ Ezt a javaslatot 19 ország nyújtotta be.

3.5 A PRIMA program összhangban áll az *Európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról szóló bizottsági közleménnyel* ⁽⁷⁾, célként tűzi ki a migráció kiváltó okainak felszámolását az összes rendelkezésre álló uniós politika ⁽⁸⁾ felhasználásával, a szerződéses partnerség mechanizmusa révén.

3.6 A *szubszidiaritás* szempontjából a PRIMA egy közös program, amely a folyamatban lévő nemzeti programokon, valamint a részt vevő tagállamok és társult országok tevékenységein alapul és azokból áll össze, az EU támogatásával és részvételével. A sokoldalú és több területet érintő megközelítésnek az erőforrásokba történő jelentős beruházásokkal együtt biztosítani kell azoknak a műszaki és politikai céloknak az elérését közép- és hosszú távon, amelyeket mostanáig a tagállamoknak egyedül nem sikerült elérniük.

3.7 Az *arányosság* elve alapján az Unió PRIMA programban való részvétele tiszteletben tartja az EUMSZ által ráruházott hatáskörök határait, és csupán a PRIMA célkitűzéseinek részt vevő államok általi elérését ösztönzi és támogatja, pénzügyi szempontból is. A részt vevő államoknak együtt kell munkálkodniuk a vonatkozó nemzeti programok vagy tevékenységek jobb összehangolása, egymáshoz igazítása és integrációja érdekében, és végső soron egy közös, hosszú távú stratégiai kutatási menetrend kifejlesztésén. Az Unió a nemzeti szintű forrásokkal összhangban pénzügyi támogatást nyújt.

3.8 Az uniós hozzájárulás legfeljebb 200 millió EUR lesz, beleértve az EFTA hozzájárulását is. A hozzájárulás a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram végrehajtásának részét képezi. Ez a kötelezettségvállalás hét egymást követő éves munkatervet (2018–2024) foglal magában.

3.9 Az EU maximális hozzájárulása nem haladhatja meg a beruházó tagállamok által rendelkezésre bocsátott összegeket. Ezen túlmenően, amennyiben a PRIMA programban részt vevő tagállamok hozzájárulása elmarad vagy csökken, az Európai Bizottság arányosan csökkentheti az uniós pénzügyi hozzájárulást.

3.10 Az Európai Bizottság előírja, hogy a tízéves időtartamú program megvalósításához meg kell fogalmazni egy átfogó stratégiai kutatási menetrendet, valamint azt teljes körűen végre kell hajtani a különböző részt vevő országok több transznacionális pályázati felhívása útján, célzott végrehajtott struktúra általi végrehajtással. Az EU hozzájárulását elsősorban a PRIMA-VS, azaz a PRIMA Elsődleges Végrehajtott Struktúra kezeli.

3.11 Az Európai Bizottság előírja, hogy az éves munkaterveknek (ÉMT) biztosítaniuk kell a következetességet és az összhangot valamennyi PRIMA tevékenység között, valamint a program egyedi és általános célkitűzéseinek megvalósítása felé való irányultságot. Az Európai Bizottság jóváhagyását igénylő ÉMT a következőket tartalmazza:

- a PRIMA-VS által az EU hozzájárulásával finanszírozandó transznacionális pályázati felhívások a „Horizont 2020” szabályai alapján,
- a kizárólag a részt vevő államok által finanszírozandó tevékenységek, amelyek beleszámítanak az uniós hozzájárulásnak való megfelelésbe.

Ezeket a tevékenységeket egy külső szakértőkből álló bizottság értékeli az ÉMT-be való beillesztés előtt.

3.12 A PRIMA-VS éves jelentése tartalmazza mindkét beavatkozási módszert, és amennyiben ez szükséges, a módosítások és változások eszközlésére szolgál, akár az Európai Bizottság határozatát megelőző gazdasági kötelezettség területén is. Ezen túlmenően a PRIMA programot alárendelik egy 2022-ben elkészítendő időközi értékelésnek, illetve egy 2028-ban kiadandó záró értékelésnek.

⁽⁷⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

⁽⁸⁾ Oktatás, kutatás, éghajlatváltozás, energia, környezet, mezőgazdaság.

4. Általános megjegyzések

4.1 Mivel:

- az EGSZB több alkalommal kiemelte, hogy a víznek⁽⁹⁾ és a fenntarthatóságnak az élelmiszer-termelési láncban és a mezőgazdaságban⁽¹⁰⁾ igen fontos területeket kell képviselnie a jelenlegi és jövőbeli európai politikákban,
- ezen túlmenően az EGSZB figyelmeztetett arra, hogy a földközi-tengeri térség országaiban jelen levő víz- és élelmiszerválság⁽¹¹⁾ a háborúkkal és az alapvető emberi jogok betartásának hiányával együtt az Európát előzőnlő migrációs hullám fő okai között szerepel,
- az EGSZB több alkalommal felhívta a figyelmet a harmadik országokkal, elsősorban azokkal az országokkal való együttműködés megerősítésének szükségére, amelyek csatlakoztak az európai szomszédságpolitikához (ENP) és az Unió a Mediterrán Térségért keretéhez, hogy hatékonyabban szembenézzenek a közös kihívásokkal⁽¹²⁾ az együttfejlődési elv⁽¹³⁾ alapján,
- az EGSZB több alkalommal javasolt határozott és korrekciós intézkedéseket avégett, hogy felszámolják és megoldják a földközi-tengeri térségben fennálló politikai, gazdasági, társadalmi és humanitárius válság jelenségeit már kialakulásuknál⁽¹⁴⁾,

az EGSZB üdvözli a PRIMA programot, amennyiben az egy holisztikus⁽¹⁵⁾, többszintű⁽¹⁶⁾ és ágazatközi⁽¹⁷⁾ megközelítés szerint kerül kifejlesztésre, hiszen ezek a feltételek nélkülözhetetlenek a sikeréhez, mely magában foglalja a fenntarthatóság⁽¹⁸⁾, az ellenálló képesség, az élet és munkaminőség, az emberi jogok és a demokrácia konkrét és mérhető normáinak elérését.

4.2 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak a nemzeti kormányok, régiók, helyi önkormányzatok, egyetemek, a szervezett civil társadalom és az összes érintett érdekelt fél⁽¹⁹⁾ által támogatott arra irányuló javaslatával, hogy a PRIMA program az EUMSZ 185. cikkén alapuljon, a lehető legnagyobb mértékű tudományos, irányítási és pénzügyi integráció biztosítása érdekében, a tagállamok és a harmadik országok bevonása mellett.

4.3 Az EGSZB úgy gondolja, hogy a PRIMA program nem csupán egy fontos kezdeményezést képviselhet, hanem egy kiváló modellt is a *Földközi-tengeri makroregionális stratégia* tágabb keretében, mivel lehetővé teszi a kétoldalú partnerségi megállapodások logikájának meghaladását, amelyek a mai napig a források hiányos rendelkezésre állásával együtt megakadályozzák a földközi-tengeri térséget sújtó néhány fő probléma koherens kezelését⁽²⁰⁾.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye (HL C 44., 2013.2.15., 147. o.; HL C 12., 2015.1.15., 33. o.).

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye (HL C 303., 2016.8.19., 64. o.).

⁽¹¹⁾ Az EGSZB véleménye (HL C 347., 2010.12.18., 41. o.).

⁽¹²⁾ Az EGSZB véleménye (HL C 383., 2015.11.17., 91. o.).

⁽¹³⁾ Az EGSZB állásfoglalása: *Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság hozzájárulása az Európai Bizottság 2017. évi munkaprogramjához*, 2016. 9.4 pont: „Az ENP értékelését prioritásként kell kezelni. A Földközi-tengertől délre és keletre fekvő országokkal fenntartott kapcsolatoknak nem a biztonsági szempontokon vagy a menekültügyi válságon alapuló védekező álláspontot kell képviselniük, hanem egyenlő partnerek közötti, valódi, közös fejlesztési politikává kell alakulniuk.”

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye: *Az EU cselekvési terve a migráncsempészet ellen: „Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság legutóbbi javaslatát, mely szerint »foglalkozni kell a menekültválság külső dimenziójával (...).«* Ez a javaslat minden jel szerint elismeri, hogy a migráció alapvető okainak kezelése túllép a belügyi és biztonsági kérdéseken, és más szakpolitikai területekhez, így a kereskedelemhez, a fejlesztéshez, a külpolitikához és az integrációhoz is kapcsolódik. Ez összhangban van az uniós nemzetközi fejlesztési együttműködés politikai koherenciájának elvével.” (HL C 71., 2016.2.24., 75. o., 1.7. pont).

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB véleménye: *Földközi-tengeri makroregionális stratégia* (HL C 44., 2013.2.15., 1. o., 1.4. pont).

⁽¹⁶⁾ Az EGSZB véleménye: *Földközi-tengeri makroregionális stratégia*: „Az EGSZB úgy véli, hogy a mediterrán térségben uralkodó rendkívül ingatag (...) helyzet ellenére adottak a feltételei annak, hogy az Európai Bizottság, a tagállamok, az euromediterrán együttműködésben részt vevő országok, a helyi és regionális önkormányzatok és a civil társadalom többszintű párbeszédet kezdjen egy, a két részre osztott földközi-tengeri övezetre irányuló makroregionális stratégia kidolgozása céljából, amely biztosítani fogja a térség szükségleteinek kielégítését, megerősítve annak nemzetközi versenyképességét.” (HL C 44., 2013.2.15., 1. o., 1.1. pont).

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB véleménye: *A megújuló energiaforrások ösztönzése és az európai szomszédságpolitika: az euromediterrán országok esete* (HL C 376., 2011.12.22., 1. o., 1.3., 1.10. és 1.11.pont); az EGSZB véleménye: *Az EU energiapolitikájának külkapcsolati dimenziója* (HL C 264., 2016.7.20., 28. o., 1.1., 1.2.3. és 1.3. pont); az EGSZB véleménye: *A földközi-tengeri halászati erőforrások fenntartható kiaknázása* (HL C 43., 2012.2.15., 56. o.).

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB véleménye: *Euromed – célkitűzések a 2015 utáni időszakra* (HL C 383., 2015.11.17., 44. o.).

⁽¹⁹⁾ PRIMA Impact Assessment – Stakeholder Event [PRIMA hatásértékelés – az érdekelt feleknek rendezett rendezvény]. Málta, 2016. április 17.

⁽²⁰⁾ Az EGSZB véleménye: *A földközi-tengeri térség kohéziójának fejlesztését célzó stratégia felé* (HL C 170., 2014.6.5., 1. o.).

4.4 Az EGSZB egyetért azzal az elvvel, hogy az Európai Unió által a PRIMA programhoz nyújtott finanszírozások egyenértékűek legyenek a nemzeti finanszírozásokkal, és amennyiben a támogató államok hozzájárulása elmarad vagy késedelmes, az Európai Bizottság jogosult legyen arányosan csökkenteni az EU pénzügyi hozzájárulását.

4.5 Az EGSZB a PRIMA-VS-t a PRIMA program, illetve a PRIMA programra szánt uniós finanszírozások nélkülözhetetlen végrehajtó, illetve fontos irányító és ellenőrző struktúrájának tartja, és emiatt szorgalmazza a nyitott irányítási modell alkalmazását.

4.6 Az EGSZB úgy véli, hogy a Horizont 2020 program a legmegfelelőbb eszköz az alapok szétosztására, illetve arra, hogy a PRIMA program által előírt tevékenységek nagy részét bevalassza az úgynevezett „Társadalmi kihívások” közé a globális és transznacionális jellegük miatt⁽²¹⁾.

4.6.1 Az EGSZB fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy a Horizont 2020 keretprogramban már részt vevő több harmadik ország a mai napig is komoly nehézségekbe ütközik annak terén, hogy gyorsan és hatékonyan eleget tudjon tenni a program formai követelményeinek. Az EGSZB ezért azt kéri, hogy a részvétel megkönnyítése és a lehető legjobb eredmények elérése érdekében egyszerűsítsék ezeket a követelményeket ott, ahol ez lehetséges.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB megállapítja, hogy nem minden földközi-tengeri tagállam vesz részt a folyamatban. Az alapelv értelmében bármely további tagállam vagy harmadik állam részt vehet a PRIMA kezdeményezésben azzal a feltétellel, hogy hozzájárul finanszírozásához. Ugyanakkor az EGSZB megjegyzi, hogy a PRIMA-VS nemzeti kormányok képviselői által alkotott közgyűlésének kell egyhangúlag elfogadnia az új harmadik országok belépését⁽²²⁾. A jelölt harmadik ország politikai és társadalmi feltételeinek megfelelően az EGSZB javasolja az EU-nak, hogy befogadóbb megközelítést alkalmazzon, és kerülje el az egyhangú szavazás mechanizmusát, minősített többségi szavazással váltva fel azt, elkerülendő, hogy néhány állam más államokkal szembeni vétőjogává alakuljon át. Ajánlott továbbá, hogy a program megvalósítását célzó tevékenységekbe a technológiai készségi szintek széles skáláját integrálják annak érdekében, hogy azok a tudományos munka valamennyi szakaszára kiterjedjenek.

5.2 Az EGSZB javasolja, hogy a program valóban transzverzális legyen az EU már meglévő vagy jövőben megvalósítandó egyéb politikáival és kezdeményezéseivel az erősebb hatás elérése érdekében. Az EGSZB különösen fontosnak tartja a körforgásos gazdaságra vonatkozó csomaggal való összhang megteremtését⁽²³⁾. Ez a tényező fontos szerepet játszik a vizek fenntartható felhasználásában, illetve a fenntartható élelmiszer- és mezőgazdasági termelésben (pl. talaj- és műtrágyahasználat⁽²⁴⁾).

5.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a PRIMA kezdeményezés emlékeztet arra, hogy sürgető szükség van egy olyan talajkeretirányelvre⁽²⁵⁾, amely figyelembe veszi az EU különböző országai között már meglévő különbségeket, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy a lehető legjobban meghatározza és középpontba állítsa az innovációs és kutatási tevékenységet.

5.3 Az EGSZB többszintű megközelítést javasol, amely a szervezett civil társadalom aktív részvételét írja elő. Ez kulcsszerepet játszhat nemcsak a specifikus célok elérésében és elterjesztésében, hanem általában véve a demokratizálódás és az emberi jogok védelmének megerősítése terén számos harmadik országban.⁽²⁶⁾ Ezért az EGSZB a szervezett civil társadalom közvetlen részvételét szorgalmazza tanácsadó bizottság formájában a PRIMA-VS-en belül is annak érdekében, hogy megerősítse az irányítást, illetve hozzájáruljon a program gazdasági és társadalmi hatásainak azonosításához és nyomon követéséhez⁽²⁷⁾.

5.4 Amennyiben egy vagy több projekt esetében nem biztosítható a nemzeti finanszírozás a nemzeti finanszírozási ügynökségeken keresztül, mivel azt már felhasználták, az EGSZB ezeknek a projekteknek a PRIMA-VS révén való támogatását javasolja. Ez az uniós finanszírozás nem haladhatja meg a teljes uniós hozzájárulás 20 %-át, és amennyiben a kiegészítő támogatás nem elegendő, a listán szereplő következő projektet kell kiválasztani. Ez az intézkedés elengedhetetlen a megvalósított projektek magas színvonalának fenntartásához.

⁽²¹⁾ Az EGSZB véleménye: *Közös technológiai kezdeményezések és köz-magán társulások a Horizont 2020 programban* (HL C 34., 2017.2.2., 24. o.).

⁽²²⁾ COM(2016) 662 final, 12.2. cikk.

⁽²³⁾ Az EGSZB véleménye: *A körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag* (HL C 264., 2016.7.20., 98. o.).

⁽²⁴⁾ Az EGSZB véleménye: *Körforgásos gazdaság – természetvédelmi termékek* (HL C 389., 2016.10.21., 80. o.).

⁽²⁵⁾ Az EGSZB véleménye: *Talajvédelmi tematikus stratégia* (HL C 168., 2007.7.20., 29. o.); az EGSZB véleménye: *Körforgásos gazdaság – természetvédelmi termékek* (HL C 389., 2016.10.21., 80. o., 1.4. és 3.6. pont).

⁽²⁶⁾ Az EGSZB véleménye: *Az Euromed-térség civil társadalmi* (HL C 376., 2011.12.22., 32. o.).

⁽²⁷⁾ Az EGSZB véleménye: *A makroregionális stratégiák irányítása* (HL C 12., 2015.1.15., 64. o.).

5.5 Az EGSZB támogatja annak lehetőségét, hogy a PRIMA programhoz nem csatlakozott uniós tagállamok szereplői támogathatóak legyenek azokban az esetekben, amikor olyan kompetenciáikkal rendelkeznek, amelyekkel a programhoz már csatlakozott országok nem. Ebben az esetben finanszírozási arányukat a „kutatási és innovációs cselekvések” keretében elszámolható költségek 50 %-ára kellene korlátozni, továbbá az „innovációs cselekvések” keretében elszámolható költségek 35 és 50 %-a között kellene tartani. Mindez lehetővé teszi az uniós kitekintésű projektek magas színvonalának fenntartását, és ezzel egyidejűleg azoknak az országoknak a támogatását, amelyek csatlakozni kívánnak a PRIMA programhoz és annak finanszírozásához.

5.6 Az EGSZB ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy a víz témáját a fenntartható fejlődés érdekében globálisan kell kezelni, figyelembe véve a környezeti, gazdasági és társadalmi dimenziókat, illetve tekintetbe véve a teljes vízciklust, köztük az új technológiák által biztosított mesterséges szakaszokat. Egy olyan, a vízkivételekkel kapcsolatos igazságosabb megközelítést kell találni, amely megfelel a követelményeknek, a gazdasági és az energetikai ágazatok közötti versenynek, az édesvíz ökoszisztémák megőrzése iránti szükségnek és az egyik alapvető polgári jog teljesítésével járó követelménynek ⁽²⁸⁾.

5.7 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a földközi-tengeri térség, elsősorban az afrikai partvidék egyik nagy problémája a hagyományos fenntartható mezőgazdasági termesztési technikák (elsősorban fiatalokat érintő) agyelszíváshoz kapcsolódó elvesztéséből ered. Az EGSZB javasolja, hogy a Horizont 2020 program keretében végzett magas hozzáadott értékkel bíró tanulmányok és kutatások folyamán erős társadalmi hatású, pénzügyileg elérhető és könnyen transzferálható folyamatokat kell létrehozni oly módon, hogy felértékeljék ezeket az ismereteket, illetve elősegítsék a gazdasági növekedést és a foglalkoztatást.

Kelt Brüsszelben, 2017. január 26-án.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Az EGSZB véleménye: A vízpolitika beépítése más szakpolitikákba (HL C 248., 2011.8.25., 43. o., 1.13. pont).

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU